

**GEMEENSCHAPPELIJKE OMZENDBRIEF COL 06/2022 VAN DE MINISTER VAN
JUSTITIE, DE MINISTERS VAN DE DEELSTATEN EN HET COLLEGE VAN
PROCUREURS-GENERAAL –**

**1) DE STRAFUITVOERING VAN DE VRIJHEIDSTRAFFEN VAN DRIE JAAR OF
MINDER
2) VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING OVERBEVOLKING**

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
1 WETGEVEND OF REGELGEVEND KADER EN DOELSTELLING VAN DE COL	3
2 KORTE TOELICHTING VAN HET WETGEVEND KADER	7
2.1 NIEUWE PROCEDURE VOOR VRIJHEIDSTRAFFEN VAN DRIE JAAR EN MINDER	7
2.2 GEFASEERDE INWERKINGSTREDING EN OVERGANGSBEPALING	15
2.3 WIJZIGINGEN DOOR DE MSS II-WET	19
2.3.1 <i>Uitbreiding van het penitentiair verlof</i>	19
2.3.2 <i>Verbetering van de slachtofferinformatie</i>	19
2.3.3 <i>Rechtzettingen om de bepalingen inzake de straffen van drie jaar of minder in overeenstemming te brengen met de bepalingen inzake de straffen boven de drie jaar.</i>	19
2.3.4 <i>Het toekennen van een andere strafuitvoeringsmodaliteit</i>	20
2.3.5 <i>Uitvoerbaarheid van de beslissingen voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied</i>	20
2.3.6 <i>Vervroegde invrijheidstelling Overbevolking (Hoofdstuk 15 – art. 63-66 MSS II-wet)</i>	22
2.3.7 <i>Wijziging van artikel 18 van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden, met inwerkingtreding op 1 september 2022.</i>	26
3 RICHTLIJNEN / PROCESSHEMA'S	27
3.1 PROCESSHEMA VANAF VONNIS/ARREST TOT DE INSCHRIJVING IN DE GEVANGENIS	28
3.1.1 <i>Uitvoerbaar vonnis of arrest – kracht van gewijsde</i>	28
3.1.2 <i>Vonnissen en arrestuittreksel: automatische oplading van de persoonsgegevens in GEJO</i>	29
3.1.3 <i>Uniform procesverloop tenuitvoerlegging vrijheidsstraffen door Openbaar Ministerie</i>	30
3.1.4 <i>Inschrijving in de gevangenis – opsluiting</i>	34
3.2 RICHTLIJNEN INZAKE HET FACULTATIEF ADVIES VAN HET OPENBAAR MINISTERIE	36
3.2.1 <i>In alle dossiers waarin door de bodemrechter een effectieve gevangenisstraf van meer dan 18 maanden werd uitgesproken</i>	36
3.2.2 <i>Voor de vrijheidsstraffen van 18 maanden of minder zal bovendien steeds verplicht advies dienen uitgebracht bij veroordelingen voor bepaalde misdrijven.</i>	36
3.2.3 <i>Los van de opgelegde strafmaat en het onderliggende misdrijf, dient ook steeds advies uitgebracht in de volgende specifieke gevallen:</i>	37
3.2.4 <i>In functie van de hangende procedure voor de strafuitvoeringsrechter, zal steeds advies worden uitgebracht:</i>	37
3.3 PROCESSHEMA VRIJHEIDSTRAFFEN VAN 3 JAAR EN MINDER “VANUIT VRIJHEID” (PROCEDURE ART. 29, §2/1)	39
3.3.1 <i>Strafuitvoeringsmodaliteit elektronisch toezicht (afgekort ET) en beperkte detentie (afgekort BD)</i>	39
3.3.1.1 <i>Veroordeelde: zelfaanbod in de gevangenis</i>	39
3.3.1.2 <i>Griffie gevangenis/gevangenisdirecteur: inschrijving - nazicht toepassings-voorwaarden</i>	39
3.3.1.3 <i>Neerleggen verzoekschrift ET/BD op de griffie van de gevangenis</i>	40
3.3.1.4 <i>Van rechtswege krachtens de wet : opschorting tenuitvoerlegging vrijheidsstraf</i>	41

3.3.1.5	Veroordeelde: verantwoordelijk voor samenstellen dossier en neerlegging op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank (responsabiliseringsgedachte).....	41
3.3.1.6	Griffie van de strafuitvoeringsrechter mededeling dossier en vervolledigen met de gerechtelijke stukken	41
3.3.1.7	Openbaar Ministerie bij de SUR : advies – eventueel beknopt voorlichtingsrapport of maatschappelijke enquête (art. 33 WER)	42
3.3.1.8	Strafuitvoeringsrechter: schriftelijke procedure (art. 34 WER)	43
3.3.1.9	Strafuitvoeringsrechter: procedure bij zitting (art. 36 WER)	44
3.3.1.10	Strafuitvoeringsrechter: beslissing waarbij ET/BD niet wordt toegekend	45
3.3.1.11	Strafuitvoeringsrechter: beslissing waarbij ET/BD wordt toegekend	46
3.3.1.12	Bijzonder geval: penitentiair verlof (art. 43 WER)	52
3.3.1.13	Bijzonder geval: Openbaar Ministerie - bevel tot opsluiting (art. 29, § 2/2 WER).....	53
3.3.2	<i>Strafuitvoeringsmodaliteit voorwaardelijke invrijheidsstelling (afgekort VI) en voorlopige invrijheidstelling verwijdering grondgebied/overlevering (afgekort VILO) vanuit vrijheid .....</i>	<i>55</i>
3.3.2.1	Bij elektronisch toezicht (art. 30, § 3 WER)	55
3.3.2.2	Bij beperkte detentie (art. 30, § 1, § 1/1 en § 2 WER)	56
3.3.3	<i>De vermindering van de door de rechter uitgesproken ontzetting van het recht in een bepaalde zone te wonen, te verblijven of zich te vertonen vanuit vrijheid .....</i>	<i>56</i>
3.4	PROCESSHEMA VRIJHEIDSSTRAFFEN VAN 3 JAAR EN MINDER “VANUIT DETENTIE”	57
3.4.1	<i>Griffie van de gevangenis/gevangenisdirecteur: inschrijving – opsluiting .....</i>	<i>57</i>
3.4.2	<i>Neerleggen verzoekschrift strafuitvoeringsmodaliteit op de griffie van de gevangenis .....</i>	<i>57</i>
3.4.3	<i>Directeur van de gevangenis – advies / samenstellen dossier .....</i>	<i>57</i>
3.4.4	<i>Openbaar Ministerie bij de SUR – facultatief advies (art. 33 WER).....</i>	<i>58</i>
3.4.5	<i>Strafuitvoeringsrechter – in principe schriftelijke procedure – mogelijkheid tot houden terechtzitting (art. 34 en 36 WER).....</i>	<i>58</i>
3.4.6	<i>Strafuitvoeringsrechter – beslissing tot afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit .....</i>	<i>59</i>
3.4.7	<i>Strafuitvoeringsrechter – beslissing tot toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit .....</i>	<i>59</i>
3.4.8	<i>Bijzonder geval – penitentiair verlof (art. 43 WER) .....</i>	<i>60</i>
3.5	AANBEVELING VAN NIEUWE STRAFFEN TIJDENS DE LOPENDE PROCESSHEMA’S VRIJHEIDSSTRAFFEN VAN DRIE JAAR EN MINDER – RICHTLIJNEN VOOR HET OPENBAAR MINISTERIE	61
3.6	PROCESSHEMA ‘VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING OVERBEVOLKING’ – RICHTLIJNEN VOOR HET OPENBAAR MINISTERIE	63
3.6.1	<i>Beslissing ‘vervroegde invrijheidstelling Overbevolking’ .....</i>	<i>63</i>
3.6.2	<i>Niet-naleving van de voorwaarden en herroeping van de vervroegde invrijheidstelling overbevolking .....</i>	<i>64</i>
3.6.3	<i>Gevolgen van de herroeping .....</i>	<i>65</i>
4	EVALUATIE.....	66
5	BIJLAGEN	67
6	LIJST MET AFKORTINGEN	67

1 WETGEVEND OF REGELGEVEND KADER EN DOELSTELLING VAN DE COL

- De wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (hierna afgekort WER) hevelde de bevoegdheid inzake de strafuitvoering over van de uitvoerende macht naar de strafuitvoeringsrechtbanken.

De bepalingen inzake vrijheidsstraffen tot en met 3 jaar zijn echter nooit in werking getreden, waardoor de ministeriële omzendbrieven betreffende de voorlopige invrijheidstelling¹ en het elektronisch toezicht², verder van toepassing bleven.

Eén van de struikelblokken voor de inwerkingtreding was de zware en tijdrovende procedure bij de strafuitvoeringsrechter.

- Bij wet van 5 mei 2019³ tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 werd de procedure voor de vrijheidsstraffen van 3 jaar of minder vereenvoudigd, met inwerkingtreding op 1 april 2021.

Zo werd afgestapt van het principe dat iedere beslissing van de strafuitvoeringsrechter moet worden voorafgegaan door een tegensprekelijk debat tijdens de zitting. Voortaan zal de schriftelijke procedure de regel zijn, tenzij de strafuitvoeringsrechter beslist om de veroordeelde toch te horen.

Het Openbaar Ministerie krijgt een facultatieve advies mogelijkheid en is dus niet verplicht om voor elk dossier een advies op stellen.

Het personeelscollege wordt afgeschaft.

Het elektronisch toezicht en beperkte detentie worden niet begrensd in de tijd, behoudens natuurlijk bij strafeinde⁴.

Voor de slachtoffers gebeurde een herinvoering van de proactieve verwittiging van bepaalde categorieën slachtoffers en de afstemming met de bepalingen inzake de internering.

Tijdens de parlementaire debatten werd bij amendement tevens de mogelijkheid ingeschreven voor kortgestraften om de modaliteiten van beperkte detentie en elektronisch toezicht reeds aan te vragen vanuit vrijheid, met het uitdrukkelijke doel te vermijden dat kortgestraften soms in de gevangenis moeten verblijven enkel om de procedure te doorlopen terwijl ze al bij aanvang in de tijdsvoorwaarden zijn om de betrokken strafuitvoeringsmodaliteit te krijgen.

De noodzakelijke bepalingen/ procedure om deze aanvragen ‘vanuit vrijheid’ daadwerkelijk operationeel te maken, ontbraken echter.

- Bij wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder (B.S., 14 juli 2021) werden nadere bepalingen opgenomen tot operationalisering van de procedure ‘aanvragen vanuit vrijheid’.

Deze wet wordt hierna verkort genoemd ‘wet operationalisering’.

- In afwachting van de goedkeuring van deze wet, werd door de wet van 16 maart 2021⁵ de inwerkingtreding van de bepalingen inzake de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder uitgesteld naar 1 december 2021.

¹ MO 1817 van 15 juli 2015 zoals laatst gewijzigd bij MO 1817ter van 4 juli 2017 en MO 1817 quater van 23 december 2021

² MO ET/SE 2 van 17 juli 2013 zoals laatst gewijzigd bij MO ET/SE 2 quater van 4 juli 2017

³ Wet van 5 mei 2019³ tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten tot aanpassing van de procedure voor de strafuitvoeringsrechter voor de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder (BS, 14 juni 2019)

⁴ Opheffing artikel 44 WER

⁵ Wet van 16 maart 2021 tot uitstel van de inwerkingtreding van de bepalingen inzake de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder (B.S., 26 maart 2021).

- In de wet van 28 november 2021, verzamelwet om justitie menselijker, sneller en sterker te maken (ook gekend als de MSS-wet)⁶ werden nog een aantal wijzigingen aangebracht aan de wet externe rechtspositie. Het gaat voornamelijk om wijzigingen op vraag van de gemeenschappen: aanpassing aan de terminologie van de zesde staatshervorming, inhoud van het voorlichtingsrapport en maatschappelijke enquête wordt nader bepaald in een KB, aanpassing van de rapporteringsverplichting van de gemeenschappen, de uitdrukkelijk opname van de niet-naleving van het uurrooster als motief voor de herroeping, het overmaken van de beslissingen aan het justitiehuis van de woonplaats van het slachtoffer bij slachtoffergerichte voorwaarden, de minimumtermijn van de proeftijd werd teruggebracht van 2 jaar naar 1 jaar.

Tevens werd artikel 59 laatste alinea hersteld (behoud van de mogelijkheid tot herroeping, herziening, schorsing en voorlopige aanhouding), bepaling die werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof in het arrest nr. 148/2017.

Tenslotte werd de inwerkingtreding uitgesteld naar uiterlijk 1 juni 2022⁷.

-Bij wet van 18 mei 2022 tot uitstel van de inwerkingtreding van de bepalingen inzake de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder (B.S., 25 mei 2022) werd de inwerkingtreding andermaal uitgesteld naar uiterlijk 1 september 2022 en gekoppeld aan een gefaseerde inwerkingtreding, te beginnen met de veroordeelden met een straf totaal van meer dan twee jaar. Tevens werd ook een bijkomende overgangsbepaling ingevoerd.

Als redenen hiervoor worden de huidige overbevolking ingeroepen en de daaraan gekoppelde menonwaardige detentieomstandigheden (matrasslapers) en het feit dat men de inwerkingtreding wil laten intreden na de goedkeuring van het wetsontwerp met flankerende maatregelen die tot doel hebben een betere uitstroom uit de gevangenis mogelijk te maken en die dus een gunstig effect kunnen hebben op de overbevolking.

-Deze flankerende maatregelen zijn opgenomen in de tweede verzamelwet om justitie menselijker, sneller en sterker te maken (afgekort MSS II-wet).

Deze wet van 30 juli 2022 (B.S., 8 augustus 2022) brengt naast een aantal technische rechtzettingen andermaal wijzigingen aan in de wet externe rechtspositie zoals de uitbreiding van het penitentiair verlov, de verbetering van de informatieverstrekking aan de slachtoffers, procedurewijzigingen onder meer wat betreft de voorwaarden en uitvoerbaarheid van modaliteit van voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied,...

Daarnaast wordt ook een tijdelijke maatregel van vervroegde invrijheidsstelling 6 maanden voor het strafeinde ingevoerd, die in werking treedt op 18 augustus 2022.

Tenslotte wordt de mogelijkheid voorzien dat de veroordeelde zich bij plaatsing/overplaatsing zelfstandig moet verplaatsen naar de plaats waar hij zijn straf moet ondergaan zonder enige vorm van bewaking of begeleiding.

Meer uitleg omtrent de MSS II- wet is opgenomen onder [punt 2.3](#).

⁶ Wet van 28 november 2021 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken (B.S., 30 november 2021)

⁷ De redenen hiervoor worden toegelicht in de parlementaire stukken, Kamer 2021-2022, nr. 55 2175/008, amendement nr. 11,13 en 14.

Opmerking

Naast de hoger vermelde wetten, die concrete wijzigingen aanbrachten aan de bepalingen van toepassing op de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder, werden de afgelopen jaren nog tal van wijzigingen aangebracht in de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie (o.a. potpourriwet II, IV, wet van 11 juli 2018 houdende wetten diverse bepalingen,..) zodat het aanbeveling verdient om in deze materie een gecoördineerde versie van de wet te gebruiken⁸.

- Ingevolge de hoger vermelde wetswijzigingen werden volgende Koninklijke Besluiten uitgevaardigd of geactualiseerd:

1. KB van 14 juli 2022 tot wijziging van het KB van 29 januari 2007 tot bepaling van de inhoud van het verslag van de directeur en tot bepaling van de samenstelling en de werkwijze van het personeelscollege (B.S., 9 augustus 2022) – inwerkingtreding 1 september 2022;
2. KB van 14 juli 2022 tot bepaling van de concrete invulling van het programma van de beperkte detentie en het elektronisch toezicht, bedoeld in artikel 42, tweede lid van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (B.S., 9 augustus 2022) – inwerkingtreding 1 september 2022;
3. KB van 14 juli 2022 tot vaststelling van de inhoud van het beknopt voorlichtingsrapport en de maatschappelijke enquête bedoeld in de artikelen 8, derde lid, 17, § 1, tweede lid, 33, § 2, 34, §2, tweede lid, en 43, §2, derde lid en 95/12, §2 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (B.S., 9 augustus 2022) – inwerkingtreding 1 september 2022;
4. KB van 13 augustus 2022 tot uitvoering van de artikelen van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten met betrekking tot de wijze waarop de slachtoffers kunnen vragen om te worden geïnformeerd, om te worden gehoord of om voorwaarden in hun belang te laten opleggen (B.S., 24 augustus 2022- inwerkingtreding 1 september 2022.

---

⁸ Een officieuze coördinatie 1 september 2022, versie 8 augustus 2022, ter beschikking gesteld door de FOD Justitie DG wetgeving is raadpleegbaar op OMPTRANET expertisenetwerk strafuitvoering

Doel van deze omzendbrief

1) Deze omzendbrief wil vooral een praktische handleiding bieden die de magistraten moet toelaten om de nieuwe procedure betreffende vrijheidsstraffen van drie jaar en minder, in de praktijk toe te passen.

Hierbij wordt gefocust op de nieuwe bepalingen en processchema's.

De procedure van vrijheidsstraffen boven de drie jaar, evenals reeds gekende concepten in de strafuitvoering als schorsing, herziening, herroeping, voorlopige aanhouding,... die zowel van toepassing zijn voor de vrijheidsstraffen boven als onder de drie jaar, zullen dan ook niet nader behandeld worden.⁹

De nieuwe bepalingen inzake de slachtoffers worden behandeld in een afzonderlijke omzendbrief¹⁰.

2) Sommige wijzigingen in de MSS II-wet¹¹, inzonderheid 'de vervroegde invrijheidsstelling overbevolking' zijn ook van toepassing op vrijheidsstraffen boven de drie jaar. Om een coherent overzicht van de nieuwe bepalingen te garanderen worden deze ook opgenomen in huidige omzendbrief.

In deze omzendbrief worden zowel de dwingende richtlijnen voor het Openbaar Ministerie, als deze voor de diensten van het gevangeniswezen (DG EPI) als voor de bevoegde diensten van de gemeenschappen opgenomen.

Met deze betrokken partners en de griffiers werden werkafspraken gemaakt, teneinde het proces te stroomlijnen en de uitbreiding/uitrol van het informaticasysteem 'Geïntegreerd Elektronisch Justitieel Opvolgdossier' (hierna afgekort GEJO), dat door alle partijen gebruikt wordt, mogelijk te maken.

Deze werkafspraken zullen in functie van de praktische noodwendigheden verder aangepast, verfijnd en aangevuld worden ([cfr. punt 4 evaluatie](#)).

⁹ In de collectieve brief nr. 161 van 11 augustus 2022 van het DG EPI wordt een overzicht gegeven van zowel de strafuitvoeringsmodaliteiten en procedures voor de SUR als voor de SURB, dewelke verspreid werd en ook raadpleegbaar is op de OMPTRANET expertisecel strafuitvoering.

¹⁰ Gemeenschappelijke omzendbrief COL 15/2022 van de minister van justitie, de ministers van de deelstaten en het college van procureurs-generaal betreffende de rechten van de slachtoffers in de strafuitvoering: de vating van de dienst slachtofferonthaal door het openbaar ministerie en de slachtofferfiche.

¹¹ Zie infra punten 2.3.1, 2.3.2, 2.3.4.,2.3.6, 2.3.7. en punten 3.5. en 3.6.

2 KORTE TOELICHTING VAN HET WETGEVEND KADER

2.1 Nieuwe procedure voor vrijheidsstraffen van drie jaar en minder

In dit onderdeel wordt vooral gekeken naar de wet en de doelstellingen van de wetgever aan de hand van de parlementaire stukken¹². Het concrete en praktische processchema is opgenomen [onder punt 3](#).

- Voor de veroordeelden met uitvoerbaar straftotaal van 3 jaar vrijheidsstraf of minder, koos de wetgever voor een vereenvoudigde procedure.

“Daarmee kan de procedure korter zijn waardoor de (kort)gestraften tot 3 jaar zich niet nodeloos in een langdurige rechtspleging bevinden.” (*Parl. St. Kamer, 2018-2019, nr.54 3527/001, p.3*).

Het principe is dat deze zaken via de schriftelijke procedure worden behandeld voor een alleenzetelend rechter, de strafuitvoeringsrechter (afgekort SUR) zonder bijstand van beide assessoren.

De strafuitvoeringsrechter moet uitspraak doen *binnen de maand* na ontvangst van het dossier (het advies van de directeur of na het verstrijken van de termijn voor neerlegging van het dossier op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door de veroordeelde en ten vroegste na ontvangst van het advies door het Openbaar Ministerie/ na het verstrijken van de adviestermijn van het Openbaar Ministerie) (art. 34, § 1 WER).

Die termijn kan, in bepaalde omstandigheden, *nog twee keer met maximaal 1 maand verlengd worden*.

- De termijn kan verlengd worden met maximum één maand indien de strafuitvoeringsrechter oordeelt dat het dossier niet in staat is en om te kunnen beslissen van oordeel is dat bijkomende informatie nodig is, een opdracht wordt gegeven aan de gemeenschappen tot een beknopt voorlichtingsrapport of een maatschappelijke enquête of de veroordeelde wenst te horen en dus een tegensprekelijke zitting wil houden (art. 34, §2 WER).
- De termijn kan nogmaals met maximum 1 maand verlengd worden, wanneer de strafuitvoeringsrechter bijkomende info had gevraagd of een opdracht had gegeven aan de gemeenschappen maar om een beslissing te kunnen nemen het alsnog nodig acht om een zitting te organiseren (art. 34, § 3 WER).

Na een weigering tot toekenning van de gevraagde uitvoeringsmodaliteit kan de veroordeelde bij een volgend verzoek tot toekenning van eenzelfde strafuitvoeringsmodaliteit vragen om gehoord te worden (art. 37, § 1 WER) en na drie weigeringen van toekenning van eenzelfde strafuitvoeringsmodaliteit om gehoord te worden in een openbare terechtzitting (art. 37, § 2 WER). De openbare behandeling kan bij gemotiveerde beslissing geweigerd worden indien deze openbaarheid gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden of de nationale veiligheid (art. 37 § 3 WER).

“Ingeval de strafuitvoeringsrechter heeft beslist om de veroordeelde te horen en dus een tegensprekelijke zitting te houden, verloopt deze procedure gelijkaardig aan de procedure die

¹² De inhoud van de parlementaire stukken worden tussen “aanhalingstekens” geplaatst opdat het duidelijk is dat het letterlijk wordt geciteerd.

van toepassing is op de veroordeelden met straffen boven de drie jaar”. (*Parl. St. Kamer, 2018-2019, nr.54 3527/001, p.5*).

Opgemerkt dient dat bij een vordering op grond van artikel 61 (wijziging beslissing), artikel 64 (herroeping), artikel 66 (schorsing) en artikel 67 (herziening) de procedure voor de vrijheidsstraffen onder en boven de drie jaar, ook bij toepassing van de procedure vanuit vrijheid, dezelfde is en deze behandeld worden in een tegensprekelijk debat ter zitting.

Voor het Openbaar Ministerie wordt voorzien in een facultatieve adviesverlening (artikel 33 WER).

“Het Openbaar Ministerie is niet verplicht om voor elk dossier een advies op te stellen. Het College van Procureurs-generaal kan hieromtrent richtlijnen uitvaardigen en bijvoorbeeld bepalen dat voor straffen onder het jaar en/of voor bepaalde misdrijven het Openbaar Ministerie geen advies uitbrengt.” (*Parl.St. Kamer, 2018-2019, nr. 54 3527,p. 4.*)

Onder [punt 3.2](#) zijn de richtlijnen opgenomen wanneer advies dient uitgebracht.

- “Wat betreft de datum van toelaatbaarheid van de strafuitvoeringsmogelijkheden besliste de wetgever dan weer uitdrukkelijk om deze gelijk te stellen voor de vrijheidsstraffen onder en boven de drie jaar” (*Parl.St. Kamer, 2018-2019, nr. 54 3527/007 p. 5 en Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001 p. 7 en 8*).

Elektronisch toezicht (afgekort ET) en beperkte detentie (afgekort BD) kunnen worden toegekend vanaf 6 maanden voorafgaand aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden voor toekenning van een ‘voorwaardelijke invrijheidstelling’ (afgekort VI) (art.23 WER).

De gevangenisdirecteur dient 4 maanden op voorhand (of indien deze termijn niet gerespecteerd kan worden onmiddellijk) de veroordeelde hiervan schriftelijk in te lichten, vanaf welk ogenblik de veroordeelde de mogelijkheid heeft tot het indienen van een aanvraag voor elektronisch toezicht of beperkte detentie.

De ‘voorwaardelijke invrijheidstelling’, kan voor vrijheidsstraffen van drie jaar of minder worden toegekend wanneer de veroordeelde 1/3 van de straffen heeft ondergaan (art. 25 WER).

De gevangenisdirecteur dient de veroordeelde 6 maanden op voorhand (of indien deze termijn niet gerespecteerd kan worden onmiddellijk) in te lichten van de mogelijkheid tot het indienen van een dergelijke aanvraag, vanaf welk moment een schriftelijke aanvraag kan worden ingediend.

“Schematisch betekent dit voor de vrijheidsstraffen tot en met drie jaar (abstractie makend van de eventuele reeds ondergane voorlopige hechtenis)”:

<i>Uitgesproken straf</i>	<i>Tijdsvoorwaarden VI</i>	<i>Tijdsvoorwaarden ET/BD</i>
Straf van 3 jaar	Mogelijk na 1 jaar (1/3) Aanvraag: vanaf 6 maanden	Mogelijk vanaf 6 maanden Aanvraag: na 2 maanden
Straf van 30 maanden	Mogelijk na 10 maanden (1/3) Aanvraag: vanaf 4 maanden	Mogelijk vanaf 4 maanden Aanvraag: onmiddellijk
Straf van 2 jaar	Mogelijk na 8 maanden Aanvraag: vanaf 2 maanden	Mogelijk vanaf 2 maanden Aanvraag: onmiddellijk
Straf van 18 maanden	Mogelijk na 6 maanden Aanvraag: onmiddellijk	Mogelijk: onmiddellijk Aanvraag: onmiddellijk
Straf van 1 jaar	Mogelijk na 4 maanden Aanvraag: onmiddellijk	Mogelijk: onmiddellijk Aanvraag: onmiddellijk

(*Parl.St. 2020-2021, nr. 55 1979/001 p. 8*).

“Dit betekent dat veroordeelden met straffen tot en met 18 maanden onmiddellijk in de tijdsvoorwaarden zijn voor ‘beperkte detentie’ en ‘elektronisch toezicht’.
Hieronder vallen ook de veroordeelden van wie, na berekening van de ondergane voorlopige hechtenis en de VI-datum, blijkt dat ze onmiddellijk toelaatbaar zijn voor elektronisch toezicht en beperkte detentie”. (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001 p. 8-9*).

Bijvoorbeeld: een persoon veroordeeld tot 20 maanden effectieve gevangenisstraf, die reeds twee maanden voorlopige hechtenis heeft ondergaan, voldoet aan de tijdsvoorwaarden. Hetzelfde voor een persoon veroordeeld tot 3 jaar gevangenisstraf met een ondergane periode van voorlopige hechtenis van 1 jaar.

“De wetgever besliste dat de kortgestraften de modaliteit van beperkte detentie en elektronisch toezicht kunnen aanvragen vanuit vrijheid, om op deze manier te vermijden dat kortgestraften soms in de gevangenis moeten verblijven enkel om de procedure te doorlopen terwijl ze reeds in de tijdsvoorwaarden zijn” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001 p. 9*).

We noemen dit hierna **de procedure ‘vanuit vrijheid’ conform artikel 29,§2/1 WER**, die verloopt in de volgende stappen:

- Tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf door het Openbaar Ministerie

“Herhaaldelijk hebben de politieke beleidsinstanties de wil geuit om te komen tot een effectieve tenuitvoerlegging van alle gevangenisstraffen. Ook de wet van 5 mei 2019 kadert in dit opzet.

Zodra een vrijheidsstraf tot en met drie jaar wordt uitgesproken, moeten deze dan ook ten uitvoer gelegd worden. Dit is een taak van het Openbaar Ministerie door middel van het gevangenisbriefje of vattingsbevel.

De omzendbrief van het College van Procureurs-generaal inzake de nieuwe wetwijzigingen zal ook richtlijnen bevatten voor een uniforme werkwijze binnen de parketten inzake het gevangenisbriefje en het vattingsbevel.

Op deze manier wordt aan de veroordeelden en de maatschappij duidelijk het signaal gegeven dat de vrijheidsstraffen effectief worden uitgevoerd.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001 p. 11-12*)

Deze richtlijnen worden opgenomen onder [punt 3.1.3](#)

- Inschrijving in de gevangenis

“Deze tenuitvoerlegging heeft bovendien als voordeel dat de veroordeelde via de gevangenis passeert en er wordt ingeschreven, hetgeen naast het signaal dat de vrijheidsstraf effectief ten uitvoer wordt gelegd, belangrijk is om de volgende praktische redenen:

- deze methode laat toe om de veroordeelde administratief in te schrijven in een welbepaalde gevangenis, belangrijk in het kader van de verdere opvolging;
- het statuut van de veroordeelde wordt hierdoor duidelijk (valt onder toepassing van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf), statuut duidelijk te onderscheiden van een veroordeelde die veroordeeld werd tot een autonome straf elektronisch toezicht;
- de veroordeelde wordt in kennis gesteld van zijn rechten, in het bijzonder de toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten elektronisch toezicht en beperkte detentie, en dit toegespitst op zijn concrete situatie;
- de gevangenis kan wanneer de veroordeelde zich aanmeldt zijn eventuele voorgaande detenties nakijken, de VI-datum berekenen evenals de tijdsvoorwaarden van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

De berekening van de straffen is een zeer technische materie, waarin de instanties van de rechterlijke orde onvoldoende onderlegd zijn.

Indien nadien zou blijken dat er nog andere veroordelingen zijn bijgekomen waardoor hij zich niet meer in de tijdsvoorwaarden bevindt voor elektronisch toezicht en beperkte detentie, wordt hij teruggedroepen door de gevangenis, zoals dit ook gebeurt bij straffen boven de drie jaar”. (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001, p.12*)

- *Onmiddellijke neerlegging van een schriftelijk verzoek elektronisch toezicht / beperkte detentie (art. 29, § 2/1, eerste lid WER)*

“Nadat de veroordeelde, van wie is vastgesteld dat hij één of meer vrijheidsstraffen ondergaat waarvoor hij onmiddellijk in de tijdsvoorwaarden is voor ET/BD, en ingelicht is over zijn rechten, kan hij onmiddellijk een verzoek tot ET/BD neerleggen op de griffie van de gevangenis. De griffie van de gevangenis zendt het schriftelijk verzoek en de opsluitingsfiche binnen de vierentwintig uur naar de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en een afschrift naar het openbaar ministerie.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001,p.12-13*).

- *Opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf (art. 29, § 2/1, tweede lid WER)*

“Conform de wens van de wetgever (vermijden dat de veroordeelde in afwachting van procedure in de gevangenis moet verblijven) krijgt de veroordeelde *van rechtswege* opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf toegekend.

In de Nederlandse terminologie wordt gekozen om te spreken van ‘opschorting’ hetgeen meer de betekenis heeft ‘ergens mee wachten’ of ‘er nog niet aan beginnen’ dan de term ‘schorsing’ of ‘strafonderbreking’ dat meer de betekenis heeft van ‘onderbreken’.

Dit betekent dat de effectieve opsluiting en vrijheidsberoving wordt opgeschort tot op het ogenblik dat de strafuitvoeringsrechter uitspraak heeft gedaan over het verzoek tot ET of BD en meer bepaald het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p. 13*).

“In geval van toekenning van het elektronisch toezicht, loopt de ambtshalve opschorting door tot op het ogenblik van de effectieve plaatsing onder elektronisch toezicht”. (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/002 p. 2-3 – amendement nr. 1*).

“De opschorting is éénmalig, dit om te vermijden dat de veroordeelde achtereenvolgens verschillende verzoeken neerlegt (bv. eerst verzoek ET en bij afwijzing verzoek BD) om telkens van een opschorting van de uitvoering van de vrijheidsstraf te kunnen genieten.

De verjaring van de straf loopt vanzelfsprekend niet en wordt geschorst tijdens deze periode.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p. 13*)

- *Zelfaanbod (art. 29, §2/1, eerste lid WER)*

“De procedure om ‘vanuit vrijheid’ de strafuitvoeringsmodaliteiten elektronisch toezicht en beperkte detentie aan te vragen wordt voorbehouden aan de veroordeelden die spontaan gevolg geven aan het gevangenisbriefje (zelfaanbod), met uitsluiting van diegene die door de politie ter uitvoering van een bevel tot gevangenneming worden opgesloten.

Wanneer de parketdiensten en politiediensten alles in het werk hebben gesteld om iemand te vatten (seining in ANG, eventueel na een onderzoek voortvluchtige personen conform de artikelen 520bis- 520septies Sv. of naar aanleiding van een politiecontrole of vating op de luchthaven soms jaren later) is het niet logisch om deze personen onmiddellijk opschorting van de tenuitvoerlegging van de straf toe te kennen en hen dezelfde dag de gevangenis weer te laten verlaten.

Er bestaat dus een redelijke en objectieve verantwoording voor het onderscheid tussen beide categorieën. De personen veroordeeld bij verstek hebben bovendien de wettelijke mogelijkheden van de verzetsprocedure.

Artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat als de rechter een effectieve vrijheidsstraf uitspreekt, hij de partijen dient in te lichten over de uitvoering van deze vrijheidsstraf of maatregel en over de mogelijke modaliteiten van de strafuitvoering. Gezien deze wettelijke bepaling in de praktijk niet altijd uitvoering krijgt, lijkt het aangewezen (ook rekening houdend met de hoger vermelde bedenkingen) om hieromtrent een informatiebrochure te ontwikkelen, waarin ook gewezen zou kunnen worden op het belang van het zelfaanbod. Deze brochure zou eventueel ook gevoegd kunnen worden aan het gevangenisbriefje of een verwijzing bevatten naar een link waarop de brochure online geraadpleegd kan worden.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001, p. 13-14*).

“De informatiemededeling door de rechter (conform artikel 195 Sv.) en door het Openbaar Ministerie (verwijzing in het gevangenisbriefje) heeft enkel betrekking op informatie ten algemene titel van de algehele wetgeving inzake de strafuitvoering en niet concreet op de specifieke situatie van de veroordeelde.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p.11*).

Deze instructie voor het Openbaar Ministerie is opgenomen onder [punt 3.1.3](#) van de omzendbrief. De informatiebrochure is gevoegd in bijlage aan deze omzendbrief.

- Uitsluiting seksuele misdrijven en terroristische misdrijven (art. 29, § 2/1, eerste lid en art. 32 WER)

Bepaalde veroordeelden zijn bovendien uitgesloten van de ambtshalve opschorting.

Het gaat om:

- veroordelingen voor seksuele misdrijven: meer bepaald feiten bedoeld in de artikelen 371/1 tot 378 Sw.(gepleegd op meerder- of minderjarigen) of feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 387 Sw. indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming.
Voor de feiten gepleegd vanaf 1 juni 2022 zijn de wetsartikelen in de concordantietabel van toepassing. Deze tabel werd gepubliceerd in het B.S. op 10 mei 2022 (zie ook bijlage gevoegd aan deze omzendbrief);
- veroordelingen voor terroristische misdrijven: meer bepaald feiten bedoeld in titel 1ter van boek II Sw.)
- veroordeelden die tekenen vertonen van gewelddadig extremisme, waaronder wordt verstaan het bevorderen, het aanmoedigen of plegen van handelingen die tot terrorisme kunnen leiden en waarbij een ideologie wordt verdedigd ter verkondiging van raciale, nationale, etnische of religieuze suprematie of die in strijd is met de fundamentele waarden en principes van de democratie.

De uitsluitingen komen overeen met de categorieën opgenomen in artikel 32 (waarnaar verwezen wordt) waarvoor een gespecialiseerd advies dient opgevraagd en gevoegd aan het dossier, alvorens te oordelen over een elektronische toezicht, beperkte detentie of voorwaardelijke invrijheidsstelling.

“Dergelijke misdrijven liggen maatschappelijk zeer gevoelig. Een opschorting van rechtswege van de strafuitvoering, lijkt dan ook niet opportuun. Beter is voor deze misdrijven de weg te volgen van de effectieve opsluiting, ook in afwachting van de procedure ET/BD, hetgeen ook toelaat de gespecialiseerde adviezen (door de psychosociale dienst van de gevangenis) in te winnen.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p.17*)

- *Adviezen (art. 33 WER)*

“Indien een veroordeelde, wanneer hij zich aanbiedt in de gevangenis, onmiddellijk een verzoek indient voor het bekomen van ET of BD en van rechtswege opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf krijgt, dient de gevangenisdirecteur geen advies hierover uit te brengen. Dit advies biedt immers weinig meerwaarde gezien hij de veroordeelde niet kent.

Het openbaar ministerie kan facultatief advies verlenen en in dit geval (gelet op de afwezigheid van advies van de gevangenisdirecteur) eventueel aan de bevoegde diensten van de Gemeenschappen vragen om een beknopt voorlichtingsrapport of maatschappelijke enquête uit te voeren.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001, p.14*)

- *Responsabilisering van de veroordeelde/ samenstellen dossier (art. 29, § 2/1, derde lid, vierde en vijfde lid)*

“In dit kader is het niet onlogisch dat de verzoeker geresponsabiliseerd wordt en hem gevraagd wordt zijn verzoek te stofferen en zelf zijn dossier samen te stellen.

Het gaat hierbij enkel om informatie over zijn persoonlijke situatie. De passage langs de gevangenis laat toe aan de veroordeelde desbetreffend een modelformulier te overhandigen waarop de nodige uitleg staat over welke info en documenten hij moet voegen en waar hij deze documenten kan bekomen. Zijn advocaat kan hem hierbij ook helpen. Het lijkt niet onredelijk om hem hiervoor een termijn van 15 werkdagen te geven. Het dossier dient binnen die termijn neergelegd op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

Het gaat om volgende stukken:

Elementen die relevant zijn voor de specifiek aangevraagde strafuitvoeringsmodaliteit:

- Indien het een verzoek tot elektronisch toezicht betreft: precieze informatie over de plaats waar hij het ET zal doorbrengen, het schriftelijk en ondertekend bewijs van de meerderjarige huisgenoten op die plaats met kopie van hun identiteits-of verblijfsdocument,...;
- Indien het een verzoek tot beperkte detentie betreft: precieze informatie omtrent de professionele, opleidings- of familiale belangen die zijn aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen.

Het dossier omvat eveneens de elementen die relevant zijn voor de evaluatie door de strafuitvoeringsrechter van de tegenaanwijzingen opgesomd in artikel 28, § 1.

Artikel 28, § 1 voorziet volgende tegenaanwijzingen:

- 1°) het feit dat de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft om in zijn behoeften te voorzien (deze voorwaarde is niet van toepassing op de beperkte detentie)
- 2°) een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden;
- 3°) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen;
- 4°) de houding van de veroordeelde ten aanzien van de slachtoffers van de misdrijven die tot zijn veroordeling hebben geleid;
- 5°) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden, rekening houdend met de vermogenssituatie van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij veroordeeld is.

In het modelformulier zal gepeild worden naar de wijze waarop hij in zijn behoeften zal voorzien, wat zijn schuldenlast is, zijn houding ten aanzien van eventuele slachtoffers en de bewijsstukken inzake de vergoeding van de burgerlijke partijen.

De griffie maakt onmiddellijk het dossier over aan het openbaar ministerie, om het toe te laten eventueel tijdig advies uit te brengen (binnen de 10 dagen). De gerechtelijke stukken, zoals het strafregister en een afschrift van de vonnissen en arresten, zullen aan het dossier toegevoegd worden door de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, evenals de opsluitingsfiche.

Op deze manier kunnen zowel het openbaar ministerie (bij facultatieve adviesverlening) als de strafuitvoeringsrechter gemakkelijk nakijken op basis van de stukken of het verzoek voldoende gestoffeerd is en betrouwbaar is.”

Indien bijkomende info noodzakelijk wordt geacht kan door middel van een beknopt voorlichtingsrapport aan de bevoegde diensten van de gemeenschappen een specifieke vraag gesteld worden voor een concreet onderdeel.

“Het neerleggen van de stukken/dossier wordt doelbewust niet opgevat als een ontvankelijkheidsvereiste. Indien de veroordeelde nalaat de nodige documenten neer te leggen, kan de rechter hiermee rekening houden bij de beoordeling van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit, in functie van de omstandigheden een bijkomend uitstel verlenen of een maatschappelijke enquête bevelen of beslissen om de veroordeelde te horen.” (*Parl. St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p.15-16*)

Het modelformulier is gevoegd in bijlage aan de omzendbrief.

- Bevel tot opsluiting door het openbaar ministerie tijdens de periode van opschorting van de tenuitvoerlegging van de straf (art. 29, §2/2 WER)

“Krachtens de wet wordt de strafuitvoering en effectieve vrijheidsbeneming opgeschort voor de veroordeelden die onmiddellijk in aanmerking komen voor beperkte detentie en elektronisch toezicht vanaf de neerlegging van het verzoek tot de beslissing van de strafuitvoeringsrechter.

Tijdens deze periode moet het echter mogelijk blijven om een veroordeelde die een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden toch op te sluiten, alsook wanneer er een gevaar bestaat dat de veroordeelde zich aan de uitvoering van zijn straf zou onttrekken.

De wet voorziet daarom de bevoegdheid voor het openbaar ministerie (zowel de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de veroordeelde zich bevindt

als de gespecialiseerde magistraten bij de strafuitvoeringsrechtbanken) om de betrokkene op te sluiten.

Door deze opsluiting komt er een einde aan de procedure overeenkomstig artikel 29 §2/1, gezien het bepalende aspect voor deze procedure (vanuit vrijheid) is weggevallen. Het ingediende verzoek is zonder voorwerp. De opgesloten veroordeelde dient de normale procedure te volgen: neerlegging van een verzoek vanuit de gevangenis wanneer hij in de tijdsvoorwaarden is, waarna de directeur advies verleent. Vanzelfsprekend kan hierbij gebruik gemaakt worden van de eventueel reeds ingediende stukken of gedane onderzoeken.

In het geval dat de strafuitvoeringsrechter reeds een beslissing tot toekenning heeft genomen inzake het elektronisch toezicht of de beperkte detentie maar voor de uitvoering ervan, kan toepassing gemaakt worden van artikel 61 en op vordering van het openbaar ministerie, de strafuitvoeringsrechter een nieuwe beslissing nemen, met inbegrip van de intrekking van de strafuitvoeringsmodaliteit die werd toegekend.” (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p. 17-18*).

- *Procedure tot aanvraag van de voorwaardelijke invrijheidsstelling of voorlopige invrijheidstelling verwijdering grondgebied, vanuit elektronisch toezicht dat werd toegekend overeenkomstig artikel 29, § 2/1 (art.30, §3 WER)*

“De wetgever oordeelde dat de directeur ook in deze hypothese geen advies moet geven. De betrokken veroordeelde heeft immers nooit in zijn gevangenis verbleven. Wat de dossiersamenstelling betreft, wordt ook hier de responsabiliseringsgedachte doorgetrokken: de directeur geeft geen advies, dus dient de veroordeelde zelf concrete info aan zijn verzoek toe te voegen omtrent de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit (VI). Daarnaast zal de strafuitvoeringsrechter zich ook (kunnen) baseren op de verslaggeving over het verloop van het elektronisch toezicht”. (*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr.55 1979/001, p. 19*)

Het modelformulier is gevoegd aan de bijlage van de omzendbrief.

“Bij een aanvraag van de voorwaardelijke invrijheidstelling vanuit beperkte detentie geeft de directeur wel in alle gevallen advies, dus ook wanneer de beperkte detentie was toegekend overeenkomstig artikel 29, § 2/1. De veroordeelde verblijft in dat geval immers gedeeltelijk in de gevangenis”.(*Parl.St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p. 19*)

* * * *

Alle veroordeelden die niet vallen onder de toepassing van artikel 29, § 2/1 worden bij de uitvoering van de vrijheidsstraf in detentie genomen:

- Veroordeelden via zelfaanbod die onder de uitsluitingsgronden vallen, ook als ze in de tijdsvoorwaarden voor elektronisch toezicht/beperkte detentie zijn;
- Veroordeelden via zelfaanbod die niet in de tijdsvoorwaarden zijn;
- Veroordeelden via vattingsbevel, onmiddellijke aanhouding, uitlevering,...

Zij vragen hun strafuitvoeringsmodaliteiten vanuit detentie aan en blijven opgesloten in afwachting van de beslissing van de strafuitvoeringsrechter.

De **procedure vanuit detentie** voor vrijheidsstraffen tot drie jaar en minder, is vrij gelijklopend met deze van de vrijheidsstraffen boven de drie jaar: de directeur brengt steeds advies uit, hoort de veroordeelde en stelt het dossier samen. Voor gevangenisstraffen van meer dan 18 maanden brengt het Openbaar Ministerie ook advies uit (Cfr. [richtlijnen onder punt 3](#)).

De procedure is bovendien analoog voor strafuitvoeringsmodaliteiten ET/BD/VI/woonstverbod.

Bij de behandeling van de strafuitvoeringsrechter geldt echter de schriftelijke procedure, tenzij de rechter de betrokkene wil horen op een zitting (Cfr. supra).

2.2 Gefaseerde inwerkingtreding en overgangsbepaling

De bepalingen van de wet externe rechtspositie inzake de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder, treden **in werking op 1 september 2022**¹³.

Er werd geopteerd voor een **gefaseerde inwerkingtreding**:

- Op 1 september 2022 treedt de wet in werking voor de veroordeelden met een totaal aan vrijheidsstraffen van meer dan 2 jaar tot en met 3 jaar;
- Op uiterlijk 1 september 2023 treedt de wet eveneens in werking voor de veroordeelden met een totaal aan vrijheidsstraffen van twee jaar of minder. De Koning kan echter een vroegere inwerkingsdatum bepalen.

Met inachtneming van deze gefaseerde inwerkingtreding, is er bovendien een **belangrijke overgangsbepaling** opgenomen in art. 16 van de wet operationalisering:

- Het *eerste lid* bepaalt dat de bepalingen die betrekking hebben op de door de strafuitvoeringsrechter toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten, van toepassing zijn op veroordeelden die uitsluitend een vonnis of arrest uitvoeren voor vrijheidsstraffen van drie jaar en minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de nieuwe wet, voor zover in kracht van gewijsde getreden, tenzij de veroordeelde schriftelijk verzoekt om toch toepassing te maken van de voormelde bepalingen.

Dit betekent dat de nieuwe wet slechts van toepassing is op een veroordeelde die **uitsluitend** vrijheidsstraffen ondergaat die in totaal drie jaar of minder bedragen, waarvan het vonnis(sen) of arrest(en) zijn uitgesproken vanaf 1 september 2022.

Het woordje ‘uitsluitend’ betekent dat de bepalingen van de nieuwe wet niet van toepassing zijn :

- Indien samen met het vonnis(sen)/arrest(en) daterend van na 1 september 2022, nog andere vonnis(sen) en arrest(en) **samen/gelijktijdig** ten uitvoer worden gebracht, die dateren van voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet.
- “Indien de veroordeelde op het ogenblik van de tenuitvoerlegging van het vonnis(sen)/arrest(en) daterend van na 1 september 2022, reeds het voorwerp uitmaakt van de uitvoering van andere vrijheidsbenemende straffen van drie jaar of minder” (*Parl. St. Kamer, 2018-2019, nr. 54 3527/001, p. 14*).

¹³ Inwerkingtreding wet is op 1 september 2022 om 00.01uur.

Opmerking:

Vrijheidsstraffen tot en met drie jaar zijn in uitvoering bij detentie, elektronisch toezicht of beperkte detentie.

De voorlopige invrijheidsstelling (VLV) is daarentegen geen modaliteit van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf, gezien deze tot gevolg heeft dat de strafuitvoering wordt opgeschort.¹⁴

In al deze gevallen zal de strafuitvoering van de veroordeelde dus nog verder verlopen volgens de regels van de ministeriële omzendbrieven, inclusief voor de vrijheidsstraf(fen) uitgesproken na 1 september 2022.

De veroordeelde kan echter schriftelijk verzoeken om toch toepassing te maken van de nieuwe wet en dat zijn dossier dus zou behandeld worden door de strafuitvoeringsrechter.

Er is dus een ruime uitdovende overgangsperiode voorzien, waarbij de ministeriële richtlijnen verder toegepast zullen worden.

- In het *tweede lid* wordt geregeld welk regime (ministeriële omzendbrief/nieuwe wet) van toepassing is wanneer nadien een nieuwe straf in uitvoering komt.

Indien de veroordeelde al een straf in uitvoering heeft conform de nieuwe wet (behandeld door de strafuitvoeringsrechter) en er **nadien** een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet, blijft de nieuwe wet toch van toepassing en wordt de strafuitvoering van deze straf ook behandeld door de strafuitvoeringsrechter.

De filosofie er achter is om de strafuitvoering van een veroordeelde onder eenzelfde regime te laten verlopen (ofwel onder toepassing van de oude ministeriële omzendbrieven, ofwel onder de nieuwe wet).

- In het *derde lid* wordt een uitzondering voorzien voor de veroordeelden die het voorwerp uitmaken van één of meer veroordelingen tot een vrijheidsstraf waarvan het totaal uitvoerbaar gedeelte drie jaar of minder bedraagt voor zover aan één van deze veroordelingen een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (afgekort TBS) verbonden is. Voor deze veroordeelden is de nieuwe wet onmiddellijk van toepassing¹⁵, ongeacht de datum waarop deze straffen zijn uitgesproken.

Het elektronisch toezicht dat de veroordeelde met TBS werd toegekend voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet (door de directeur of de directie detentiebeheer), wordt verder opgevolgd conform de nieuwe wet door de strafuitvoeringsrechter.

-In het *vierde lid* wordt om de implicaties van de gefaseerde inwerkingtreding te regelen, de overgangsbepaling aangevuld met een bepaling die de volgende situatie viseert:

- Het gaat om een veroordeelde met een straftotaal in uitvoering van twee jaar of minder, uitgesproken na 1 september 2022. Ingevolge de gefaseerde inwerkingtreding kreeg deze veroordeelde een elektronisch toezicht toegekend door de penitentiaire administratie in toepassing van de ministeriële omzendbrieven. Dit elektronisch toezicht is lopende (de enkelband is al aangesloten).
- Vervolgens wordt voor deze veroordeelde een bijkomende straf ten uitvoer gebracht daterend van na 1 september 2022, waardoor een straftotaal in uitvoering komt van meer dan twee jaar gevangenis. Gezien alle straffen zijn

¹⁴ Yves Van Den Berge, "Uitvoering van vrijheidsstraffen en rechtspositie van gedetineerden", nr. 564

¹⁵ De redenen hiervoor worden toegelicht in de parlementaire stukken, Kamer 2018-2019, nr. 54 3527/002 p.8

uitgesproken na 1 september 2022 valt deze veroordeelde vanaf dat moment onder toepassing van de nieuwe wet.

- Krachtens de nieuwe wet zijn er twee mogelijke procedures: de procedure vanuit vrijheid op grond van artikel 29, §2/1¹⁶ of de procedure vanuit detentie. In casu is de procedure vanuit detentie van toepassing, wat betekent dat de veroordeelde in principe wordt opgesloten en opgesloten blijft in afwachting van de beslissing van de strafuitvoeringsrechter over het verzoek tot elektronisch toezicht.
- De overgangsbepaling voorziet echter dat in dergelijk geval het toegekende elektronisch toezicht door de penitentiaire administratie verder blijft lopen totdat het vonnis van de strafuitvoeringsrechter over het elektronisch toezicht in kracht van gewijsde is getreden. De redenering hier achter is dat het onlogisch en tegenaangewezen is om een lopend elektronisch toezicht te onderbreken in afwachting van de beslissing van de SUR-magistraat over elektronisch toezicht.¹⁷

De procedure vanuit detentie wordt verder gevolgd waarbij de gevangenisdirecteur instaat voor de adviesverlening.

Dit veronderstelt dus dat aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Ingevolge de aanbeveling door het Openbaar Ministerie van de bijkomende straf wordt de veroordeelde onder elektronisch toezicht door de gevangenis uitgenodigd om zich opnieuw aan te bieden in de gevangenis. De veroordeelde biedt zich ook effectief aan, bij gelegenheid waarvan hij in kennis wordt gesteld van de tenuitvoerlegging van de nieuwe straf;
- De veroordeelde bevindt zich op basis van alle betrokken straffen nog altijd in de tijdsvoorwaarden voor het krijgen van een elektronisch toezicht bij de strafuitvoeringsrechter;
- De veroordeelde legt een verzoekschrift tot toekenning ET neer in de gevangenis.
- De wet bepaalt niet als voorwaarde dat het reeds toegekende elektronische toezicht goed moet verlopen maar dit lijkt evident.

Vallen niet onder deze situatie:

- De eerste straf tot en met twee jaar dateert van voor 1 september 2022. Wanneer in dit geval een nieuwe bijkomende straf ten uitvoer wordt gebracht waardoor het straf totaal boven de twee jaar komt is de overgangsbepaling van lid 1 van toepassing. De veroordeelde valt niet onder de nieuwe wet gezien hij niet uitsluitend een straf in uitvoering heeft die dateert van na de inwerkingtreding.

¹⁶ Artikel 29, §2/1 is niet van toepassing gezien de veroordeelde gelet op het lopende elektronisch toezicht een straf in uitvoering heeft, waardoor vanuit het Openbaar Ministerie geen gevangenisbriefje wordt verstuurd maar de nieuwe straf rechtstreeks wordt aanbevolen aan de gevangenisdirecteur. De procedure van artikel 29, §2/1 is bedoeld voor een veroordeelde die zich (vanuit vrijheid) spontaan aanbiedt in de gevangenis na ontvangst van het bevel van het Openbaar Ministerie tot uitvoering van zijn veroordeling.

¹⁷ Parl.St. Kamer, 2021-2022, nr. 55 2645/001, p.9

- De eerste straf tot en met twee jaar dateert van na september 2022 doch het elektronisch toezicht is nog niet lopende. Dit is dus de situatie dat de veroordeelde krachtens de MO reeds elektronisch toezicht kreeg toegekend doch in strafonderbreking is in afwachting van de aansluiting van het elektronisch toezicht.

Opmerkingen:

1. Algemeen keuzerecht voor toepassing van de nieuwe wet.¹⁸

Omwille van het gelijkheidsbeginsel heeft elke veroordeelde die dat wenst, ook al zal het oude systeem van de ministeriële omzendbrieven in de meeste gevallen voordeliger zijn, het recht om schriftelijk te verzoeken om onder de nieuwe procedure te vallen.

Dit geldt dus ook voor veroordeelden die na 1 september 2022 uitsluitend oude veroordelingen ondergaan en vallen onder het oude systeem van de ministeriële omzendbrieven en geen nieuwe veroordeling in uitvoering krijgen.

2. Vervangende gevangenisstraffen

Voor de uitvoering van de vervangende gevangenisstraffen bij niet-uitvoering van een autonome probatiestraf, autonome werkstraf, autonome straf onder elektronisch toezicht, bij niet betaling van een geldstraf (beslissing van het Openbaar Ministerie) geldt als criterium de datum van het vonnis/arrest waarbij de autonome straf/geldboete en vervangende gevangenisstraf werd opgelegd, en zal de nieuwe wet pas van toepassing zijn wanneer het vonnis/arrest dateert van na de inwerkingtreding van de nieuwe wet. De beslissing van het Openbaar Ministerie tot uitvoering van de vervangende gevangenisstraf, ook als deze dateert van na de inwerkingtreding van de nieuwe wet, speelt dus geen rol.

3. Herroeping van uitstel

Vrijheidsstraffen geheel of gedeeltelijke toegekend met uitstel (eenvoudig uitstel of probatieuitstel) kunnen uitvoerbaar worden door een later tussengekomen vonnis/arrest. De herroeping gebeurt in bepaalde gevallen van rechtswege (krachtens de wet), in andere gevallen is de herroeping facultatief en dient deze opnieuw ter beoordeling voorgelegd aan de rechter.¹⁹

Bij de herroeping van rechtswege is de nieuwe wet van toepassing wanneer het vonnis/arrest ingevolge waarvan de eerdere vrijheidsstraffen toegekend met uitstel herroepen worden en uitvoerbaar worden, dateert van na de inwerkingtreding van de nieuwe wet (1 september 2022).²⁰

Bij de rechterlijke herroeping (facultatieve herroepingen van een eenvoudig uitstel of probatieuitstel) op vordering van het Openbaar Ministerie, dient het nieuwe vonnis of arrest te dateren van na 1 september 2022 opdat de nieuwe wet van toepassing is.²¹

¹⁸ Deze interpretatie blijkt uit de samenlezing van de opmerking van de Raad van State nr. 65.457/1 en 65.458/1 (*Parl. St. Kamer*, 54 3527/005, randnummer 6) en amendement nr. 5 en amendement nr. 14 waarbij de overgangsregeling werd verduidelijkt (*Parl. St. Kamer*, 54 3527/002).

¹⁹ Artikel 14 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie (hierna afgekort probatiewet

²⁰ Artikel 16 van de probatiewet bepaalt dat de straffen die uitvoerbaar worden ten gevolge van de herroeping van het uitstel zonder beperking worden samengevoegd met de straffen die werden uitgesproken voor het nieuwe misdrijf.

²¹ Cass. 27 april 2021, P.21.0086.N, waarbij geoordeeld werd dat een beslissing die het probatieuitstel herroept een veroordelende beslissing is.

2.3 Wijzigingen door de MSS II-wet

Gelet op het belang van sommige bepalingen van de tweede wet om justitie menselijker, sneller en straffer te maken, wordt hierna een toelichting gegeven van de voornaamste bepalingen en overwegingen.

Deze wet brengt de volgende wijzigingen aan in de wet externe rechtspositie:

2.3.1 Uitbreiding van het penitentiair verlof

Het penitentiair verlof wordt uitgebreid van 3 x 36 uur per trimester naar 4 x 36 uur per trimester.

De collectieve brief nr. 160 van 10 augustus 2022 van het Directoraat-generaal EPI bepaalt terzake:

Deze bepaling is vanaf 1 september 2022 onmiddellijk van toepassing op nieuwe beslissingen tot toekenning van penitentiair verlof alsook op alle reeds lopende beslissingen tot toekenning van penitentiair verlof, ongeacht of het trimester op 1 september al was begonnen lopen of niet en onafhankelijk of een systematisch verlof werd toegekend dan wel een enkelvoudig verloblok (met evaluatie)

2.3.2 Verbetering van de slachtofferinformatie

Het slachtoffer dat hierom een verzoek indient, dient voortaan ook geïnformeerd te worden over de toekenning van een eerste uitgaansvergunning verleend met het oog op de voorbereiding van de sociale re-integratie en de eventuele voorwaarden die in zijn belang opgelegd werden. Bij een voorlopige aanhouding van de veroordeelde dient het slachtoffer ingelicht te worden over de beslissing tot schorsing, herroeping of wijziging van de voorwaarden.

Zoals reeds gezegd, wordt de materie van de slachtoffers behandeld in een afzonderlijke omzendbrief.

2.3.3 Rechtzettingen om de bepalingen inzake de straffen van drie jaar of minder in overeenstemming te brengen met de bepalingen inzake de straffen boven de drie jaar.

Zo wordt voor de straffen van drie jaar of minder voorzien dat :

- bij 'tegenaanwijzigingen' moet worden onderzocht of 'hieraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden' (art. 28, §§1 en 2 WER);
- bij toekenning van de modaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied, de algemene voorwaarde inzake het beschikken van een vast adres niet geldt doch wel de voorwaarde om het grondgebied effectief te verlaten en het verbod om tijdens de proeftijd terug te keren naar België zonder in orde te zijn met de wetgeving en reglementering betreffende de toegang, het verblijf of de vestiging in het Rijk en zonder de voorafgaande toelating van de strafuitvoeringsrechter (art. 39, 2° en 4° WER);
- bij toekenning van een voorwaardelijke invrijheidsstelling dezelfde bepalingen worden voorzien inzake het al dan niet mogen verlaten van het grondgebied: indien de

veroordeelde het grondgebied mag verlaten, bepaalt het vonnis de maximumduur en frequentie ervan en in voorkomend geval of en op welke wijze de veroordeelde voorafgaandelijk het Openbaar Ministerie moet inlichten voor hij het grondgebied van het Rijk verlaat (art. 40, §§2 en 3 WER).

2.3.4 Het toekennen van een andere strafuitvoeringsmodaliteit

Het toekennen van een andere strafuitvoeringsmodaliteit wordt opgeheven in de procedure herziening, gezien dit in de praktijk veel moeilijkheden opleverde (art. 67 WER) en voortaan gekoppeld aan een voorafgaandelijke herroeping (art. 65WER)

“Door te bepalen dat de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank de modaliteit eerst herroept en vervolgens in dat kader kan beslissen om onmiddellijk een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen, wordt meer rechtszekerheid gecreëerd.”
(*Parl. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.67*)

Een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan enkel met akkoord van de veroordeelde worden toegekend.

“ Er moeten twee vonnissen worden gewezen: een vonnis dat de intrekking en de nieuwe strafberekening betreft, en een ander dat de strafuitvoeringsmaatregel betreft.”
(*Parl. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/004, p. 35*)

2.3.5 Uitvoerbaarheid van de beslissingen voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied

Hier heeft de wetgever gekozen voor een verschillende regeling voor de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder en boven de drie jaar.

Art. 60 WER regelt de uitvoerbaarheid van de beslissingen tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit door de SUR/SURB.

Een overzicht:

- In het *eerste lid* worden de algemene principes vastgelegd.

Een vonnis tot toekenning is uitvoerbaar:

- zodra het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan

EN

-ten vroegste vanaf het ogenblik dat de veroordeelde aan de tijdvoorwaarden voor de toegekende modaliteit voldoet.

- In het *tweede lid* wordt bepaald dat de SUR/SURB een latere datum kan bepalen waarop het vonnis uitvoerbaar wordt.
- Het *derde lid* voorziet in een afwijkende regel²² voor de beslissingen tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering.
Deze worden uitvoerbaar op het moment van de overlevering.

²² De wet bepaalt: ‘Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing’ op de beslissingen tot toekenning van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering.

- In het *vierde lid* voorzag de wet reeds in een afwijkende bepaling²³ voor de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank (vrijheidsstraffen boven de drie jaar) voor beslissingen tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied.

Voor veroordeelden die het voorwerp uitmaken van:

- een uitvoerbaar KB tot uitzetting
- een uitvoerbaar MB tot terugwijzing
- een uitvoerbaar bevel tot het verlaten van het grondgebied met het bewijs van effectieve verwijdering

is de beslissing uitvoerbaar op het ogenblik van effectieve verwijdering of overplaatsing naar een plaats die valt onder bevoegdheid van de minister van Vreemdelingenzaken en dit ten laatste 20 dagen nadat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

De uiterste datum van uitvoerbaarheid is beperkt tot deze categorieën van veroordeelden.

De logica volgend van het nieuwe lid 5 (zie onder) kunnen deze beslissingen worden uitgevoerd voordat de toelaatbaarheidsdatum is bereikt.

- Nieuw is de toevoeging van een *vijfde lid* waarin een afwijkende bepaling²⁴ wordt voorzien voor de beslissingen van de strafuitvoeringsrechter (vrijheidsstraffen van 3 jaar en minder) voor beslissingen tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied.

Deze regeling wordt niet beperkt tot bepaalde categorieën van veroordeelden maar geldt voor alle veroordeelden zonder recht op verblijf, ook degenen die misschien niet onmiddellijk verwijderd kunnen worden.

- De beslissing is uitvoerbaar op het ogenblik van de effectieve verwijdering of overbrenging naar een plaats die valt onder de bevoegdheid van de minister van Vreemdelingenzaken.

Dit kan ook als de veroordeelde nog niet in de tijdsvoorwaarden is voor een VILO. Zodra de VILO is toegekend, kan de beslissing op het even welk tijdstip worden uitgevoerd tot uiterlijk 20 dagen nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

- Indien geen verwijdering of overbrenging kan plaats vinden is de beslissing VILO uitvoerbaar op het ogenblik van de kennisgeving van dit gegeven door de Dienst Vreemdelingenzaken.

In dit geval kan het vonnis echter ten vroegste worden uitgevoerd van zodra de veroordeelde de toelaatbaarheidsdatum VILO heeft bereikt en tot uiterlijk 20 dagen nadat het vonnis in kracht van gewijsde is getreden.

---

²³ Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing

²⁴ Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing

De wet bepaalt uitdrukkelijk dat na het verstrijken van die termijn de strafuitvoering eindigt en de veroordeelde in vrijheid wordt gesteld.

“ Ook voor de andere veroordeelden zonder recht op verblijf moet de uitvoering van het vonnis (en dus de vrijstelling uit de gevangenis) voorrang krijgen op de wens of mogelijkheid tot rechtstreekse repatriëring vanuit de gevangenis. Dit zal maken dat de continuïteit met de bestaande situatie (waarbij op basis van de huidige omzendbrief inzake de voorlopige invrijheidstelling de vreemdelingen zonder recht op verblijf slechts tot maximum 10 dagen na de toelaatbaarheidsdatum van de voorlopige invrijheidstelling in detentie kunnen blijven) het minst wordt aangetast.

Of de veroordeelde na die vrijstelling aansluitend gerepatriëerd wordt, in een gesloten centrum van de Dienst Vreemdelingenzaken wordt opgesloten dan wel een eenvoudig bevel om het grondgebied te verlaten krijgt afgeleverd, is een beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken, maar de keuze en/of mogelijkheid van de ene of de andere piste rechtvaardigt voor deze categorie van veroordeelden niet dat de betrokkene langer opgesloten blijft in de gevangenis.

.....

Bovendien is het belangrijk om mee te geven dat de Dienst Vreemdelingenzaken niet pas vanaf het vonnis tot toekenning van de voorlopige invrijheidstelling wordt ingelicht, maar ook al veel vroeger in de procedure, zodat men het dossier kan voorbereiden.

Zo wordt de Dienst Vreemdelingenzaken geïnformeerd van de opsluiting van de vreemdeling en zal voorzien worden in de instructies naar de gevangenis dat de gevangenisdirectie de Dienst Vreemdelingenzaken dient te informeren zodra de veroordeelde een aanvraag voor voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering heeft geformuleerd. En tot slot, zal de directeur na ontvangst van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter uiteraard onmiddellijk de Dienst Vreemdelingenzaken informeren, zoals nu reeds het geval is.”

(*Parl. St. Kamer*, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p. 65-66).

Dit is opgenomen onder de processchema's opgenomen [onder punt 3](#).

2.3.6 Vervroegde invrijheidstelling Overbevolking (Hoofdstuk 15 – art. 63-66 MSS II-wet)

In het kader van de strijd tegen de overbevolking werd in de MSS II-wet een tijdelijke maatregel ingevoerd van vervroegde invrijheidsstelling 6 maanden voor het strafeinde.

De maatregel loopt tot 31 augustus 2023 en kan nadien bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit verlengd worden tot 31 december 2024.

De MSS II-wet vormt de autonome grondslag voor deze maatregel en **treedt in werking** 10 dagen na publicatie van deze wet in het Belgisch Staatsblad, dus **op 18 augustus 2022**.

De inhoud van de maatregel is analoog aan de vervroegde invrijheidsstelling tijdens de coronacrisis 'COVID-19'.

Een belangrijk verschil is dat de maatregel ook wordt uitgebreid voor de veroordeelden die onder elektronisch toezicht staan.

In antwoord op een vraag ter zake van de Raad van State²⁵ hoe deze verruiming moet begrepen worden in het licht van de doelstelling van de maatregel, gaf de minister hiervoor volgende verantwoording:

“ De maatregel loopt tot eind 2024. Dit betekent dat niet alleen rekening moet worden gehouden met de veroordeelden die op het ogenblik van inwerkingtreding onder elektronisch toezicht staan (en die inderdaad slechts potentieel binnen de finaliteit van de maatregel komen, nl. wanneer hun elektronisch toezicht zou worden herroepen en ze wederopgesloten worden – waarna ze gedurende zes maanden niet in aanmerking komen voor de toekenning van deze maatregel) maar ook/vooral met de veroordeelden die tijdens de geldigheidsduur van de maatregel in de tijdsvoorwaarden komen of zijn om elektronisch toezicht te vragen.

Er moet ten allen prijze vermeden worden dat deze laatste categorie van veroordeelden een afweging zou maken tussen het aanvragen van elektronisch toezicht (met de daaraan verbonden nadelen en risico's) en het gewoon wachten tot zes maanden voor strafeinde om dan quasi automatisch vrijgesteld te worden, om te kiezen voor deze laatste optie, die uiteraard contraproductief zou zijn voor de problematiek van de overbevolking. De maatregel zou dus ook worden toegekend aan veroordeelden onder elektronisch toezicht, om de aanvragen elektronisch toezicht niet te fnuiken en dit mogelijke perverse effect dus te vermijden.”

(*Parl. St. Kamer*, nr. 55, 2774/001, p. 165)

Wanneer aan de toepassingsvoorwaarden is voldaan wordt de vervroegde invrijheidsstelling in principe toegekend door de gevangenisdirecteur (de wet spreekt in de bewoordingen ‘de directeur kent toe’ in plaats van ‘de directeur kan’).

Weliswaar moet de directeur de haalbaarheid van de maatregel beoordelen aan de hand van twee criteria: de veroordeelde moet beschikken over een onderdak en voldoende middelen van bestaan hebben.

Tevens wordt vereist dat de veroordeelde de toelaatbaarheidsdatum van de VI bereikt heeft (conform artikel 25 WER: 1/3 van zijn straffen heeft ondergaan).

“ Om te vermijden dat veroordeelden met een gering uitvoerbaar gedeelte van de straf op basis van deze bepaling reeds vervroegd in vrijheid gesteld worden nog vooraleer ze overeenkomstig de van toepassing zijnde ministeriële omzendbrief of de wet externe rechtspositie voorlopig of voorwaardelijk in vrijheid gesteld kunnen worden, is voorzien dat de veroordeelde slechts in aanmerking komt voor zover hij de toelaatbaarheidsdatum voorwaardelijke invrijheidstelling (bedoeld in artikel 25 van de wet externe rechtspositie) heeft bereikt.”

(*Par. St. Kamer*, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.79)

De vervroegde invrijheidstelling kan ook niet worden toegekend gedurende een periode van 6 maanden na de herroeping wanneer de strafuitvoeringsmodaliteit tijdens de geldigheidsduur van de maatregel werd herroepen.

“ Dit om de zin van de herroeping door de strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank niet te ondermijnen. Gezien de geldigheidsduur van de maatregel, wordt deze uitsluiting evenwel beperkt tot een periode van zes maanden na de opsluiting ingevolgd de herroeping. Het zou immers disproportioneel zijn om de veroordeelde wiens ET of VI bvb wordt herroepen op twee jaar voor het strafeinde, niet meer van de maatregel te kunnen laten genieten wanneer die anderhalf jaar later in de tijdsvoorwaarde komt voor deze maatregel.”

(*Par. St. Kamer*, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.80)

²⁵ Advies van de Raad van State nr. 71.320/1-2-3-4 van 7 juni 2022, hoofdstuk 19

Bepaalde categorieën van veroordeelden zijn uitgesloten van de vervroegde invrijheidstelling 'Overbevolking':

- veroordeelden die vrijheidsstraf(fen) ondergaan waarvan het totaal meer dan 10 jaar bedraagt.
- bij een veroordeling voor zedenfeiten
- bij een veroordeling voor terroristische misdrijven
- een veroordeling met een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank
- veroordeelden die geen recht hebben op verblijf
- veroordeelden die worden opgevolgd door OCAD in het kader van de gemeenschappelijke gegevensbanken.

De motivering voor deze uitsluitingen is het maatschappelijk gevaar dat van deze veroordeelden uitgaat.

(*Par. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.80*)

Aan de vervroegde invrijheidstelling worden enkel de volgende algemene voorwaarden verbonden:

- geen strafbare feiten plegen
- de slachtoffers niet lastig vallen en zich onmiddellijk verwijderen van de plaats waar de veroordeelde een slachtoffer ontmoet.

Bij de vrijlating kunnen dus geen bijzondere geïndividualiseerde voorwaarden worden opgelegd.

De voorwaarden gelden tijdens de proeftijd. De proeftijd is gelijk aan het nog resterend gedeelte van de vrijheidsstraf.

De directeur is gehouden het Openbaar Ministerie zo snel mogelijk in kennis te stellen van de toekenning van de vervroegde invrijheidstelling en ook de kennisgeving aan het slachtoffer is wettelijk voorzien.

Niet-naleving van de voorwaarden en herroeping van de vervroegde invrijheidsstelling Overbevolking:

Artikel 65, § 3 voorziet dat de directeur de vervroegde invrijheidstelling kan herroepen in de volgende gevallen:

- wanneer er ernstige aanwijzingen voorhanden zijn dat de veroordeelde het verbod op het plegen van strafbare feiten niet heeft nageleefd.

“ ... het is niet vereist dat er een in kracht van gewijsde getreden veroordeling is tussengekomen voor deze feiten. Ernstige aanwijzingen dat die voorwaarde werd geschonden (daarbij wordt dan gedacht aan een proces-verbaal van de politie tot vaststelling van de feiten en, a fortiori, aan een aanhoudingsmandaat voor nieuwe feiten), volstaan.”

(*Par. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.81*)

- wanneer de veroordeelde de voorwaarde 'het slachtoffer niet lastig vallen en zich onmiddellijk verwijderen van de plaats waar de veroordeelde het slachtoffer ontmoet' niet naleeft.

“ Ook voor de andere herroepingsgrond moet worden verduidelijkt dat de vaststelling van de niet-naleving van de voorwaarde (en dus de mogelijke herroeping) enkel gebaseerd kan worden op informatie afkomstig van personen of instanties die de formele bevoegdheid hebben om vaststellingen in dat verband te doen (dus niet louter op basis van bericht van partner, buurman,..) (*Par. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.81*)

“Ingeval van herroeping van de vervroegde invrijheidstelling wordt de reeds ondergane proeftermijn afgetrokken van het op dat ogenblik van toekenning nog te ondergane deel van de straf. De proeftermijn telt dus mee als straf. Dit geldt evenwel enkel voor de periode tot aan de beslissing van de herroeping.”

(Par. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/001, p.81)

Ingeval van herroeping kan de veroordeelde de vervroegde invrijheidstelling geen tweede keer aanvragen. De toekenning is dus eenmalig.

De wet voorziet dat het slachtoffer van een beslissing tot herroeping zo snel mogelijk en in ieder geval binnen de vierentwintig uur in kennis wordt gesteld.

Voorlopige aanhouding (art. 65, § 4 MSS II-wet)

De procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de veroordeelde zich bevindt (de wet spreekt niet over het Openbaar Ministerie bij de SUR/SURB) kan de voorlopige aanhouding bevelen indien de veroordeelde de fysieke of psychische integriteit van derden ernstig in gevaar brengt.

Er wordt opgemerkt dat er een incoherentie bestaat tussen de redenen voor een voorlopige aanhouding door de procureur des Konings en de gronden die aanleiding kunnen geven voor een herroeping door de gevangenisdirecteur (zie punt 3.6. instructies aan O.M. in dit verband).

De beslissing tot voorlopige aanhouding dient onmiddellijk meegedeeld aan de gevangenisdirecteur.

De directeur dient binnen de 7 dagen een beslissing te nemen over de al dan niet herroeping van de vervroegde invrijheidstelling. In dit geval is de directeur gehouden om zijn beslissing binnen de 24 uren schriftelijk mee te delen aan de procureur des Konings en de veroordeelde en ook het slachtoffer dient binnen deze termijn in kennis gesteld.

Definitieve invrijheidstelling

Indien er geen herroeping heeft plaats gevonden, wordt de veroordeelde na het verstrijken van de proeftermijn definitief in vrijheid gesteld.

Gelet op het feit dat de opvolging en mogelijke herroeping van de vervroegde invrijheidstelling de facto vooral op de schouders van het Openbaar Ministerie rust, worden onder het punt 3.6 van de richtlijnen opgenomen om deze taak op een adequate wijze uit te voeren.

2.3.7 Wijziging van artikel 18 van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden, met inwerkingtreding op 1 september 2022.

De MSS II- wet voert de mogelijkheid in voor de aangewezen ambtenaren van de penitentiaire administratie om te beslissen dat de veroordeelden bij plaatsing of overplaatsing zich zelfstandig moeten verplaatsen naar de aangewezen gevangenis, zonder enige vorm van begeleiding en bewaking door de politiediensten.

Volgens de minister is het de bedoeling deze maatregel vooral toe te passen voor de detentiehuisen (kleinschalige gevangenissen met een lage beveiligingsgraad) en uitzonderlijk ook in andere situaties zoals bij instellingen die de filosofie van de detentiehuisen volgen, zoals de penitentiaire instelling van Ruiselede.

(*Parl. St. Kamer, 2021-2022, nr. 55, 2774/004, p.43*)

De collectieve brief van DG EPI nr. 162 van 26/08/2022 geeft als instructie dat deze beslissing steeds zal genomen worden in geval van aanwijzing van een detentiehuis en buiten dit geval het niet toegelaten is van deze bepaling gebruik te maken.

3 RICHTLIJNEN / PROCESSHEMA'S

Wat betreft de strafuitvoering zijn er drie verschillende processchema's:

- **VRIJHEIDSTRAFFEN MET STRAFTOTAAL VAN MEER DAN DRIE JAAR:** steeds voorafgegaan door een periode van detentie – advies directeur en samenstelling dossier – verplicht advies O.M. – behandeling zitting SURB
Dit processchema is gekend (zie ook COL 6/2007) en zal niet verder uitgeschreven/ behandeld worden in deze omzendbrief, die focust op de nieuwe bepalingen inzake de vrijheidsstraffen tot en met 3 jaar.
- **VRIJHEIDSSTRAFFEN MET STRAFTOTAAL TOT EN MET DRIE JAAR:**
PROCEDURE VANUIT VRIJHEID (art. 29, §2/1): geen advies directeur – facultatief advies O.M. – SUR met schriftelijke procedure
Abstractie makend van de dossiers met voorlopige hechtenis, zijn dit de vrijheidsstraffen met een straftotaal tot en met 18 maanden.
- **VRIJHEIDSSTRAFFEN MET STRAFTOTAAL TOT EN MET DRIE JAAR:**
PROCEDURE VANUIT DETENTIE: advies directeur – facultatief advies O.M. (verplicht advies vrijheidsstraffen boven de 18 maanden) – SUR met schriftelijke procedure

Er is geopteerd om de richtlijnen uit te leggen aan de hand van de processchema's, in chronologische volgorde, hetgeen een meer bevattelijk overzicht biedt en toelaat waar nodig toelichting en instructies te geven bij de toepassing van de wettelijke bepalingen en de werkafspraken met de overige partners.

De communicatie/overdracht van alle documenten in het kader van de vrijheidsstraffen tot en met drie jaar, zal geschieden via de ICT-applicatie GEJO, die daartoe reeds is uitgebreid met een 'luik 5'.

Andere in het processchema beschreven geautomatiseerde processen, waarvoor ICT-aanpassingen noodzakelijk zijn o.m. in MaCH/HBCA/SISET, zijn nog in ontwikkeling en de implementatie ervan zal zo snel mogelijk volgen in de maanden volgend op de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

3.1 Processchema vanaf vonnis/arrest tot de inschrijving in de gevangenis

3.1.1 Uitvoerbaar vonnis of arrest – kracht van gewijsde

- De wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde wijzigde artikel 792, eerste lid Gerechtelijk Wetboek:

“Binnen vijf dagen te rekenen van de uitspraak van de beslissing geeft de griffier, zowel in burgerlijke als in strafzaken, kennis van een niet ondertekend afschrift van de beslissing aan elke partij of, in voorkomend geval, aan hun advocaten. Die kennisgeving doet de termijn om een rechtsmiddel aan te wenden niet lopen. Zij gebeurt op elektronische wijze aan het professioneel elektronisch adres van de advocaat of, indien het een partij betreft die zonder advocaat is verschenen, aan het gerechtelijk elektronisch adres van die partij, of, bij gebreke daarvan, aan het laatst elektronisch adres dat die partij heeft verstrekt in het kader van de rechtspleging. Indien bij de griffier geen elektronisch adres gekend is, of indien de kennisgeving aan het elektronisch adres kennelijk niet is geslaagd, gebeurt de kennisgeving bij gewone brief.”

- Een vonnis of arrest kan enkel ten uitvoer worden gebracht wanneer het definitief is of kracht van gewijsde heeft, dit wil zeggen na het verstrijken van de beroeps- cassatietermijn en de gewone verzetstermijn indien geen van deze rechtsmiddelen werd ingesteld. Uitzondering hierop zijn vonnissen/arresten waarbij onmiddellijke aanhouding werd uitgesproken en vonnissen/arresten uitvoerbaar bij voorraad.

Dit betekent dat ondanks de kennisgeving van het verstekvonnis door middel van de procedure van artikel 792, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, een verstekvonnis of een vonnis geacht op tegenspraak nog steeds dient betekend te worden conform de artikelen 185-187 en 208 van het Wetboek van strafvordering. De griffier dient daartoe een eensluidend verklaard afschrift van het vonnis/arrest over te maken aan het parket²⁶. Het parket laat betekenen via de gerechtsdeurwaarder of de gevangenisdirecteur, of via aangetekend schrijven in het buitenland. Vanaf de betekening loopt de verhaaltermijn (gewone verzetstermijn/termijn hoger beroep). Indien het verstekvonnis niet aan persoon kon worden betekend, beschikt de veroordeelde nog over een buitengewone termijn van verzet vanaf de dag dat hij kennis kreeg van de betekening.

In het laatste auditrapport van het Rekenhof “Uitvoering van de penale boetes” (van oktober 2019)²⁷ werd vastgesteld dat verschillende parketten ondanks de COL 14/2010 de regels inzake betekeningen bij verstek onwettelijk toepassen:

“ Hoewel omzendbrief COL 14/2010 over de betekening in strafzaken de praktijken vastlegt, stelt het Rekenhof toch verschillen vast bij de betekening. Volgens artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering kan iemand die bij verstek veroordeeld is, als het vonnis niet aan hem persoonlijk is betekend, tegen het vonnis in verzet komen binnen vijftien dagen na de dag waarop hij van de betekening kennis heeft gekregen. Als niet is aangetoond dat hij kennis heeft gekregen van de betekening, kan de bij verstek veroordeelde in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn. Sommige parketten stellen dus alles in het werk om de informatie te verzamelen over de datum van die kennisneming.

Andere parketten gaan er daarentegen van uit dat als de deurwaarder een afschrift van de veroordeling bij de veroordeelde thuis achterlaat, dat overeenstemt met de kennisneming door de veroordeelde.”

²⁶ Dit omvat het vonnis of arrest waaraan een bijkomend blad is toegevoegd met de vermelding ‘eensluidend verklaarde kopie’ afgeleverd aan het parket, de stempel en griffierechten en de handtekening van de griffier.

²⁷ [Klik hier voor dit rapport.](#)

De diensten strafuitvoering van de parketten/parketten-generaal wordt herinnerd aan het feit dat het achterlaten van het afschrift van de veroordeling in de woonst van de veroordeelde, niet geldt als een persoonlijke betekening of kennisneming door de veroordeelde, en de buitengewone verzetstermijn niet laat lopen.

- In de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van justitie, werd in artikel 20 wat betreft het 'Geïntegreerd Elektronisch Justitieel Opvolgdossier' (hierna afgekort GEJO) het principe vastgelegd dat elke auteur zijn eigen documenten dient te registreren.

Het in kracht van gewijsde getreden vonnis/arrest van de bodemrechter waarbij de betrokkene veroordeeld wordt tot een vrijheidsstraf is het basisdocument voor de verdere strafuitvoering en het is noodzakelijk voor alle betrokken partners in de keten hiervan kennis te hebben (parket – gevangenis – gemeenschappen).

De correctionele griffie laadt ter gelegenheid van het opstellen van het veroordelingsbulletin/vonnisuitreksel, waarbij de uitspraak geïndividualiseerd wordt per veroordeelde, het vonnis/arrest op in GEJO. Voortaan wordt enkel nog de term 'vonnis-arrestuitreksel' gebruikt.

Eerste aanleg: wanneer de griffier het vonnis heeft aangemaakt in MaCH voorziet crossborder in een geautomatiseerd systeem waarbij het vonnis automatisch wordt opgeladen in GEJO. Het vonnis heeft niet de vorm van een uitgifte maar enkel vonnissen in kracht van gewijsde getreden, worden opgeladen.

Indien het vonnis niet is aangemaakt in Mach, dient de griffie het vonnis manueel op te laden in GEJO.

Hof van Beroep: het informaticasysteem HBCA waaraan gekoppeld de VAJA-module laat toe de uitgifte van het arrest op te laden in GEJO. Ook hier wordt werk gemaakt van de koppeling van het informaticasysteem HBCA met GEJO, zodat dit proces geautomatiseerd kan verlopen.

3.1.2 Vonnis-en arrestuitreksel: automatische oplading van de persoonsgegevens in GEJO

- Nadat het vonnis of arrest kracht van gewijsde heeft, maakt **de griffier** een vonnis-arrestuitreksel over aan het parket/parket-generaal zodat deze tot uitvoering van de gevangenisstraf kan overgaan.

Eerste aanleg: op het moment van opmaak van het vonnisuitreksel voorziet een webservice MaCH-GEJO dat automatisch de persoonsgegevens van de veroordeelde (naam, voornaam, adresgegevens,...), de gegevens inzake het vonnis (rechtsinstantie, datum, uitgesproken straf) worden opgeladen in GEJO (dashboard GEJO) dewelke gebruikt kunnen worden bij de aanmaak van het dossier van de veroordeelde in GEJO. Ook het vonnis zal automatisch of manueel (cfr. supra) opgeladen worden in het dossier van de veroordeelde.

Hof van Beroep: een analoge werkservice HBCA – GEJO wordt uitgewerkt, zodat ook hier, de persoonsgegevens van de veroordeelde en gegevens inzake de veroordeling worden opgeladen in GEJO (dashboard GEJO) en kunnen gebruikt worden voor de aanmaak van het dossier in GEJO.

- Het vonnisuitreksel wordt ook automatisch opgeladen in GEJO. Het arrestuitreksel kan niet automatisch worden opgeladen vanuit HBCA maar dit wordt opgevangen doordat de uitgifte van het arrest automatisch wordt opgeladen.

3.1.3 Uniform procesverloop tenuitvoerlegging vrijheidsstraffen door Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie is belast met de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraffen (art. 165 en 197 Sv.). Volledigheidshalve wordt eraan herinnerd dat het Openbaar Ministerie niet verplicht is om tot uitvoering over te gaan maar de uitvoering kan 'schorsen' of 'vrijstelling verlenen' indien daar in uitzonderlijke omstandigheden redenen voor bestaan.²⁸

Traditioneel worden de taken inzake de strafuitvoering voornamelijk vervuld door de **dienst strafuitvoering bij de parketten/parketten-generaal**.

Vanouds gebeurt de uitvoering van een vrijheidsstraf door middel van een gevangenisbriefje. Dit betreft een louter gebruik dat nergens geregeld wordt in een wet noch in een omzendbrief. Er bestaan dan ook verschillende gebruiken, documenten en werkwijzen in de verschillende arrondissementen, ook bij de uitvoering ervan door de politiediensten.

In het kader van de procedure 'vanuit vrijheid' is het belangrijk te garanderen dat de veroordeelden effectief het gevangenisbriefje ontvangen zodat het past een uniforme werkwijze vast te leggen.

- Definities

Het gevangenisbriefje is een document uitgereikt door een magistraat van het Openbaar Ministerie, dat aan de veroordeelde wordt overhandigd door de politiedienst van zijn woon- of verblijfplaats en dat de veroordeelde verzoekt om zich binnen de 5 werkdagen aan te bieden in het opgegeven arresthuis om er de opgelopen straf te ondergaan. Het gevangenisbriefje bestaat dus uit twee delen: de opdracht aan de lokale politie van de woon- en verblijfplaats en de uitnodiging aan de veroordeelde om zich binnen de 5 werkdagen aan te bieden aan de gevangenis.

Als de betrokkene hier geen gevolg aan geeft, vaardigt de magistraat een vattingsbevel/ bevel tot gevangenneming uit, dat onmiddellijk ten uitvoer wordt gelegd wanneer hij door de politiediensten wordt aangetroffen. Voortaan wordt enkel nog de term 'bevel tot gevangenneming' gebruikt.

Het bevel tot gevangenneming is dus een officieel document dat de politiediensten de opdracht geeft om een persoon veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf, aan te houden en naar de gevangenis te brengen. Om die opdracht te vervullen kan, zo nodig, binnen worden gedrongen in de woning van de veroordeelde of in de woning waar de veroordeelde vermoed wordt zich schuil te houden²⁹.

- De dienst strafuitvoering is bevoegd voor de tenuitvoerlegging van de straffen uitgesproken door het rechtscollege waaraan deze dienst is verbonden (artikel 137 Ger.Wb.)

Alvorens een gevangenisbriefje uit te sturen dienen de diensten strafuitvoering volgende handelingen te verrichten, teneinde te verzekeren dat alle vrijheidsstraffen zoveel mogelijk samen worden uitgevoerd:

- 1) nazicht rijksregister: actuele woon- of verblijfplaats, eventueel gekozen woon- of verblijfplaats.
- 2) nazicht SIDISSUITE (nazicht aanhouding om andere redenen – detentie, in welk geval geen gevangenisbriefje wordt opgemaakt maar de veroordeling wordt aanbevolen bij de

²⁸ Artikel 40, lid 2 van de Grondwet in vergelijking met artikel 108 van de Grondwet.

²⁹ Cfr.. COL 2/2020 over de vrijheidsbeneming, de mogelijkheden tot het betreden van de woning ter aanhouding van een verdachte, in verdenking gestelde of veroordeelde persoon en de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht.

gevangenisdirecteur). Een veroordeelde die onder elektronisch toezicht staat wordt ook beschouwd als in detentie, waarbij de straf ook wordt aanbevolen³⁰.

3) nazicht strafregister (o.m. nazicht of door de veroordeling andere vonnissen/arresten uitvoerbaar worden/ vonnissen/arresten al ten uitvoer zijn gebracht);

4) voor de instanties die toegang hebben tot de applicatie MaCH: nazicht van de antecedenten (mogelijk toekomstige vonnissen/arresten, die op agenda worden gezet). Zij moeten desgevallend ook andere arrondissementen contacteren, die dan ook andere straffen ten uitvoer kunnen leggen.

5) onmiddellijk uitvaardigen van een bevel tot vangenneming bij een onmiddellijke aanhouding. Dit kan ook gebeuren indien het een veroordeelde betreft die valt onder toepassing van artikel 32 WER. Dit laatste is een beslissing van de magistraat, wiens verantwoordelijkheid het is om de dienst strafuitvoering hiervan in kennis te stellen.

- Uniform model gevangenisbriefje

In bijlage 1 is het uniform model van gevangenisbriefje gevoegd, dat vanaf nu verplicht gebruikt dient te worden.

Het gevangenisbriefje vermeldt volgende gegevens:

- De termijn van 5 dagen wordt beperkt tot de werkdagen. In de lijn van het reeds bestaande model in Mach : “ binnen de vijf werkdagen na ontvangst van het gevangenisbriefje op werkdagen voor 15uur (niet op weekenddagen of feestdagen)”
- Het gevangenisbriefje bepaalt in welke specifieke gevangenis men zich dient aan te bieden.

De veroordeelden dienen eerst opgesloten in een arresthuis en niet in een zuivere strafinrichting.

De arresthuizen hebben immers meer personeel en ervaring met het snel in- en uitschrijven van gedetineerden. Dit laat ook toe om de veroordeelde te onderwerpen aan een gedegen classificatieonderzoek³¹, zodat de veroordeelde naar het meest geschikte strafhuis kan worden doorverwezen.

De veroordeelde dient zich aan te bieden in het arresthuis van het arrondissement/indien mogelijk de afdeling, waar zijn woon- of verblijfplaats gelegen is. Indien er uitzonderlijk geen arresthuis is in het arrondissement (bv. arrondissement Eupen en arrondissement Namen voor vrouwelijke veroordeelden) geldt het arresthuis van het ressort.

In bijlage aan de omzendbrief wordt een lijst gevoegd van de arresthuizen, opgedeeld per arrondissement/afdeling, waarbij ook telkens wordt aangeduid in welke arresthuizen ook vrouwen kunnen worden opgesloten.

Een voorbeeld:

Een mannelijke veroordeelde met woonplaats in Mechelen wordt opgesloten in het arresthuis van Mechelen, gezien de afdeling Mechelen van het arrondissement Antwerpen een eigen arresthuis heeft.

³⁰ De aanbeveling aan de gevangenisdirecteur dient in MaCH geregistreerd onder de code GEVAA en de staving (wanneer de veroordeelde in voorlopige hechtenis zit voor de zaak waarin hij veroordeeld is) onder code GEVST.

³¹ Het classificatieonderzoek omvat een screening op basis van diverse aspecten die zich situeren op 4 assen (juridisch statuut – veiligheidsrisico – aspecten van kwetsbaarheid en de capaciteit van de gedetineerde om in gemeenschap te functioneren).

Een vrouwelijke veroordeelde met woonplaats in Mechelen wordt dan weer opgesloten in het arresthuis van Antwerpen, het enige arresthuis van het arrondissement dat vrouwen opneemt.

Een veroordeelde met woonplaats in Kortrijk wordt opgesloten in het arresthuis van Brugge van het arrondissement West-Vlaanderen gezien de afdeling Kortrijk geen eigen arresthuis heeft.

Een veroordeelde met woonplaats in het arrondissement Eupen of een vrouwelijke veroordeelde met woonplaats in het arrondissement Namen, wordt opgesloten in het arresthuis Lantin.

Het volstaat dus dat de woonplaats gelegen is in het arrondissement/ indien mogelijk de afdeling/zeer uitzonderlijk het ressort. Er dient niet opgezocht wat de dichtstbijzijnde arresthuis is bij de woon- of verblijfplaats van de veroordeelde.

- Op vraag van DGEPI wordt aan de veroordeelde gevraagd om voorafgaandelijk telefonisch contact op te nemen met de gevangenis (dienst griffie) waar hij zich dient aan te bieden, om een afspraak te maken. Dit laat toe om de inschrijving te plannen, de uitsluitingsgronden na te kijken (cfr.infra) en waar mogelijk de veroordeelde onmiddellijk over te plaatsen naar een strafhuis. De telefoonnummers van de gevangenis zijn ook opgenomen in hoger vermelde lijst.
- Het gevangenisbriefje bevat een link naar de informatiebrochure op de website van de FOD Justitie. Veroordeelden die geen toegang hebben tot digitale informatie, kunnen de informatiebrochure opvragen op het adres vermeld in de hoofding (adres van de diensten strafuitvoering bij de parket/parketten-generaal). De informatiebrochure is gevoegd in bijlage aan de omzendbrief.
- Het gevangenisbriefje bevat de gegevens van het vonnis/arrest (welke instantie/ datum van uitspraak), of het vonnis op tegenspraak/bij verstek werd uitgesproken, de datum en wijze van betekening, de hoogte van de straf, de inbreuken/tenlasteleggingen waarvoor men veroordeeld werd, de begin-en einddatum van de feiten.

- Rationalisatie werkwijze

Traditioneel worden de opdrachten tot uitvoering van het gevangenisbriefje en bevelen tot gevangenneming overgemaakt aan de ambtgenoot wanneer de veroordeelde verblijft of aangehouden wordt buiten de grenzen van het eigen gerechtelijk arrondissement.

Voortaan mogen echter de gevangenisbriefjes en de bevelen tot gevangenneming rechtstreeks worden overgemaakt aan de bevoegde politiedienst van de woonplaats/aantreffen van de veroordeelde, ook als deze politiedienst zich buiten het eigen gerechtelijk arrondissement bevindt en dient dus niet meer via de ambtgenoot gegaan. Indien parket en politiedienst tot een andere taalrol behoren, kan gebruik gemaakt worden van de vertaling die voorzien is in Mach om een tweetalige versie op te maken.

Deze nieuwe werkwijze³² zal ook leiden tot een efficiënter procesverloop en een verlichting van de werklust bij gebruik van het informaticaprogramma Mach.

Voor de parketten-generaal geldt dan ook dat deze richtlijn slechts geldt vanaf het ogenblik dat het informaticaprogramma Mach is uitgerol op het niveau van de parketten-generaal.

³² Wettelijk bevonden op grond van de samenlezing van artikel 137 Gerechtelijk Wetboek, artikel 520**bis** en artikel 23, tweede lid Sv., die primeert op Gerechtelijk Wetboek en de bepalingen inzake strafuitvoering (art. 40 G.W., art. 165 en 197 Sv., KB van 21 juli 2013 formulier tenuitvoerlegging van arresten, vonnissen,...

-Alle vonnissen (vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet en rekening houdend met de overgangsbepaling) kunnen worden uitgevoerd, ook de korte straffen en vervangende gevangenisstraffen.

- Uniforme richtlijnen inzake de werkwijze van de kennisgeving van het gevangenisbriefje toe te passen door de **politiediensten**.

Momenteel bestaan er heel wat verschillende praktijken over de manier waarop de politiediensten het gevangenisbriefje bezorgen aan de veroordeelde. De wetgever was hierover zeer bezorgd, gezien de gevolgen die de nieuwe wet koppelt aan het zelfaanbod door de veroordeelde en vroeg het College van Procureurs-generaal dienaangaande een uniforme werkwijze vast te leggen.

Het opzet is dat het gevangenisbriefje door de politiediensten persoonlijk overhandigd wordt aan de veroordeelde.

De werkwijze die hierbij de voorkeur draagt is dat de politie zich naar de woning van de veroordeelde begeeft en indien deze niet thuis is een briefje achterlaat met een termijn waarbinnen de veroordeelde zich naar het politiebureau dient te begeven.

Deze werkwijze zal worden onderworpen aan een evaluatie.

In het kader van het project 'JustSignal' ontwikkeld door het team van crossborder, kunnen eventuele andere communicatiewijzen bestudeerd worden maar gelet op de impact ervan voor de veroordeelde dienen de nodige garanties ingebouwd dat de veroordeelde effectief het gevangenisbriefje persoonlijk overhandigd krijgt.

Het project 'JustSignal' ontwikkeld door crossborder voorziet dat op termijn het gevangenisbriefje langs digitale weg zal kunnen overgemaakt worden tussen het parket en de lokale politiediensten, evenals de antwoorden van de politie. In afwachting hiervan dient de traditionele weg (via papier) nog gevolgd te worden.

- Bij uitrol van het project JustSignal zal het gevangenisbriefje ook automatisch (via MaCH) worden opgeladen in GEJO.

- **Veroordeelden die in het buitenland verblijven**

Voor veroordeelden die in het buitenland verblijven, dient (in functie van onder andere de al dan niet grote afstand tussen de verblijfplaats in het buitenland en België, het al dan niet bestaan van een borgsom,...) beoordeeld te worden of het opportuun is een gevangenisbriefje op te sturen.

Er kan in dit opzicht herinnerd worden aan het Kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 *inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnissen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie*, dat via de wet van 15 mei 2012 in Belgisch recht omgezet werd (omzendbrief COL 3/2013).

Het kan namelijk aangewezen zijn om de Belgische straf te laten erkennen en uitvoeren in de Lidstaat van de EU waar de veroordeelde verblijft.

3.1.4 Inschrijving in de gevangenis – opsluiting

Op het tijdstip dat de veroordeelde zich vrijwillig aanbiedt in de gevangenis (zelfaanbod) of gedwongen ingevolge de uitvoering van bevel tot gevangenneming wordt binnengebracht in de gevangenis, voert **de griffie van de gevangenis (arresthuis)** volgende taken uit:

- De veroordeelde wordt administratief ingeschreven in het register van de gevangenis en valt vanaf dat moment onder toepassing van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf;
- Het afschrift van het vonnis of arrest zou al beschikbaar moeten zijn in GEJO (Cfr. supra). Indien dit niet het geval zou zijn wordt zoals vroeger het vonnis/arrest opgevraagd via het parket en na ontvangst aansluitend opgeladen in GEJO;
- Bij opsluiting van een vreemdeling wordt DVZ geïnformeerd (ministeriële omzendbrief 1815bis relatie DG EPI –DVZ).
De wet van 5 mei 2019³³ (art.8) legt een registratieplicht op aan DVZ om de relevante informatie over de verblijfstoestand van de vreemdelingen te registreren in Sidis Suite. Concreet vult DVZ deze eigen pagina in in Sidis Suite;
- De gevangenis berekent de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidstelling/ VI-datum (omzendbrief nr. 1814 dd. 27 november 2012) en stelt de opsluitingsfiche op:
  - Nazicht of er een nog een lopende voorlopige invrijheidstelling (VLV) is die gemeld kan worden aan de Dienst Detentiebeheer voor herroeping. Indien er nog straffen onder de drie jaar in uitvoering zijn middels detentie, elektronisch toezicht of beperkte detentie, vertrekt vanuit het parket een aanbeveling naar de gevangenisdirecteur, een nieuwe inschrijving is in dit geval niet nodig enkel een herberekening van de toelaatbaarheidsdatum VI. De voorlopige invrijheidsstelling daarentegen is niet wettelijk geregeld en gebeurt op basis van de ministeriële omzendbrieven en heeft als gevolg dat de strafuitvoering wordt opgeschort en betreft dus geen modaliteit van de tenuitvoerlegging van een gevangenisstraf.³⁴ Indien een veroordeling uitgesproken na datum van inwerkingtreding in uitvoering wordt gebracht, en ingevolge die veroordeling een eerder toegekende voorlopige invrijheidsstelling (VLV) kan worden herroepen, is de nieuwe wet van toepassing. De VLV wordt immers niet beschouwd als een straf in uitvoering en de wet voorziet geen overgangsbepaling die de strafuitvoeringsrechter bevoegd maakt om te beslissen in de dossiers die eerder behandeld werden onder het regime van de ministeriële omzendbrieven. Wanneer ingevolge de veroordeling de eerder toegekend VLV inderdaad wordt herroepen door de Dienst Detentiebeheer, wordt dit beschouwd als een nieuwe tenuitvoerlegging van een oude veroordeling, waardoor de nieuwe wet van toepassing blijft op grond van het tweede lid van de overgangsbepaling.
  - Nazicht of er nog andere straffen in uitvoering zijn/ straf totaal berekenen/ omzetten in dagen
  - Verrekening/toerekening van de reeds ondergane voorlopige hechtenis

³³ Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank

³⁴ Yves Van Den Berge, "Uitvoering van vrijheidsstraffen en rechtspositie van gedetineerden", nr. 564

- Verrekening van de eventuele tijdsvoorwaarden van de strafuitvoeringsmodaliteiten/herroeping VI (duur van het nieuwe strafrestant).
- Er wordt nagegaan of de bepalingen van nieuwe wet op de veroordeelde van toepassing zijn, dan wel de ministeriële omzendbrieven (zie supra punt 2.2.)
- De veroordeelde wordt in kennis gesteld van zijn recht om te kiezen voor de toepassing van de nieuwe wet.
- In kader van de eventuele toepassing van de procedure van art. 29, § 2/1, kijkt de gevangenis na of de veroordeelde niet valt onder een uitsluitingsgrond:
  - Veroordeeld voor seksuele misdrijven (nazicht vonnis/arrest – vermelding gevangenisbriefje)
  - Veroordeeld voor terroristische misdrijven (idem)
  - Tekenen van gewelddadig extremisme/terrorisme vertoont : nazicht van de gemeenschappelijke gegevensbank van de federale politie (OCAD-lijst). De gemeenschappelijke gegevensbank van OCAD bevat vijf categorieën:
    - 1) Foreign Terrorist Fighters
    - 2) Homegrown Terrorist Fighters
    - 3) Haatpropagandisten
    - 4) Potentieel gewelddadige extremisten
    - 5) Terrorismeveroordeelden.

DG EPI heeft op centraal niveau toegang tot deze databank. Indien de veroordeelden voorkomt in de gemeenschappelijke databank (5 categorieën) komt hij niet in aanmerking voor de toepassing van de procedure 'vanuit vrijheid'.
- De veroordeelde wordt in kennis gesteld van zijn rechten, in het bijzonder de toegekende rechten in het kader van de strafuitvoeringsmodaliteiten elektronisch toezicht en beperkte detentie, en dit toegespitst op zijn concrete situatie.
- De informatiebrochure ligt ter beschikking in de gevangenissen.

Buiten bij toepassing van de procedure van artikel 29, § 2/1 (zie punt 3.3) en bij toepassing van het vierde lid van de overgangsbepaling (reeds onder ET toegekend op basis van de ministeriële omzendbrieven (zie punt 2.2., vierde lid) wordt de betrokkene opgesloten in de gevangenis en zo snel mogelijk overgebracht naar een strafinrichting/detentiehuis.

3.2 Richtlijnen inzake het facultatief advies van het Openbaar Ministerie

De **gespecialiseerde SUR/SURB-magistraten** dienen voor de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder in de volgende gevallen VERPLICHT schriftelijk advies uit te brengen, en dit in het kader van alle procedures tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit (nl. elektronisch toezicht, beperkte detentie, voorwaardelijke invrijheidstelling en voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering).

3.2.1 In alle dossiers waarin door de bodemrechter een effectieve gevangenisstraf van meer dan 18 maanden werd uitgesproken.

Het criterium dat geldt is dus de vrijheidsstraf uitgesproken door de BODEMRECHTER. Een straf van meer dan 18 maanden dient beschouwd te worden als een straf die noopt tot een verplichte adviesverlening vanwege het Openbaar Ministerie.

Dit wordt beoordeeld per vonnis/arrest. Indien in eenzelfde vonnis/arrest meerdere vrijheidsstraffen worden uitgesproken voor verschillende tenlasteleggingen, moeten deze samengeteld worden. Wanneer verscheidene vonnissen/arresten tegelijkertijd worden uitgevoerd, dan moeten de straffen eveneens, zoals hierboven, worden samengeteld. Omgekeerd, indien in het kader van de strafuitvoering meerdere vonnissen achtereenvolgens en afzonderlijk worden uitgevoerd, wordt de verplichte adviesbevoegdheid beoordeeld per vonnis/arrest.

Dit criterium valt dus niet noodzakelijk samen met de toepassingsvoorwaarden van de zogenaamde procedure 'vanuit vrijheid' van het nieuwe artikel 29 § 2/1, waarbij rekening wordt gehouden met de ondergane voorlopige hechtenis.

3.2.2 Voor de vrijheidsstraffen van 18 maanden of minder zal bovendien steeds verplicht advies dienen uitgebracht bij veroordelingen voor bepaalde misdrijven.

Het gaat om misdrijven die een belangrijke impact hebben op de maatschappij en/of de betrokken slachtoffers, zoals:

- Terrorisme (titel 1ter van boek II Sw.);
- Onopzettelijke doding (art. 419 Sw.) en ten gevolge van een verkeersongeval (art. 419, § 2 Sw.);
- Gijzeling (art. 347bis Sw.), foltering (art.417bis en 418ter Sw.), onmenselijke behandeling (art. 417bis en 417quater Sw.);
- Alle zedenmisdrijven: o.a. verkrachting (art. 375, 375 en 377 Sw.), aanranding van de eerbaarheid met geweld/dwang/bedreiging/verrassing of list (art. 373, 376 en 377 Sw.), mensenhandel (art. 433quater Sw.), voyeurisme (art. 371 Sw.), grooming (art. 377quater Sw.), prostitutie(art. 380, 380bis, 380ter en 381 Sw.), bederf jeugd (art. 379 Sw.), kinderporno bezit en verspreiding (art. 383bis Sw.);

Voor de feiten gepleegd vanaf 1 juni 2022 zijn de wetsartikelen in de concordantietabel van toepassing. Deze tabel werd gepubliceerd in het B.S. op 10 mei 2022 (zie ook bijlage gevoegd aan deze omzendbrief);

- Misdrijven gepleegd in kader van een criminele organisatie (art. 324bis en 324ter Sw.);

- Misdrijven gepleegd in kader van intrafamiliaal geweld en extrafamiliale kindermishandeling (contextveld in MaCH³⁵).

3.2.3 Los van de opgelegde strafmaat en het onderliggende misdrijf, dient ook steeds advies uitgebracht in de volgende specifieke gevallen:

- Veroordeelden ter beschikking gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank
- Veroordeelden in staat van wettelijke herhaling

3.2.4 In functie van de hangende procedure voor de strafuitvoeringsrechter, zal steeds advies worden uitgebracht:

- Veroordeelden die een woonstverbod hebben opgelegd gekregen en een procedure inleiden tot wijziging van het woonstverbod.
- Wanneer de strafuitvoeringsrechter te kennen heeft gegeven dat een zitting noodzakelijk is om de veroordeelde te horen (art. 34, § 2 WER).

Het openbaar ministerie wordt van de verlenging van de termijn met één maand per automail in kennis gesteld.

In dit geval wordt aanbevolen om schriftelijk advies uit te brengen vanaf deze kennisgeving en ten laatste 4 dagen voor de zitting, zijnde de inzagetermijn van het dossier conform artikel 36, § 3 WER.

Op deze manier wordt vermeden dat het dossier andermaal vertraging oploopt doordat de advocaat het advies eerst nog wil bespreken met zijn cliënt of eventueel hierop wil antwoorden.

Als er een zitting is, moet het Openbaar Ministerie sowieso gehoord worden en kan het Openbaar Ministerie hoe dan ook mondeling advies geven in welk geval het aan te bevelen is dit te laten noteren op het zittingsblad. Het staat het Openbaar Ministerie ook vrij om op de zitting af te wijken van een eerder schriftelijk uitgebracht advies.

Opmerking:

Een geautomatiseerd systeem van triage vanuit MaCH zal worden uitgebouwd, behalve natuurlijk voor categorie 4 die samenhangt met de procedure hangend voor de strafuitvoeringsrechter. Hiertoe zullen wekelijks nationale listings worden getrokken die zullen worden overgemaakt op de daartoe speciaal aangemaakte functionele e-mailadressen van de vijf parketten verbonden aan de SURB.

Gezien de parketten-generaal nog niet zijn aangesloten op Mach, dienen de arresten nog manueel te worden nagekeken. Het betreft voorlopig dan ook slechts een onvolledig werkinstrument dat aan een evaluatie zal worden onderworpen

---

³⁵ COL 3/2006

Termijn voor het uitbrengen van advies (art. 33 WER)

In artikel 33, paragraaf 1 WER worden de verschillende omstandigheden verduidelijkt inzake de aanvang van de facultatieve adviestermijn voor het openbaar ministerie:

- standaard begint de termijn van 10 werkdagen voor het Openbaar Ministerie om advies uit te brengen te lopen vanaf de ontvangst van het advies van de directeur.
- gezien in de wet operationalisering echter voorzien wordt dat de directeur in bepaalde gevallen geen advies dient uit te brengen, werden deze gevallen bijkomend opgenomen in de wettekst, zodat er rechtszekerheid is over deze termijn van adviesverlening.

Het gaat om de volgende gevallen:

- een verzoek tot vermindering van het woonverbod vanwege de veroordeelde die geniet van een strafuitvoeringsmodaliteit en niet meer gedetineerd is (artikel 29/1 § 2 tweede lid): de termijn van 10 werkdagen loopt vanaf de indiening van het verzoek op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank;
- een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling ingediend door een veroordeelde die 'vanuit vrijheid' elektronisch toezicht kreeg toegekend door de strafuitvoeringsrechter (art. 30, § 3): de termijn van 10 werkdagen loopt vanaf de indiening van het verzoek op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank;
- Een verzoek tot beperkte detentie en elektronisch toezicht door een veroordeelde die bij het binnentreden van de gevangenis onmiddellijk in de tijds- en toelaatbaarheidsvoorwaarden is voor het verkrijgen van de modaliteit (artikel 29 § 2/1). Hier begint de termijn niet te lopen vanaf het neerleggen van het verzoek op de griffie van de gevangenis maar vanaf de neerlegging door de veroordeelde van zijn dossier op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

Gezien de neerlegging van dit dossier niet als een ontvankelijkheidsvereiste werd opgevat (cfr. supra) dient rekening gehouden met het feit dat sommige veroordeelden geen dossier zullen neerleggen, reden waarom gekozen werd voor de omschrijving "vanaf het verstrijken van de termijn voor neerlegging van het dossier op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank".

In artikel 33, paragraaf 2 wordt bepaald dat het openbaar ministerie in de gevallen waarin de directeur geen advies dient te verstrekken, aan de bevoegde diensten van de Gemeenschappen de opdracht kan geven een beknopt voorlichtingsrapport op te stellen of een maatschappelijke enquête uit te voeren

3.3 Processchema vrijheidsstraffen van 3 jaar en minder “vanuit vrijheid” (procedure art. 29, §2/1)

3.3.1 Strafuitvoeringsmodaliteit elektronisch toezicht (afgekort ET) en beperkte detentie (afgekort BD)

3.3.1.1 Veroordeelde: zelfaanbod in de gevangenis

Definitie zelfaanbod: een persoon veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf die zich **spontaan** begeeft naar de gevangenis met het gevangenisbriefje dat hij ontvangen heeft om zijn straf te ondergaan.

Valt hier niet onder:

- een persoon veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf die door de politiediensten wordt binnengebracht in uitvoering van een bevel tot gevangenneming, na desgevallend een seining daartoe in de ANG;
- een persoon die is uitgeleverd naar aanleiding van een Europees Aanhoudingsbevel (EAB) of uitleveringsverzoek;
- een persoon die door de Raadkamer/K.I. onder de banden (V.H. – V.H. onder ET) werd verwezen en veroordeeld wordt tot een effectieve gevangenisstraf;
- een persoon lastens wie een onmiddellijke aanhouding werd uitgesproken en waarvan een rechter dus oordeelde dat er onttrekkings- of recidivegevaar is. Ofwel wordt deze persoon ter zitting aangehouden en door de politiediensten overgebracht naar de gevangenis, ofwel wordt door het parket onmiddellijk bevel tot gevangenneming opgesteld (cfr. instructies supra).
Zelfs als de persoon lastens wie een onmiddellijke aanhouding werd uitgesproken zich spontaan aanbiedt in de gevangenis (tussen uitspraak en uitvoering bevel tot gevangenneming) valt hij niet onder het toepassingsgebied van artikel 29, § 2/1 bij gebreke aan gevangenisbriefje.

Daarentegen zijn vreemdelingen, ook zonder verblijfsrecht in België, niet uitgesloten van het systeem van zelfaanbod.

3.3.1.2 Griffie gevangenis/gevangenisdirecteur: inschrijving - nazicht toepassingsvoorwaarden

- De griffie van de gevangenis schrijft de veroordeelde in in de registers van de gevangenis en voert de taken uit weergegeven [supra onder punt 3.1.4](#)
- Indien veroordeelde voor de totaliteit van de straffen op zes maanden na in de tijdsvoorwaarden bevindt voor VI en niet valt onder enige uitsluitingsgrond: licht de directeur de veroordeelde schriftelijk in van de mogelijkheid tot het aanvragen van de strafuitvoeringsmodaliteit ET of BD (art. 23) en dat de veroordeelde *onmiddellijk* een schriftelijk verzoek kan indienen op de griffie van de gevangenis.
- De griffie overhandigt aan de veroordeelde het modelformulier ‘ Verzoek tot toekenning van elektronisch toezicht en/of beperkte detentie – procedure zonder advies directeur’ gevoegd in bijlage aan de omzendbrief.
De veroordeelde wordt in kennis gesteld van de opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf en de beëindiging ervan en het feit dat hij zelf een dossier moet neerleggen op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.
- De griffie vraagt de contactgegevens van de veroordeelde (telefoonnummer, Gsm-nummer, e-mailadres,...) en deze worden opgenomen in het verzoekschrift.

- De griffie overhandigt aan de veroordeelde het modelformulier ‘ Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag beperkte detentie/elektronisch toezicht overeenkomstig artikel 29, § 2/1 WER’ (gevoegd in bijlage aan de omzendbrief) aan de hand waarvan hij zijn dossier kan samenstellen en wijst hem op de mogelijkheid om zijn dossier online in te vullen en in te dienen via de website van de FOD Justitie: <https://justitie.belgium.be/nl>)
- Indien de veroordeelde op het moment van de inschrijving ook al in de tijdsvoorwaarden is om VI toegekend te krijgen, licht de directeur de veroordeelde ook in van de mogelijkheid tot het aanvragen van VI, doch dat aan de aanvraag van deze strafuitvoeringsmodaliteit geen van rechtswege opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf gekoppeld is.

3.3.1.3 Neerleggen verzoekschrift ET/BD op de griffie van de gevangenis

De veroordeelde ondertekent het modelformulier tot verzoek ET/BD, waarin zijn contactgegevens zijn opgenomen, dat wordt neergelegd op de griffie van de gevangenis.

De griffie van de gevangenis:

- Stelt onmiddellijk daarna de veroordeelde in vrijheid.
- Zendt het schriftelijk verzoek en de opsluitingsfiche *binnen de 24 uur* naar de griffie van de SUR en bezorgt afschrift aan het Openbaar Ministerie (art. 29, §2/1, eerste lid WER).

Zoals voor de vrijheidsstraffen boven de drie jaar verloopt alle communicatie tussen de verschillende partijen via het informaticasysteem GEJO.

De griffie maakt een dossier in luik 5 aan in GEJO, op basis van de metagegevens van de veroordeelde die al op het dashboard GEJO aanwezig zijn.

- Normaliter zullen op dat moment al de metagegevens voor aanmaak van het dossier op naam van de veroordeelde beschikbaar zijn in GEJO (cfr. supra: via webservices koppeling MaCH/HBCA en GEJO wat betreft de persoonsgegevens), waaraan ook reeds gevoegd het in kracht van gewijsde gegane vonnis (Cfr. supra).

De griffie van de gevangenis laadt het verzoekschrift ET/BD en de opsluitingsfiche op in GEJO, dat automatisch een automail verstuurt aan de griffie SUR en het O.M.

- Indien nog geen metagegevens beschikbaar zijn in GEJO, maakt de griffie van de gevangenis een dossier op naam van de veroordeelde aan in GEJO en laadt vervolgens alle documenten op (verzoek ET/BD – opsluitingsfiche – vonnis/arrest).

Indien ook het vonnis/arrest nog niet blijkt opgeladen in GEJO, wordt dit via het O.M. SUR opgevraagd die het op haar beurt opvraagt aan de correctionele griffie en in dit specifieke geval door O.M. SUR opgeladen in GEJO.

De creatie door DG EPI/opladen door O.M. geldt enkel in een overgangsfase en zal aan een evaluatie worden onderworpen.

3.3.1.4 Van rechtswege krachtens de wet : opschorting tenuitvoerlegging vrijheidsstraf

Registratie in Sidis Suite:

Hoewel de gevolgen van de ambtshalve opschorting ogenschijnlijk dezelfde zijn dan deze van strafonderbreking, is het belangrijk dat de opschorting van rechtswege onder een afzonderlijke benaming wordt geregistreerd, meer bepaald op de volgende wijze:

NL : OS-SUR-ET/BD

FR : SP-JAP-SE/DL

De effectieve opsluiting en vrijheidsberoving wordt opgeschort tot op het ogenblik dat de strafuitvoeringsrechter uitspraak heeft gedaan over het verzoek ET of BD en bovendien het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

Meer bepaald eindigt de opschorting bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing van de SUR tot:

- Afwijzing van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit ET/BD;
- Toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit BD.

Bij toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit ET wordt de opschorting nog verlengd tot de effectieve aansluiting van de enkelband.

3.3.1.5 Veroordeelde: verantwoordelijk voor samenstellen dossier en neerlegging op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank (responsabiliseringsgedachte).

De veroordeelde beschikt over *15 werkdagen*, vanaf de indiening van het schriftelijk verzoek op de griffie van de gevangenis, om zijn dossier neer te leggen (fysiek/online) op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

De facto betreft dit de neerlegging van het ingevulde standaardmodel inlichtingenformulier samen met de gevraagde/gevoegde bijlagen. Eventueel kan zijn advocaat hem hierin bijstaan³⁶.

Het gaat enkel over informatie over zijn persoonlijke situatie (Cfr. supra) namelijk:

- elementen die relevant voor de specifieke aangevraagde strafuitvoeringsmodaliteit ET/BD
- elementen die relevant zijn voor de evaluatie van de strafuitvoeringsrechter van de tegenaanwijzingen op gesomd in art. 28, § 1.

3.3.1.6 Griffie van de strafuitvoeringsrechter³⁷ mededeling dossier en vervolledigen met de gerechtelijke stukken

- De griffie SUR bezorgt onverwijld een afschrift van het dossier neergelegd door de veroordeelde aan het O.M. met het oog op de facultatieve adviesverlening. Het dossier wordt opgeladen in GEJO met automail aan het O.M. 'Onverwijld' dient gelezen als 'vanaf de 16 dag' gezien de veroordeelde beschikt over 15 werkdagen om zijn dossier in te dienen en dus de mogelijkheid heeft om verspreid in deze tijdsperiode de nodige stukken neer te leggen/ zijn dossier aan te vullen.

³⁶ De Franstalige gemeenschappen zullen in dit kader bijstand verlenen aan de veroordeelden.

³⁷ Voor de duidelijkheid wordt in processchema's gesproken over de griffie van de strafuitvoeringsrechter (griffie SUR) maar de facto zal er slechts 1 griffie zijn die zowel werkt voor de strafuitvoeringsrechter (SUR) als voor de strafuitvoeringsrechtbank (SURB).

- De griffier zorgt voor de voeging van de gerechtelijke stukken aan het dossier (dit deel dient dus niet overgemaakt aan Openbaar Ministerie):
  - geactualiseerd uittreksel uit strafregister (dient opgevraagd in databank strafregister waartoe de griffie SUR toegang heeft) en opgeladen in GEJO;
  - opsluitingsfiche (is normaliter door de griffie van de gevangenis al opgeladen in GEJO, indien niet alsnog opvragen bij griffie van de gevangenis);
 Een geactualiseerde opsluitingsfiche dient niet aangevraagd gezien DG EPI zich ertoe verbond om bij elke gewijzigde opsluitingsfiche deze op te laden in GEJO met automail aan de betrokken partijen (zie ook COL 11/2013);
  - afschrift vonnis(sen)/arrest(en) waarop verzoek betrekking heeft.
 Normaliter is dit al opgeladen in GEJO door de griffie correctioneel, en bij het ontbreken ervan via de griffie van de gevangenis door het O.M.SUR (cfr. supra). Indien dit alsnog niet zou zijn opgeladen in GEJO, wordt dit opgevraagd via de oude werkwijze namelijk opgevraagd bij het Openbaar Ministerie SURB, die het op haar beurt opvraagt aan de griffie bij de betrokken rechtbank of hof en overmaakt aan de griffie SURB, die het aansluitend oplaadt in GEJO.

3.3.1.7 Openbaar Ministerie bij de SUR : advies – eventueel beknopt voorlichtingsrapport of maatschappelijke enquête (art. 33 WER)

In deze procedure is er geen advies van de gevangenisdirecteur.

Enkel het Openbaar Ministerie kan facultatief ADVIES uitbrengen conform de richtlijnen [supra vermeld in punt 3.2.](#)

Dit advies dient uitgebracht *binnen de 10 werkdagen* vanaf het verstrijken van de termijn voor neerlegging van het dossier op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank, termijn die verstrijkt 15 werkdagen na neerlegging van het verzoek op de griffie van de gevangenis.

Of anders berekend bedraagt de termijn vanaf de neerlegging van het verzoekschrift ET/BD op de griffie van de gevangenis, 25 werkdagen.

Dit advies dient per post of eventueel per gekend e-mailadres overgemaakt te worden aan de veroordeelde.

De veroordeelde is niet verplicht om een dossier neer te leggen.

Het Openbaar Ministerie bij de SUR kan ook overwegen om een OPDRACHT te geven aan bevoegde diensten van de gemeenschappen tot UITVOERING BEKNOPT VOORLICHTINGSRAPPORT of MAATSCHAPPELIJKE ENQUETE (art.33, § 2 WER), opdracht die via GEJO met automail aan de gemeenschappen geschiedt.

Conform artikel 3 van het KB van 14 juli 2022 tot vaststelling van de inhoud van het beknopt voorlichtingsrapport en de maatschappelijke enquête, wordt hieronder verstaan:

- beknopt voorlichtingsrapport: een rapport waarin de bevoegde dienst van de gemeenschappen antwoordt op en verslag uitbrengt over een specifieke vraag van de opdrachtgever in verband met de haalbaarheid van de overwogen strafuitvoeringsmodaliteit;

- maatschappelijke enquête: een enquête waarmee de bevoegde dienst van de Gemeenschappen de context en het opvangmilieu in kaart brengt waarbinnen de veroordeelde zal moeten functioneren. De maatschappelijke enquête houdt rekening met de doelstellingen van de strafuitvoeringsmodaliteiten zoals bepaald door de wet.

Conform artikel 4 van dit KB bestaat de opdracht van de bevoegde dienst van de gemeenschappen erin informatie te verzamelen om de opdrachtgever te helpen bij het nemen van een beslissing. Daartoe houdt hij rekening met de doelstellingen van de overwogen modaliteit en de bij de veroordeelde en/of het opvangmilieu ingewonnen elementen.

Artikel 3 bepaalt dat de opdrachtgever bij de vraag voor een beknopt voorlichtingsrapport of een maatschappelijke enquête moet vermelden; de contactgegevens van de veroordeelde en/of zijn opvangmilieu, meer bepaald het verblijfadres, het telefoonnummer en in voorkomend geval het emailadres.

Deze gegevens van de veroordeelde worden door de griffie van de gevangenis opgevraagd en opgenomen in het verzoekschrift tot aanvraag van de strafuitvoeringsmodaliteit (Cfr. [Supra punt 3.3.1.2](#)). Gezien dit verzoekschrift opgeladen wordt in GEJO hebben de diensten van de Gemeenschappen toegang tot deze gegevens en dienen deze niet afzonderlijk opgenomen worden in de documenten uitgaande van het Openbaar Ministerie.

Er dient rekening gehouden met het gegeven dat de diensten van de Gemeenschappen niet in de mogelijkheid zullen zijn om dit verslag binnen de termijn van de adviesverlening voor het Openbaar Ministerie (10 dagen) op te stellen. In dergelijk geval dient dus best een voorlopige advies of het advies opgesteld in de voorwaardelijke wijze uitgebracht te worden.

3.3.1.8 Strafuitvoeringsrechter: schriftelijke procedure (art. 34 WER)

De procedure wordt geregeld in artikel 34 WER en hierna verkort weergegeven, met nadruk op de bepalingen van belang voor het Openbaar Ministerie.

In principe geldt de schriftelijke procedure tenzij de rechter beslist tot het houden van een zitting.

De strafuitvoeringsrechter beschikt over drie mogelijkheden:

1°) De strafuitvoeringsrechter neemt onmiddellijk een beslissing op basis van het dossier.

Termijn voor uitspraak: *binnen de maand* na het verstrijken van de termijn voor neerlegging van het dossier op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank bedoeld in artikel 29, § 2/1, en ten vroegste na ontvangst van het advies van het Openbaar Ministerie of na het verstrijken van de adviestermijn van het Openbaar Ministerie (art. 34, § 1 WER).

De strafuitvoeringsrechter kan het verzoek als ongegrond afwijzen omdat er onvoldoende informatie is voor de beoordeling van de tegenaanwijzingen of voor de invulling van het programma ET/BD of zelf de nodige info opvragen, bijvoorbeeld bij een sociaal zwakke persoon die niet wordt bijgestaan (Cfr. volgend punt).

2°) De strafuitvoeringsrechter kan oordelen dat het dossier niet in staat is en om te kunnen beslissen het noodzakelijk is om hetzij bijkomende info op te vragen hetzij een opdracht te geven aan de gemeenschappen tot een beknopt voorlichtingsrapport of

maatschappelijke enquête, hetzij het horen van de veroordeelde op een tegensprekelijke zitting.

In dit geval wordt de termijn *met één maand verlengd*.

3°) Indien de rechter bijkomende info heeft opgevraagd of opdracht gegeven aan de gemeenschappen, en deze info hem nog niet in staat stelt een beslissing te nemen, kan hij alsnog beslissen om de veroordeelde te horen op een zitting.

In dit geval wordt de termijn *opnieuw verlengd met één maand*.

Zoals voor de andere bepalingen in wet externe rechtspositie, betreffen dit termijnen van orde.

In de wet is enkel sprake van het opvragen van bijkomende info bij de veroordeelde of indien de veroordeelde gedetineerd is, bij de gevangenisdirecteur, en is niet de mogelijkheid opgenomen om bijkomende info op te vragen bij het Openbaar Ministerie.

De reden is waarschijnlijk gelegen in het feit dat het Openbaar Ministerie een facultatieve adviesmogelijkheid heeft en het dan ook niet logisch is om het Openbaar Ministerie te gelasten met bijkomende infovergaring in een dossier waarin zij geen advies heeft uitgebracht.

De gewone rechtsregels blijven echter van toepassing: de rechter kan altijd aan het Openbaar Ministerie vragen om bijkomend onderzoek uit te voeren doch heeft geen injunctierecht. Het Openbaar Ministerie is niet verplicht om in te gaan op het verzoek van de rechter.

De griffie van de strafuitvoeringsrechter voert volgende taken uit:

- in geval bijkomende info werd opgevraagd of bij een opdracht aan de gemeenschappen deelt de griffie *onverwijld* de verlenging van de termijn mee aan het Openbaar Ministerie, de directeur (indien de veroordeelde gedetineerd is) via automail in GEJO en aan de veroordeelde (art. 34, § 3 WER)
- bij een opdracht aan de gemeenschappen brengt de griffie deze opdracht *via de snelste schriftelijke communicatiemiddel* (dit is in casu via GEJO) over aan de gemeenschappen samen met dossier, hetgeen minstens bevat (documenten reeds allen opgeladen in GEJO - cfr.supra):
  - afschrift vonnis/arrest;
  - strafregister;
  - opsluitingsfiche.

3.3.1.9 Strafuitvoeringsrechter: procedure bij zitting (art. 36 WER)

De griffier van de strafuitvoeringsrechtbank voert volgende taken uit:

- Mededeling *onverwijld* van de verlenging termijn aan O.M., directeur (indien veroordeelde gedetineerd is) via GEJO met automail en aan de veroordeelde;
- Tevens kan opdracht gegeven worden aan de veroordeelde of aan de directeur (indien de veroordeelde gedetineerd is) om bijkomende informatie schriftelijk mee te delen binnen de door de rechter bepaalde termijn;
- Dag, uur en zitting wordt meegedeeld bij aangetekende zending aan de veroordeelde, zijn advocaat, het slachtoffer en schriftelijk aan O.M. via automail;
- Dossier wordt gedurende *minstens 4 dagen* voor de datum van de zitting voor inzage ter beschikking gesteld van de veroordeelde en zijn raadsman op de griffie van de SUR. Mogelijkheid tot verzoek van afschrift.

Zitting:

- Vindt in principe plaats achter gesloten deuren
- de strafuitvoeringsrechter hoort de veroordeelde (geen vertegenwoordiging mogelijk), zijn advocaat, alsook het O.M.
Het advies van het Openbaar Ministerie kan reeds schriftelijk zijn uitgebracht of mondeling ter zitting worden uitgebracht (Cfr. [Supra punt 3.2.4](#))
- het slachtoffer wordt gehoord over de bijzondere voorwaarden in zijn belang opgelegd. Het Openbaar Ministerie licht voorwaarden toe uit advies in belang van het slachtoffer
- de strafuitvoeringsrechter beslist binnen de 14 dagen nadat zaak in beraad is genomen.

3.3.1.10 Strafvuiveringsrechter: beslissing waarbij ET/BD niet wordt toegekend

Inhoudelijk: de strafuitvoeringsrechter dient in dit geval in zijn vonnis de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen. Deze termijn mag niet langer zijn dan 6 maanden vanaf vonnis (art. 45 WER).

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank voert volgende taken uit:

- het vonnis wordt *binnen de 24 uur* bij gerechtsbrief ter kennis gebracht van de veroordeelde en schriftelijk aan O.M. en de directeur via GEJO met automail (art. 46 WER);
- het vonnis zelf wordt ook *onmiddellijk* opgeladen in GEJO. Er wordt dus niet gewacht op het in kracht van gewijsde treden van het vonnis.

'Kracht van gewijsde' bij vonnissen van de SUR/SURB: afgesproken werkwijze

Het cassatieberoep dient aangetekend op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank. Het Openbaar Ministerie beschikt hiervoor over een *termijn van 24 uren* vanaf de uitspraak van het vonnis. De veroordeelde dient cassatieberoep in te stellen binnen een *termijn van 5 dagen* vanaf de uitspraak van het vonnis, verzoek dat door een advocaat dient te worden ondertekend (art. 96-97 WER).

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank laadt onmiddellijk het cassatieberoep op in GEJO (map cassatie) met automail aan alle betrokken partijen, teneinde hen hiervan te verwittigen. Of een vonnis kracht van gewijsde heeft, kan bovendien door elke betrokken partner steeds via de map 'cassatie' worden nagekeken.

Ook het cassatiearrest wordt door de griffie SUR opgeladen in GEJO met automail aan alle betrokken partijen.

Gezien het eerder zeldzaam is dat cassatie wordt ingesteld in kader van de strafuitvoering is dit een meer efficiënte werkwijze voor de griffie SUR/SURB, die anders in twee stappen moeten werken (opladen van het vonnis en vijf dagen later opnieuw opladen van het vonnis bij kracht van gewijsde).

Van rechtswege krachtens de wet (automatisch)

Eens het vonnis kracht van gewijsde heeft (na cassatietermijn) eindigt van rechtswege de opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf.

Hoe betrokkene weer in de gevangenis krijgen? - afgesproken werkwijze

Het O.M. heeft de vrijheidsstraf al ten uitvoer gelegd door middel van het gevangenisbriefje, zodat deze procedure niet opnieuw kan/moet toegepast worden.

De griffie van de strafuitvoeringsrechter zal in de gerechtsbrief waarbij het vonnis ter kennis wordt gebracht van de veroordeelde (die sowieso dient verstuurd) de volgende paragraaf op informatieve wijze opnemen: “ In artikel 29, §2/1 van de wet van 17 mei 2006 is bepaald dat de opschorting van de vrijheidsstraf een einde neemt als het vonnis van de strafuitvoeringsrechter definitief is geworden. Indien uw verzoek afgewezen is, houdt dit in dat u zich terug zal moeten aanbieden in de gevangenis”.

De griffie van de gevangenis

De responsabiliseringsgedachte wordt doorgetrokken. Bij het verlaten van de gevangenis zal de boodschap worden gegeven dat de veroordeelde zich binnen de 5 werkdagen (dezelfde termijn als voor uitvoering van het gevangenisbriefje) na het definitief vonnis moet aanbieden aan de gevangenis. Dit is opgenomen in het modelformulier ‘ Verzoek tot toekenning van elektronisch toezicht en/of beperkte detentie –procedure zonder advies directeur (gevoegd in bijlage aan de omzendbrief), dat ondertekend wordt door de veroordeelde. Na verstrijken van 14 kalenderdagen zal de gevangenis nakijken of het vonnis definitief is (nazicht map cassatie of automail) en de veroordeelde zich heeft aangeboden.

Indien de betrokkene zich niet heeft aangeboden in de gevangenis, zorgt de gevangenis voor seining, met melding hiervan via automail aan het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Ministerie/politiediensten

De betrokkene is te beschouwen als een ontsnapte persoon (cfr. omzendbrief COL 8/2021 ‘Opsporing van voortvluchtigen en ontsnapte personen).

Bij vating van de betrokken persoon op de openbare weg of in een publiek toegankelijke plaats kan de politie overgaan tot vating van de betrokkene en overbrenging naar de gevangenis.

Indien de politie voor de vating moet binnentreden in een woning, zorgt het openbaar Ministerie voor het opstellen van het bevel tot vangenneming³⁸.

3.3.1.1 Strafwitvoeringsrechter: beslissing waarbij ET/BD wordt toegekend

Inhoudelijk: de strafuitvoeringsrechter kent ET/BD toe wanneer hij vaststelt dat alle wettelijke voorwaarden zijn vervuld (art. 38 WER).

De veroordeelde wordt onderworpen aan algemene voorwaarden (art. 39 WER) en eventueel aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden indien deze absoluut noodzakelijk zijn om het risico op recidive te beperken of indien deze noodzakelijk zijn in belang van het slachtoffer (art. 40 WER).

Bij BD en ET bepaalt het vonnis het programma van de concrete invulling ET/BD (art. 42).

Het akkoord van de veroordeelde met de voorwaarden: afgesproken werkwijze

Gezien het een schriftelijke procedure betreft werd de vereiste geschrapd dat de veroordeelde voorafgaandelijk moet instemmen met de door de strafuitvoeringsrechter bepaalde voorwaarden.

In de plaats daarvan bepaalt artikel 46, § 1 WER: “Bij kennisname van het vonnis stemt de veroordeelde in met de voorwaarden.”

³⁸ Cfr.. COL 2/2020 over de vrijheidsbeneming, de mogelijkheden tot het betreden van de woning ter aanhouding van een verdachte, in verdenkinggestelde of veroordeelde persoon en de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht.

Bij de procedure vanuit vrijheid geschiedt de kennisgeving van het vonnis per gerechtsbrief door de griffier van de strafuitvoeringsrechtbank (cfr. infra).

Bij de gerechtsbrief zal volgende standaardformule gevoegd worden: “ Indien u niet akkoord gaat met de opgelegde bijzondere voorwaarde(n) in het vonnis, moet u dit onverwijld laten weten aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank”.

Het gaat enkel om de bijzondere voorwaarde(n) gezien de algemene voorwaarden opgenomen staan in de wet en ieder geacht wordt de wet te kennen.

Bij niet-akkoord dient dit onmiddellijk gemeld aan het O.M. SUR, zodat de nodige stappen kunnen ondernomen worden (toepassing art. 61 WER voor vonnis ten uitvoer is gebracht).

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank voert volgende taken uit (art. 46 WER):

- Het vonnis wordt *binnen de 24 uren* bij gerechtsbrief ter kennis gebracht van de veroordeelde en schriftelijk aan O.M. en de directeur via GEJO met automail (art. 46 WER);
- Aan deze gerechtsbrief wordt een paragraaf toegevoegd (cfr. supra);
- Het slachtoffer wordt *zo snel mogelijk en in elk geval binnen de 24 uren*, via het snelst mogelijke schriftelijke communicatiemiddel op de hoogte gebracht van het vonnis en, in voorkomend geval, van de voorwaarden die in zijn belang zijn opgelegd.
- Het vonnis zelf wordt ook *onmiddellijk* opgeladen in GEJO. Er wordt dus niet gewacht op het in kracht van gewijsde treden van het vonnis.
- Ook wordt *onmiddellijk* (voor het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan) de opdracht of het mandaat overgemaakt aan de bevoegde diensten bij de gemeenschappen, dit via GEJO met automail:
  - o in voorkomend geval aan het justitiehuis waar de veroordeelde zijn verblijfplaats heeft
  - o aan de dienst bevoegd voor elektronisch toezicht ingeval van toekenning ET
  - o aan het justitiehuis van de verblijfplaats van het slachtoffer ingeval er slachtoffergerichte voorwaarden zijn.
- Tenslotte dient het vonnis tot toekenning van ET en de uitvoeringsmodaliteiten door de griffie te worden opgeladen in de ICT-applicatie I+ Belgium, dat op termijn vervangen zal worden door de ICT -applicatie JustSignal³⁹

Het Openbaar Ministerie voert volgende taken uit (art. 46 WER – COL 11/2013⁴⁰):

Het O.M. zorgt voor de communicatie naar de politiediensten en de eventuele opdracht tot seining in de ICT-applicatie I+ Belgium, dat op termijn vervangen zal worden door de ICT-applicatie JustSignal:

- aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen (via I+ Belgium/JustSignal);
- aan de nationale gegevensbanken van de politie (via I+ Belgium/Just Signal);
- aan de korpschef van de lokale politie van de plaats waarvoor aan de veroordeelde een omgevingsverbod werd opgelegd;
- aan de korpschef van de lokale politie van de verblijfplaats van de personen waarvoor een contactverbod werd opgelegd.

³⁹ Artikel 13 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van justitie,.. en COL 3/2020

⁴⁰ Cfr. COL 11/2013 punt 6.3.3 – voorlopige omzendbrief dd. 2 mei 2019

3.3.1.11.1 Bij toekenning van beperkte detentie:

De griffie van de gevangenis voert volgende taken uit:

- fixeert de veroordeelde op datum van de uitvoerbaarheid vonnis toekenning BD (ofwel na cassatietermijn ofwel op datum bepaald door de rechter);
- gaat na of het vonnis definitief is (nazicht map cassatie);
- als de veroordeelde niet tijdig is komen opdagen, wordt er telefonisch contact opgenomen met de veroordeelde;
- indien hij niet naar de gevangenis komt, wordt de veroordeelde geseind door de gevangenis.

Het Openbaar Ministerie voert volgende taken uit:

- inleiden verzoekschrift op grond van art. 61 WER bij niet-akkoord van de veroordeelde met de bijzondere voorwaarde(n);
- na seining; zorgt bij aantreffen van de veroordeelde voor een bevel tot gevangenneming wanneer moet binnengetreden worden in een woning⁴¹. De veroordeelde wordt beschouwd als een ontsnapte persoon (cfr. supra punt 3.4.10).

3.3.1.11.2 Bij toekenning elektronisch toezicht

Griffie van de SUR

De opdracht/mandaat ET wordt *onmiddellijk* (voor het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan) overgemaakt aan de bevoegde diensten bij de gemeenschappen dit via GEJO met automail. Het mandaat dient enkel gericht te worden aan het centrum voor elektronisch toezicht VCET/DSE, ook als er bijzondere voorwaarden zijn opgelegd. Het VCET/DSE zorgt zelf voor het doorsturen aan het bevoegde justitiehuis/justitieassistent.

Van rechtswege krachtens de wet (automatisch) – opschorting van de tenuitvoerlegging

Hoewel wat betreft de uitvoerbaarheid van de vonnissen ook hier de principes gelden van art. 60 WER (vonnis uitvoerbaar vanaf de dag dat vonnis in kracht van gewijsde is gegaan of op latere datum bepaald door de strafuitvoeringsrechter), dient hier ook rekening gehouden met artikel 29, §2/1 WER.

Dit artikel bepaalt dat bij toekenning van ET de wettelijke termijn van ambtshalve opschorting van de straf loopt tot de effectieve aansluiting van de enkelband.

De veroordeelde kan dus in vrijheid blijven tot aan de effectieve aansluiting van ET. Tot de effectieve aansluiting zijn ook de strafuitvoering en de verjaring van de straf geschorst.

Hoe handelen wanneer niet tijdig wordt overgegaan tot aansluiting ET?

De gemeenschappen verbonden zich er toe te zorgen voor een systeem van monitoring, zichtbaar voor alle betrokken partijen in GEJO. Maandelijks wordt een lijst met alle veroordeelden die niet binnen de 6 maand onder elektronisch toezicht geplaatst kunnen worden ter beschikking van het OM gesteld.

⁴¹ Cfr.. COL 2/2020 over de vrijheidsbeneming, de mogelijkheden tot het betreden van de woning ter aanhouding van een verdachte, in verdenkinggestelde of veroordeelde persoon en de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijheidsbeneming mag worden verricht.

Wanneer het ET niet is aangesloten *6 maanden* na het vonnis tot toekenning, kan het Openbaar Ministerie overwegen om een vordering aanhangig te maken op grond van artikel 61 WER. Op basis van dit artikel kan een toegekende strafuitvoeringsmodaliteit die nog niet uitgevoerd is, worden ingetrokken door de strafuitvoeringsrechter indien zich een situatie voordoet die onverenigbaar is met de voorwaarden die in deze beslissing zijn bepaald, met name het feit dat het materiaal voor ET niet werd geplaatst.

Een dergelijk vordering wordt zinvol geacht gelet op de eigen specifiek taak van het Openbaar Ministerie (bescherming van de samenleving/ toezicht op de strafuitvoering), onafhankelijk van de concrete beslissing van de rechter.

Problematiek wijziging van de woon/verblijfplaats tijdens de schorsingsperiode

De gemeenschappen signaleren dat ze geconfronteerd worden met heel wat adreswijzigingen.

Het adres van de veroordeelde is opgenomen in de map 'persoonsgegevens' GEJO.

De veroordeelde is gehouden elke adreswijziging (tot het vonnis) mee te delen aan de griffie van de SUR. In het 'Inlichtingenformulier aanvraag ET/BD' wordt hem hierop gewezen.

Bij een beslissing tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit voorziet artikel 39 WER als algemene voorwaarde dat bij ET de veroordeelde een vast adres moet hebben en bij elke wijziging ervan, zijn nieuwe verblijfplaats onmiddellijk moet meedelen aan het Openbaar Ministerie en, in voortkomend geval ook aan de bevoegde dienst van de gemeenschappen. Indien de bevoegde dienst van de gemeenschappen kennis heeft van een adreswijziging dient men dit te melden aan het OM via een meldingsverslag.

Het Openbaar Ministerie is gehouden de adreswijziging aan te passen in de map 'persoonsgegevens' zodat de gemeenschappen hiervan op de hoogte zijn en tevens om een inschatting te maken van de acties die nodig zijn, hetgeen afhankelijk kan zijn van de concrete formulering van het ET in het vonnis.

Bijvoorbeeld:

- het vonnis tot toekenning ET bepaalt uitdrukkelijk dat het ET moet worden uitgevoerd bij de moeder van de veroordeelde, wiens akkoord werd bevestigd.

Een eventuele adreswijziging van de veroordeelde of de moeder moet worden ingegeven/doorgegeven aan de gemeenschappen maar verder dienen geen bijkomende stappen ondernomen.

- het vonnis tot toekenning ET bepaalt dat het ET uit te voeren is op de woon-of verblijfplaats zonder specificatie van het adres.

Een adreswijziging dient doorgegeven aan de gemeenschappen maar verder dienen geen bijkomende stappen ondernomen.

- het vonnis tot toekenning ET bepaalt een exact adres waar ET dient te worden uitgevoerd (en akkoord van de medebewoners zit in dossier).

Indien het adres van het ET verandert, kan hier niet zomaar van afgeweken worden. Dit is een wijziging van het vonnis. De veroordeelde kan deze wijziging zelf nog niet aanvragen gezien de strafuitvoeringsmodaliteit nog niet in uitvoering is (art. 63). Het O.M. kan een vordering tot herziening op basis van art. 61 aanhangig maken.

De gemeenschappen voeren volgende taken uit:

- Aanmaken van een mandaat

Het VCET/DSE gaat na of het vonnis definitief is (nazicht map cassatie of automail – [cfr. supra punt 3.3.1.10](#)).

Alvorens over te gaan tot de effectieve planning en aansluiting van het ET zal er een mandaat aangemaakt moeten worden in Siset zodat het VCET/DSE deze plaatsing kan inplannen

voor de mobiele equipe. Zolang er geen flux mogelijk is tussen GEJO en Siset zal de invoer van deze mandaten manueel door het VCET/DSE moeten gebeuren.

- Bepalen aansluitingsdatum ET door VCET/DSE

Pas na het aanmaken van het mandaat in Siset kan door het VCET/DSE een aansluitingsdatum bepaald worden. De datum wordt meegedeeld aan de gevangenis, die de fictieve datum vervangt door de meegedeelde datum van aansluiting (redenering: belangrijk verschil met ET vanuit detentie is dat het hier geen belang heeft dat de aansluiting ET naadloos aansluit op de detentie; er is immers geen detentie). De bijlage 19 (waarmee VCET/DSE aan de gevangenis vraagt om aan te geven wanneer vonnis in kracht van gewijsde is gegaan) wordt niet meer dienstig geacht.

- Informatie overmaken aan de veroordeelde inzake ET

Het VCET/DSE neemt telefonisch contact op met de veroordeelde. Het is dan ook belangrijk dat het telefoonnummer en emailadres raadpleegbaar is in GEJO (Cfr. supra punt 3.3.1.2. en 3.3.1.3.) De bevoegde dienst van de gemeenschappen maakt alle documentatie inzake ET over aan de veroordeelde.

- Aansluiting ET door VCET/DSE

De veroordeelde wordt uitgenodigd voor aansluiting ET op zijn verblijfplaats. Het VCET/DSE doet aansluiting ET.

Bij aansluiting door het VCET/DSE gebeurt automatisch een melding vanuit Siset naar SidisSuite. en aan de gevangenis (via Siset). Het O.M. bij de SUR en griffie SUR wordt via automail GEJO in kennis gesteld van datum van aansluiting.

Ook indien de aansluiting niet kon gebeuren op de voorgestelde datum, laat het VCET/DSE dit weten aan het OM bij SUR⁴². Dit wordt ook meegedeeld aan de gevangenis, opdat registratie kan worden aangepast in Sidis Suite.

Voorbeelden van aansluitingen die niet mogelijk zijn:

- wanneer de mobiele equipe geen toegang krijgt tot de verblijfplaats;
- wanneer de veroordeelde niet aanwezig is op het ogenblik van de aansluiting;
- wanneer de mobiele equipe tijdens de aansluiting te maken krijgt met agressie.

Indien de aansluiting niet mogelijk is omwille van technische redenen of andere redenen buiten de wil van de veroordeelde, zal het VCET/DSE een nieuwe datum van aansluiting afspreken met de veroordeelde.

Indien het voor het VCET/DSE onmogelijk is om tot aansluiting over te gaan (bv. weigering door veroordeelde, verlies van verblijfsadres,...) maakt ze hiervan een meldingsverslag met de vermelding 'onmogelijkheid tot aansluiting ET' teneinde het Openbaar Ministerie toe te laten een procedure artikel 61 WER in te leiden.

- Concrete invulling/vastleggen uurrooster (art 42)

De bevoegde dienst voor de gemeenschappen staat in voor de concrete invulling/vastleggen uurrooster (art 42 WER). Het uurrooster wordt opgesteld door de bevoegde dienst van de gemeenschappen, in functie van de naleving van het door de SUR bepaalde programma, en in voorkomend geval, van de opgelegde geïndividualiseerde voorwaarden en de penitentiaire verlopen.

⁴² Het feit dat deze personen zich onttrekken aan het elektronisch toezicht maakt van hen nog geen ontsnapte personen. Zolang de strafuitvoeringsmodaliteit niet geschorst of herroepen werd, blijft zij immers van toepassing, zodanig dat er geen titel bestaat op basis waarvan de betrokkene automatisch terug in de gevangenis opgesloten wordt. Deze personen worden daarentegen beschouwd als voortvluchtig wanneer er een beslissing tot schorsing of herroeping van de SURB/SUR of een bevel tot voorlopige aanhouding of een bevel tot opsluiting van het parket voorhanden is, en zij zich daaraan onttrekken. Deze personen worden alsdan beschouwd als voortvluchtigen - Omzendbrief 'Opsporing van voortvluchtigen en ontsnapte personen'

- Monitoring ET

Tijdens de procedure van ET is de bevoegde dienst van de gemeenschappen verantwoordelijk voor de opvolging/monitoring van het ET. De bevoegde dienst van de gemeenschappen brengt de SUR, het OM bij de SUR en het lokaal parket op de hoogte van de niet naleving van de concrete invulling van het elektronisch toezicht. Dit zal gebeuren via meldingsverslagen met de vermelding 'urgent' die opgeladen worden in GEJO in de map "rapporten". Op die manier kan het OM bij de SUR de nodige maatregelen treffen (bv. seining of herroeping).

Voorbeelden van niet naleving concrete invulling van ET:

- Meermaals niet naleven van het opgestelde uurrooster/ niet detecteerbaar gedurende meer dan 4 uren ;
- Opzettelijke beschadiging van het materiaal voor elektronisch toezicht of verhindering van de technische interventie (onmogelijkheid om een afspraak te maken in de verblijfplaats, afwezigheid op een gemaakte afspraak, weigering toegang te verlenen tot de verblijfplaats, veroordeelde die zijn identiteit niet kan bewijzen);
- Niet naleving van de algemene of individuele voorwaarden;
- Andere vormen van niet-naleving (bedreigingen, beledigingen,..).

- Afsluiting ET

Het VCET/DSE brengt de veroordeelde op de hoogte van de datum dat het materiaal wordt weggehaald. Op de dag van de weghaling begeeft het VCET/DSE zich naar de verblijfplaats van de veroordeelde met het oog op de weghaling van het materiaal voor elektronisch toezicht. Het VCET/DSE brengt het OM, SUR en gevangenis op de hoogte van het einde van het ET (via verslag in GEJO met automail).

De veroordeelde heeft ook de mogelijkheid om VI aan te vragen ([cfr. infra punt 3.3.2.](#)) Bij toekenning VI door de SUR zal de veroordeelde zich op datum van VI naar de gevangenis moeten begeven om het materiaal ET af te geven en de papieren van VI te ondertekenen. Het VCET/DSE zal enkel het materiaal recupereren bij de veroordeelde thuis bij strafeinde. Ook bij herroeping/herziening/opschorting zal het materiaal afgegeven worden in de gevangenis of bij de politie waar het VCET/DSE het materiaal dan zal recupereren.

De griffie van de gevangenis vervult volgende taken:

- De registratie van de aansluitingsdatum van de enkelband in SIDISSUITE: vanaf dan begint de straf terug te lopen;
- De opmaak van een geactualiseerde opsluitingsfiche met de hoofding 'aansluiting ET' die opgeladen wordt in GEJO;
- De gevangenis stelt op dat ogenblik de veroordeelde ook schriftelijk in kennis over de mogelijkheid VI aan te vragen (art. 25/1 WER) met inbegrip van de geactualiseerde VI-datum en middels een geactualiseerde opsluitingsfiche. Deze kennisgeving kan rechtstreeks gebeuren van gevangenis naar veroordeelde via het kanaal waarover de veroordeelde bij opsluiting wordt bevraagd (email of post).

3.3.1.12 Bijzonder geval: penitentiair verlof (art. 43 WER)

De uitgangsvergunningen en penitentiaire verloven blijven in de nieuwe wet een bevoegdheid van de minister.

- De *eerste paragraaf* van artikel 43 WER bepaalt dat 'indien de strafuitvoeringsrechter beslist over de toekenning van elektronisch toezicht of beperkte detentie hij op dat ogenblik ook penitentiair verlof **kan** toekennen'.

- Ofwel verzoekt de veroordeelde om penitentiair verlof bij zijn aanvraag ET/BD. De strafuitvoeringsrechter kan hierop ingaan en penitentiair verlof toekennen. Het automatisch karakter van de toekenning is weggevallen gezien dit bij de beperkte detentie vaak een probleem stelde indien de veroordeelde niet beschikte over een verlofadres.⁴³
- Ofwel heeft de veroordeelde bij zijn aanvraag ET/BD hierom niet verzocht. Ook dan voorziet de wet operationalisering dat de strafuitvoeringsrechter penitentiair verlof kan toekennen, met het doel te vermijden dat de tijdrovende procedure voorzien in paragraaf 2 dient doorlopen te worden, hetgeen immers ook een verzwaaring van de werklast bij de gemeenschappen met zich mee zou gebracht hebben, en niet proceseconomisch wordt geacht.⁴⁴

Dit vormt een uitzondering op het principe dat de saisine van een rechter normaal beperkt is tot het geschil/verzoek dat hem wordt voorgelegd. De strafuitvoeringsrechter kan ambtshalve penitentiair verlof toekennen.

De strafuitvoeringsrechter is echter niet verplicht om uitspraak te doen. Een weigering tot toekenning zou immers de rechten van verdediging kunnen schenden, gezien de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft gehad om zijn visie omtrent de (door hem zelfs niet gevraagde) strafuitvoeringsmodaliteit, te kennen te geven.

Aan de strafuitvoeringsrechter wordt dus de mogelijkheid geboden om toch een beslissing te nemen inzake het penitentiair verlof als er wordt geoordeeld dat het dossier in staat is om dergelijke beslissing te nemen.

Indien dit niet het geval is, dient de strafuitvoeringsrechter geen beslissing te nemen en komt het aan de veroordeelde toe om toepassing te maken van de procedure van paragraaf 2.

- In *paragraaf 2* wordt de procedure beschreven die gevolgd moet worden indien de veroordeelde na de toekenning van ET/BD om penitentiair verlof verzoekt.

Voor de procedure 'vanuit vrijheid' koos de wetgever voor een nieuwe vereenvoudigde procedure (art. 43, § 2/1 WER). De korte duur van de straf verantwoordt immers niet dat indien de veroordeelde bij het verzoek tot toekenning van ET of BD, geen verlof vraagt, hij nadien nog een relatief zware procedure moet doorlopen, om alsnog een verlof toegekend te krijgen wanneer zijn situatie is gewijzigd.⁴⁵

⁴³ Wijziging in de wet van 5 februari 2016, B.S., 19 februari 2016

⁴⁴ Parl. St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/002, amendement nr. 3, p.5-6

⁴⁵ Parl. St. Kamer, 2020-2021, nr. 55 1979/001, p.23

De veroordeelde legt een schriftelijk verzoek neer op de griffie van de SUR.

Dit verzoek omvat de informatie over de feitelijke omstandigheden en het kader waarbinnen het verlop zal plaatsvinden. Ook hier wordt de responsabiliseringsgedachte doorgetrokken. Er is geen afzonderlijk modelformulier voorzien.

Er dient GEEN advies uitgebracht door de directeur en ook GEEN advies door het Openbaar Ministerie.

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak *binnen de maand* na indiening van het verzoek door de veroordeelde.

3.3.1.13 Bijzonder geval: Openbaar Ministerie - bevel tot opsluiting (art. 29, § 2/2 WER)

Het Openbaar Ministerie kan tijdens de periode van opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf de opsluiting van de veroordeelde bevelen indien:

- veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke en psychische integriteit van derden (dezelfde grond als bij de voorlopige aanhouding)
- er onttrekkingsgevaar is (bijkomende grond).

Het bevoegde O.M is zowel:

- de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar de veroordeelde zich bevindt;
- de gespecialiseerde magistraten bij de SUR/SURB.

De periode van opschorting van de tenuitvoerlegging krachtens de wet omvat:

- de periode vanaf neerlegging van het verzoekschrift ET/BD op de griffie van de gevangenis tot de uitspraak door de SUR;
- de periode waarin de SUR reeds uitspraak heeft gedaan maar de beslissing nog niet in kracht van gewijsde is getreden;
- de periode waarin de SUR reeds een beslissing tot toekenning ET heeft genomen doch deze nog niet in uitvoering is, dus tot het moment van aansluiting van de enkelband.

Anders dan het bevel tot voorlopige aanhouding, is het bevel tot opsluiting een autonome beslissing van het Openbaar Ministerie, die niet dient voorgelegd of bevestigd te worden door de strafuitvoeringsrechter.

Onderscheid dient gemaakt tussen de volgende twee situaties:

→ Indien de strafuitvoeringsrechter nog geen uitspraak heeft gedaan:

- maakt het bevel tot opsluiting een einde aan de ambtshalve opschorting van de vrijheidsstraf;
- ook de procedure 'vanuit vrijheid' op basis van art. 29, § 2/1 neemt automatisch een einde en dit op de grond van de wet (art. 29, §2/2 in fine WER). Een procedure tot administratieve afsluiting is dus niet meer noodzakelijk.
- ingevolge het bevel tot opsluiting wordt de betrokken persoon opnieuw opgesloten in de gevangenis en dient de procedure 'vanuit detentie' gevolgd.

→ Indien de strafuitvoeringsrechter reeds uitspraak heeft gedaan doch voor de uitvoering ervan:

- maakt het bevel tot opsluiting een einde aan de ambtshalve opschorting van de vrijheidsstraf;
- de betrokken persoon wordt opnieuw opgesloten in de gevangenis;
- gezien er al een beslissing van de strafuitvoeringsrechter is tussengekomen, dient het Openbaar Ministerie onmiddellijk een vordering te nemen tot wijziging/intrekking van het toegekende ET op grond van artikel 61 WER. De oproeping om te verschijnen voor de SUR schorst automatisch de tenuitvoerlegging van de strafuitvoeringsmodaliteit.

Indien de strafuitvoeringsrechter toch het elektronisch toezicht handhaaft, betekent dit dat dit vanuit detentie (prioritair) zal moeten worden georganiseerd, gezien de veroordeelde is opgesloten ingevolge het bevel tot opsluiting en de rechter hieromtrent geen beoordelingsbevoegdheid heeft.

Richtlijnen voor het Openbaar Ministerie/ politiediensten

- Gezien de impact van het bevel tot opsluiting, geldt zoals bij de voorlopige aanhouding de aanbeveling te handelen volgens de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

- Het bevel tot opsluiting dient conform de wet *onmiddellijk* meegedeeld aan de veroordeelde. Gezien enkel tot opsluiting van de betrokken persoon wordt overgegaan indien daar een dringende noodzaak toe bestaat, geldt de richtlijn dat voor het bevel tot opsluiting gewerkt wordt naar analogie van het bevel tot vangenneming.

Het bevel tot opsluiting wordt overgemaakt aan de lokale politiedienst van de woon- of verblijfplaats van de veroordeelde, die overgaat tot uitvoering en kennisgeving/mededeling van de beslissing aan de veroordeelde.

Indien de veroordeelde niet kan onderschept worden, onderneemt de politiedienst alle nodige stappen om de betrokkene te seinen, en indien nodig, op verzoek van de magistraat, om de internationale seining ten uitvoer te leggen om de betrokkene aan te houden.

- Het model 'bevel tot opsluiting' is gevoegd in bijlage 2 aan de omzendbrief.

- De procureur des Konings die een bevel tot opsluiting uitvaardigt, brengt het O.M. bij de SUR hiervan op de hoogte op de eerstvolgende werkdag die volgt op de dag dat hij de beslissing heeft genomen.

- Het bevel tot opsluiting dient *onmiddellijk* meegedeeld aan de strafuitvoeringsrechter en de gevangenisdirecteur, aan de bevoegde dienst van de gemeenschappen (bij ET de dienst VCET/DSE) via GEJO met automail.

Ook de vordering artikel 61 dient onmiddellijk meegedeeld aan de gevangenisdirecteur (via GEJO met automail).

3.3.2 Strafuitvoeringsmodaliteit voorwaardelijke invrijheidsstelling (afgekort VI) en voorlopige invrijheidsstelling verwijdering grondgebied/overlevering (afgekort VILO) vanuit vrijheid

Een onderscheid dient gemaakt tussen een veroordeelde die 'vanuit vrijheid' bij toepassing van artikel 29, §2/1, elektronisch toezicht of een beperkte detentie kreeg toegekend en vervolgens een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidsstelling of voorlopige invrijheidsstelling verwijdering grondgebied/overlevering aanhangig maakt en een veroordeelde die dezelfde strafuitvoeringsmodaliteit 'vanuit detentie' vraagt.

Opgemerkt dient dat de opschorting van rechtswege van de vrijheidsstraf in artikel 29, § 2/1 enkel verbonden wordt aan een verzoek tot elektronisch toezicht en beperkte detentie, en niet aan een verzoek voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Tijdens de periode van de opschorting loopt de vrijheidsstraf niet tot de aansluiting van de enkelband, zodat de veroordeelde niet verder in de tijdsvoorwaarden komt om VI te verkrijgen.

3.3.2.1 Bij elektronisch toezicht (art. 30, § 3 WER)

De veroordeelde dient volgende handelingen te stellen:

- indienen van schriftelijk verzoek VI/VILO op de griffie van de SUR;
  - voeging aan dit verzoek van alle elementen die relevant zijn voor de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit en evaluatie van de tegenaanwijzingen. Ook hier wordt de responsabiliseringsgedachte van de veroordeelde doorgetrokken.
- Hiervoor werd een modelformulier 'Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag voorwaardelijke invrijheidsstelling / Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag voorlopige invrijheidsstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied' opgemaakt, dat gevoegd is in bijlage aan de omzendbrief en meegedeeld wordt aan de veroordeelde door de gevangenis bij het inlichten van de mogelijkheid tot aanvragen VI overeenkomstig artikel 26/1 WER (cfr. supra).

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank deelt een afschrift van het verzoek/dossier mee aan het O.M. SUR, de griffie van de gevangenis en aan de bevoegde dienst van de gemeenschappen, via GEJO met automail.

De griffie van de gevangenis dient enkel de opsluitingsfiche op te laden via GEJO.

Er dient geen advies uitgebracht door de gevangenisdirecteur.

De griffie van de gevangenis licht wel DVZ in van het neergelegde verzoek VILO.

Het Openbaar Ministerie kan facultatief advies uitbrengen *binnen de 10 werkdagen* na ontvangst afschrift verzoek veroordeelde.

Bij de strafuitvoeringsrechter geldt de schriftelijke procedure.

Uitspraak dient gedaan *binnen de maand* na verzoek veroordeelde en ten vroegste na ontvangst advies O.M. en verstrijken periode adviesverlening O.M. (art. 34, § 1 WER).

3.3.2.2 Bij beperkte detentie (art. 30, § 1, § 1/1 en § 2 WER)

Bij beperkte detentie is de gewone procedure van artikel 30 WER van toepassing. De veroordeelde verblijft immers gedeeltelijk in de gevangenis.

De veroordeelde dient zijn schriftelijk verzoek tot VI/VILO in op de griffie van de gevangenis.

De griffie van de gevangenis maakt het verzoek *binnen de 24 uren* over aan de griffie SUR en een afschrift aan gevangenisdirecteur en desgevallend aan de bevoegde dienst van de gemeenschappen via GEJO met automail.

De gevangenisdirecteur brengt *binnen de maand* advies uit, hoort de veroordeelde, stelt het dossier samen, deelt zijn advies mee aan de griffie SUR en een afschrift aan het O.M. en laadt alles op in GEJO.

Het Openbaar Minister kan facultatief advies uitbrengen *binnen de 10 werkdagen* na ontvangst advies directeur.

Voor de strafuitvoeringsrechter geldt de schriftelijke procedure.

Uitspraak dient gedaan binnen de maand na ontvangst van het advies van de directeur en ten vroegste na ontvangst advies O.M. en verstrijken periode adviesverlening O.M. (art. 34, § 1 WER).

De behandeling voor de strafuitvoeringsrechter, de beslissing van de strafuitvoeringsrechter, waarbij de gevraagde uitvoeringsmodaliteit VI/VILO al dan niet wordt toegekend, loopt gelijk met de procedure vanuit detentie (cfr. infra punten 3.4.5, 3.4.6 en 3.4.7)

3.3.3 De vermindering van de door de rechter uitgesproken ontzetting van het recht in een bepaalde zone te wonen, te verblijven of zich te vertonen vanuit vrijheid

Deze nieuwe bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechtbank werd ingevoegd door de wet van 14 december 2012 (art. 26/1 WER).

De wet operationalisering paste de toekenningsprocedure (art. 29/1 WER) aan om duidelijk te maken dat indien de veroordeelde niet gedetineerd is (toepassing van de procedure art. 29, §2/1 WER), de directeur van gevangenis geen advies moet verlenen en om te garanderen dat in de verschillende casussen de betrokken partijen de nodige afschriften krijgen om hun advies te kunnen verstrekken.

De veroordeelde of het Openbaar Minister dient schriftelijk verzoek in op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank deelt een afschrift van het verzoek van de veroordeelde mee aan het O.M.

Het Openbaar Ministerie geeft schriftelijk advies binnen de 10 werkdagen vanaf indiening van het verzoek op de griffie van de SUR.

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak binnen 1 maand vanaf indiening verzoek griffie SUR en ten vroegste na advies O.M./verstrijken adviestermijn O.M.

Vanaf de procedure voor de strafuitvoeringsrechter loopt de procedure analoog met deze vanuit detentie (Cfr. infra vanaf [punt 3.4.5.](#))

3.4 Processchema vrijheidsstraffen van 3 jaar en minder “vanuit detentie”

De procedure voor straffen onder de drie jaar vanuit detentie verloopt analoog voor de strafuitvoeringsmodaliteiten elektronisch toezicht, beperkte detentie, voorwaardelijke invrijheidstelling, voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied/overlevering en de vermindering van het woonstverbod.

3.4.1 Griffie van de gevangenis/gevangenisdirecteur: inschrijving – opsluiting

- De griffie van de gevangenis schrijft de veroordeelde in in de registers van de gevangenis en voert de taken uit weergegeven supra onder [punt 3.1.4](#).
- de veroordeelden die niet vallen onder de toepassing van artikel 29, §2/1 of het vierde lid van de overgangsbepaling (cfr. supra [punt 2.2.](#)) worden in detentie genomen;
- De veroordeelde wordt zo snel mogelijk naar een geschikt strafhuis overgebracht.
- De directeur licht de veroordeelde schriftelijk in van de mogelijkheid tot het aanvragen van bepaalde uitvoeringsmodaliteiten op het ogenblik dat de betrokkene in de tijdsvoorwaarden is om een ET/BD (art. 23 WER) VI (art. 25/1 WER) of VILO (art. 26/1 WER) aan te vragen.

3.4.2 Neerleggen verzoekschrift strafuitvoeringsmodaliteit op de griffie van de gevangenis

De veroordeelde dient schriftelijk verzoek ET/BD (art. 29, §2) VI/ voorlopige invrijheidstelling (art. 30 § 1/1) beperking woonstverbod (art. 29/1 § 2) neer te leggen op de griffie van de gevangenis. Ook hier worden de contactgegevens waarop de veroordeelde bereikbaar is opgenomen in het verzoekschrift.

Zelfs als hij onmiddellijk in de tijdsvoorwaarden is voor de aangevraagde strafuitvoeringsmodaliteit blijft hij opgesloten in afwachting van de beslissing van de SUR, tenzij bij toepassing van het vierde lid van de overgangsbepaling (cfr. supra [punt 2.2.](#)).

De griffie van de gevangenis dient het schriftelijk verzoek *binnen de 24 uur* over te maken aan griffie SUR en een afschrift aan de gevangenisdirecteur. Dit gebeurt via GEJO met automail aan de betrokken personen.

Wanneer het een veroordeelde zonder recht op verblijf betreft, wordt DVZ ingelicht van het indienen van een verzoek tot bekomen van een strafuitvoeringsmodaliteit zodat deze dienst de verblijfrechtelijke gegevens kan actualiseren. Bij de aanvraag VILO wordt bovendien aan DVZ verzocht om de verwijderingsmodaliteiten mee te delen.

3.4.3 Directeur van de gevangenis – advies / samenstellen dossier

De directeur brengt advies uit *binnen de maand* na ontvangst van het afschrift van het schriftelijk verzoek (art. 29 § 3, art. 29/1 § 3, art. 30, § 2 WER).

Het advies is een gemotiveerd voorstel tot toekenning of afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit en, in voorkomend geval met vermelding van de noodzakelijke bijzondere voorwaarden (art. 31, § 3 WER).

Om zijn advies op te stellen kan de gevangenisdirecteur de psychosociale dienst om een nota verzoeken, de bevoegde dienst van de Gemeenschappen opdracht geven voor een beknopt voorlichtingsrapport of maatschappelijke enquête.

Andere taken van de gevangenisdirecteur (bij toepassing art. 31 en 32 WER):

- horen van de veroordeelde
- samenstellen van het dossier, dat omvat:
  - de opsluitingsfiche;
  - een afschrift van de vonnissen en arresten (normaliter reeds aanwezig in GEJO (cfr. supra) – indien dit niet het geval is wordt dit via de gebruikelijke wijze opgevraagd via het O.M.SUR);
  - de uiteenzetting van de feiten waarvoor de betrokkene werd veroordeeld (dit wordt nog enkel overgemaakt door het O.M. indien de feiten niet duidelijk blijken uit het vonnis/arrest);
  - een uittreksel uit het strafregister;
  - de toelaatbaarheidsdatum voor de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit;
  - het verslag van de directeur;
  - eventueel het gespecialiseerd advies seksuele delinquenten/ terrorisme/gewelddadig extremisme;
  - de memorie van de veroordeelde of van zijn raadsman.

- Bij vreemdelingen zonder recht op verblijf voegt de directeur alle precieze en actuele inlichtingen van DVZ betreffende de verblijfsituatie van de veroordeelde en de verwijderingsmodaliteiten die van toepassing zullen zijn.⁴⁶

Indien de directeur een positief advies heeft geformuleerd omtrent een verzoek VILO, licht hij DVZ hiervan in, zodat DVZ de nodige voorbereidingshandelingen kan stellen.

Al deze stukken worden door de gevangenis opgeladen in GEJO.

Ook het advies dient via GEJO met automail overgemaakt aan de griffie SUR en aan het O.M.SUR.

Een afschrift van het advies dient ook overgemaakt aan de veroordeelde (art. 31, § 4 WER).

3.4.4 Openbaar Ministerie bij de SUR – facultatief advies (art. 33 WER)

Het O.M. kan facultatief advies uitbrengen *binnen de 10 werkdagen* na ontvangst van het advies van de directeur.

Normaliter zal er in deze dossiers steeds advies zijn van het O.M. (Cfr. supra richtlijnen inzake het verplicht uitbrengen van advies voor vrijheidsstraffen boven de 18 maanden).

Het OM bezorgt een afschrift van het advies aan de veroordeelde en de directeur (via GEJO).

3.4.5 Strafuitvoeringsrechter – in principe schriftelijke procedure – mogelijkheid tot houden terechtzitting (art. 34 en 36 WER)

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak *binnen de maand* na advies van directeur (1 maand) en ten vroegste na ontvangst advies O.M. of na het verstrijken van de adviestermijn O.M. (10 werkdagen).

Voor het overige gelden dezelfde bepalingen als vermeld in processchema' vanuit vrijheid': verlengingen termijn en zitting (Cfr. supra punten 3.3.1.8 en 3.3.1.9.)

⁴⁶ Collectieve brief nr. 161 DG EPI p.40

3.4.6 Strafvuiveringsrechter – beslissing tot afwijzing van de stravuiveringsmodaliteit

De veroordeelde is en blijft opgesloten.

De stravuiveringsrechter bepaalt in zijn vonnis een nieuwe datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen. Deze termijn mag niet langer zijn dan zes maanden te rekenen vanaf het vonnis (art. 45 WER).

De griffie van de SUR brengt het vonnis *binnen de 24 uren* bij gerechtsbrief ter kennis aan de veroordeelde en schriftelijk aan O.M. en de directeur via GEJO met automail (art. 46 WER).

3.4.7 Strafvuiveringsrechter – beslissing tot toekenning van de stravuiveringsmodaliteit

Overeenkomstig artikel 60 WER is het vonnis uitvoerbaar vanaf de dag dat het in kracht van gewijsde is gegaan en ten vroegste vanaf het ogenblik de veroordeelde aan de tijdsvoorwaarden voldoet of de stravuiveringsrechter heeft een latere datum bepaald waarop het vonnis uitvoerbaar is.

Er is geen uitzondering voor de stravuiveringsmodaliteit van het elektronisch toezicht. Betrokkene blijft opgesloten tot de aansluiting van de enkelband en de gemeenschappen dienen ervoor te zorgen dat dit gebeurt op het ogenblik dat het vonnis uitvoerbaar wordt, naar analogie met de straffen boven de drie jaar.

De **griffie van de gevangenis** duidt in Siset, overeenkomstig de bepalingen van het vonnis omtrent uitvoerbaarheid, de datum aan waarop de veroordeelde onder ET dient geplaatst te worden.

De aansluitingsprocedure ET verloopt op dezelfde wijze als voor ET van de vrijheidsstraffen boven de drie jaar.

Wat betreft de uitvoerbaarheid voorziet de wet afwijkende bepalingen bij de toekenning van een VILO (Cfr. Supra [punt 2.3.5](#)).

Het vonnis wordt door de **griffie van de SUR/O.M.** op dezelfde wijze (art. 46 WER) als bij de procedure 'vanuit vrijheid' ter kennis gebracht en opgeladen in GEJO/JustSignal (cfr. supra punt 3.3.1.11). Uitzondering is de toestemming van de veroordeelde met de voorwaarden, die gelet op de detentie geschiedt door de directeur bij betekening van het vonnis. Indien de veroordeelde weigert in te stemmen met de voorwaarden, licht de directeur het O.M. hiervan onmiddellijk in (via GEJO).

De **griffie van de gevangenis** dient bij toekenning van een VILO, DVZ hiervan onmiddellijk in kennis te stellen.

3.4.8 Bijzonder geval – penitentiair verlof (art. 43 WER)

Ook hier kan de strafuitvoeringsrechter bij behandeling van het verzoek ET/BD penitentiair verlof toekennen, zelfs indien de betrokkene hierom niet verzocht heeft doch het dossier in staat is om dergelijke beslissing te nemen.

Indien bij het verzoek ET/BD geen penitentiair verlof werd toegekend, dient de procedure van paragraaf 2 gevolgd, waarbij in dit geval de vereenvoudigde procedure niet geldt, maar wel de gewone procedure.

De veroordeelde dient zijn schriftelijk verzoek tot penitentiair verlof neer te leggen op de griffie van de gevangenis.

De griffie van de gevangenis zendt dit *binnen een werkdag* over aan griffie SUR en een afschrift aan directeur, dit via GEJO met automail.

De directeur van de gevangenis brengt advies uit *uiterlijk zes weken* na ontvangst van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde. Hij kan de gemeenschappen eventueel om een beknopt voorlichtingsrapport of maatschappelijke enquête vragen.

Het advies wordt overgemaakt aan de griffie van de SUR en een afschrift aan het O.M., (dit via GEJO met automail) en aan de veroordeelde.

Het Openbaar Ministerie kan facultatief advies uitbrengen *binnen de 10 werkdagen* na ontvangst van het advies van de directeur.

Het advies dient overgemaakt aan griffie SUR en de directeur (via GEJO met automail) en een afschrift aan de veroordeelde.

De strafuitvoeringsrechter beslist *binnen de maand* na ontvangst van het advies van de directeur en ten vroegste na ontvangst van het advies O.M./ het verstrijken van de adviestermin van het O.M.

3.5 Aanbeveling van nieuwe straffen tijdens de lopende processchema's vrijheidsstraffen van drie jaar en minder – richtlijnen voor het Openbaar Ministerie

Er wordt herhaald dat eens de nieuwe wet van toepassing is, de uitvoering van bijkomende straffen (onafhankelijk van wanneer deze dateren) sowieso onder de nieuwe wet vallen (cfr. punt 2.2).

De situatie verschilt naar gelang de SUR al dan niet reeds een beslissing heeft genomen;

- Indien de SUR nog geen beslissing heeft genomen, wordt de nieuwe straf aanbevolen door de dienst strafuitvoering van het parket/parket-generaal aan de gevangenisdirecteur. De gevangenisdirecteur kijkt na of de tijdsvoorwaarden en de voorwaarden inzake de uitsluitingsgronden (procedure vanuit vrijheid) voor de strafuitvoeringsmodaliteit die werd aangevraagd nog van toepassing zijn, en indien niet, wordt de veroordeelde die geniet van een wettelijke opschorting van de tenuitvoerlegging op grond van artikel 29,§ 2/1 WER, uitgenodigd zich aan te bieden in de gevangenis binnen de 5 werkdagen en in toepassing van de wettelijke regels in detentie genomen. De veroordeelde kan dan een nieuwe aanvraag indienen zodra hij zich in de voorwaarden bevindt bij de bevoegde rechter (SUR/SURB).

De geactualiseerde opsluitingsfiche wordt overgemaakt via GEJO en de lopende procedure wordt in GEJO op non-actief gezet door de griffie van de SUR.

- Indien de SUR al een beslissing heeft genomen, bepalen de richtlijnen van DG EPI⁴⁷ dat zolang de beslissing van de SUR niet werd herroepen of geschorst, de toegekende strafuitvoeringsmodaliteiten verder blijven lopen. Wat betreft de nieuwe aanbevolen straf beperkt DG EPI zich ertoe deze nieuwe straf bij op de opsluitingsfiche te zetten, een geactualiseerde opsluitingsfiche op te laden in GEJO en de veroordeelde van de nieuwe straf in kennis te stellen ⁴⁸De veroordeelde wordt voor deze nieuwe aanbevolen straf niet in detentie genomen, maar blijft volgens de collectieve brief nr. 161 in ET/BD/strafopshorting (indien ET nog niet is aangesloten) zolang de SUR de beslissing tot toekenning voor de eerdere straf niet heeft herroepen/geschorst.

Indien de veroordeelde bij de aanbeveling van de nieuwe straf in de tijdsvoorwaarden blijft en er geen motief is voor een vordering herroeping voor het O.M. conform artikel 64 WER⁴⁹ betekent dit dat de SUR de facto nooit zal worden gevat om te oordelen over de uitbreiding van het ET/BD tot de nieuwe bijkomende straf. Dit is een lacune in de wet.

⁴⁷ Collectieve brief nr. 161 p. 34-36: " Het komt niet toe aan DG EPI om een rechterlijke beslissing stop te zetten zonder tussenkomst van de SUR/OM"

⁴⁸ Volgens de collectieve brief nr. 161: schriftelijke kennisgeving bij een veroordeling op tegenspraak – verzoek om zich terug aan te melden in de gevangenis om kennisgeving te doen bij veroordeling bij verstek.

⁴⁹ Artikel 64 WER voorziet als mogelijke herroepingsgronden:

1° wanneer bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing wordt vastgesteld dat de veroordeelde tijdens de proeftermijn een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99bis van het Strafwetboek, heeft gepleegd;

2° wanneer de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden;

3° wanneer de opgelegde bijzondere voorwaarden niet worden nageleefd;

4° wanneer de veroordeelde geen gevolg geeft aan de oproepingen van de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank, van het openbaar ministerie of, in voorkomend geval, van de bevoegde dienst van de Gemeenschappen.

5° wanneer de veroordeelde zijn adreswijziging niet doorgeeft aan het openbaar ministerie en, in voorkomend geval, de bevoegde dienst van de Gemeenschappen die met de begeleiding is belast.

6° wanneer de veroordeelde het programma van de concrete invulling of de concrete invulling van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht, met inbegrip van de naleving van het uurrooster, zoals bepaald overeenkomstig artikel 42, tweede lid, niet naleeft.

7° wanneer de veroordeelde zich niet meer in de tijdsvoorwaarden voor de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit bevindt;

8° wanneer de veroordeelde na de toekenning van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied nalaat of weigert om het grondgebied effectief te verlaten, niet meewerkt aan zijn verwijdering, niet meewerkt aan zijn identificatie met het oog op het bekomen van een reisdocument of terugkeert zonder de in artikel 55, 4°, vereiste toestemming van de strafuitvoeringsrechtbank.

Indien de veroordeelde zich ingevolge de nieuwe straf niet meer in tijdsvoorwaarden of voorwaarden inzake de uitsluitingsgronden bevindt (bv. veroordeeld voor zedenmisdrijven, terroristische misdrijven uitgesloten voor de toepassing van de procedure vanuit vrijheid) zal DGEPI op dezelfde manier handelen en enkel overgaan tot aanpassing van de opsluitingsfiche, het opladen van de geactualiseerde opsluitingsfiche en de kennisgeving aan de veroordeelde. De veroordeelde blijft verder in ET/BD zolang de SUR de beslissing tot toekenning niet heeft herroepen of geschorst.

In dit geval kan het OM wel optreden.

Derhalve geldt de volgende **richtlijn voor de magistraten van het Openbaar Ministerie**:

Ingevolge de aanbeveling van de nieuwe straf zal een geactualiseerde opsluitingsfiche met duidelijke vermelding in de hoofding door de gevangenisdirecteur worden overgemaakt aan het Openbaar Ministerie.

- Onmiddellijk na ontvangst van de geactualiseerde opsluitingsfiche, dient een vordering tot herroeping opgesteld op grond van art. 64 WER.

Wanneer de veroordeelde zich niet meer in de tijdsvoorwaarden bevindt kan dit eenvoudig op basis van artikel 64, 7° WER.

Wanneer de nieuwe veroordeling valt onder de uitsluitingsgronden van artikel 32 WER kan overwogen worden om de herroeping te vragen op grond van artikel 64,2° WER (een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit) gezien de wetgever deze misdrijven expliciet uitsloot en een gespecialiseerd advies noodzakelijk achtte.

EN/OF

-een bevel tot voorlopige aanhouding uitvaardigen op grond van artikel 70 WER.

Ofwel meent men dat de veroordeelde verder in systeem ET/BD kan blijven tot de beslissing over de herroeping door de SUR, in welk geval enkel een vordering tot herroeping dient ingesteld.

Ofwel is men van oordeel is dat nieuwe straf vereist dat de veroordeelde zo snel mogelijk wordt opgesloten, in welk geval een bevel tot voorlopige aanhouding dient uitgevaardigd, en zal de veroordeelde via de politie worden binnengebracht in de gevangenis, waarna de procedure van artikel 70 WER geldt.

- Indien het straftotaal de 3 jaar overschrijdt, is er de bijkomende moeilijkheid dat de SUR materieel niet meer bevoegd is maar de SURB bevoegd wordt.

Deze hypothese is niet geregeld door de wet zodat hieromtrent sowieso cassatierechtspraak dient afgewacht.

Gezien hier dezelfde instructies gelden binnen DG EPI, zal ook hier door het parket (onafhankelijk of de veroordeelde al dan niet in de tijdsvoorwaarden blijft) een vordering tot herroeping en/of een bevel tot voorlopige aanhouding worden genomen, gericht aan de SUR. De rechtspraak van de SUR zal moeten afgewacht worden of zij meent nog bevoegd te zijn om te oordelen over de vordering(en) van het Openbaar Ministerie, gezien zij niet meer de materieel bevoegde rechter is dan wel zich beperkt tot het vaststellen van haar onbevoegdheid. Tevens rijst de vraag of een vonnis betreffende onbevoegdheid geldt als titel om de veroordeelde opnieuw op te sluiten.

Aan de magistraten van het Openbaar Ministerie wordt gevraagd om in voorkomend geval cassatieberoep in te stellen, zodat omtrent deze lacune in de wetgeving snel duidelijkheid komt.

Een wirwar van door elkaar lopende procedures is te verwachten.

Wel lijkt het logisch dat de bevoegde rechtbank SURB zijn werkzaamheden reeds kan aanvangen en niet moet wachten op de beschikking tot herroeping/onbevoegdheid van de eerste rechter SUR.

3.6 Processchema ‘vervroegde invrijheidstelling Overbevolking’ – richtlijnen voor het Openbaar Ministerie

Zie ook de toelichting onder [punt 2.3.6](#).

3.6.1 Beslissing ‘vervroegde invrijheidstelling Overbevolking’

De gevangenisdirecteur voert volgende taken uit⁵⁰:

- kijkt de toekenningsvoorwaarden na (art. 64 en 65 eerste lid MSS II-wet - Cfr. supra punt 2.3.6)
- neemt de beslissing tot toekenning van de ‘vervroegde invrijheidstelling Overbevolking’
- stelt zo snel mogelijk het Openbaar Ministerie in kennis van deze toekenning, en meer bepaald:

- de procureur des Konings van het arrondissement waar de veroordeelde zijn woon- en verblijfplaats heeft (art. 65, tweede lid MSS II-wet);
- het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank indien de SUR/SURB al gevat is (art. 65, tweede lid MSS II-wet)

In dit geval worden de volgende documenten opgeladen in GEJO:

- geactualiseerde opsluitingsfiche;
- beslissing tot toekenning van de ‘vervroegde invrijheidstelling overbevolking’;
- de basisgegevens in GEJO overeenkomstig aangepast.
- de parketten die een straf in uitvoering hebben (bijkomend voorzien in de collectieve brief nr. 159 van DG EPI).
- de strafuitvoeringsrechter/strafuitvoeringsrechtbank indien reeds gevat (bijkomend collectieve brief)
- het bevoegde justitiehuis/centrum elektronisch toezicht in kennis wordt gesteld wanneer de veroordeelde onder beperkte detentie/elektronisch toezicht stond (bijkomend collectieve brief).
- DGEPI registreert de beslissing van de vervroegde invrijheidstelling overbevolking in I+Belgium/JustSignal, waardoor hiervan melding wordt gemaakt in de nationale gegevensbanken van de politie (ANG). Bij de registratie wordt het bevoegde parket (dit is het parket van de woonplaats van de veroordeelde) voor de opvolging van meldingen vanuit I+ Belgium/JustSignal mee ingegeven.

Het Openbaar Ministerie voert volgende taken uit:

Het Openbaar Ministerie betreft:

- het parket van de procureur des Konings indien de SUR/SURB nog niet gevat is.
- het gespecialiseerde O.M. bij de SUR/SURB indien de SUR/SURB gevat is.

De procureur des Konings van het arrondissement waar de veroordeelde zijn woon- of verblijfplaats heeft, registreert in de antecedentenfiche van de veroordeelde de vervroegde invrijheidsstelling overbevolking⁵¹. Dit parket krijgt ook de geautomatiseerde meldingen vanuit I+ Belgium/JustSignal.

⁵⁰ Zie ook collectieve brief DG EPI nr. 159 van 8 augustus 2022

⁵¹ Deze registratie is noodzakelijk omdat DGEPI weliswaar registreert in I+ Belgium/JustSignal maar nog niet geabonneerd is voor het ontvangen van meldingen inzake PV's niet naleven voorwaarden, nieuwe feiten,... Gezien de vervroegde

3.6.2 Niet-naleving van de voorwaarden en herroeping van de vervroegde invrijheidstelling overbevolking

Overeenkomstig artikel 65, § 3 MSS II-wet kan de directeur de beslissing slechts herroepen in twee gevallen:

- wanneer er ernstige aanwijzingen voorhanden zijn dat de veroordeelde het verbod op het plegen van strafbare niet heeft nageleefd;
- wanneer de veroordeelde de voorwaarde 'de slachtoffers niet lastig vallen en zich onmiddellijk verwijderen van de plaats waar hij het slachtoffer ontmoet' niet naleeft.

Zoals supra aangehaald onder [punt 2.3.6](#) vereist DG EPI voor het begrip 'ernstige aanwijzingen' dat de info afkomstig is van personen en instanties die de bevoegdheid hebben om vaststellingen te doen.

Het Openbaar Ministerie (zie supra) heeft volgende taken:

- De gevangenisdirecteur onverwijld in te lichten over nieuw gepleegde feiten, beslissingen tot veroordelingen, het niet-naleven van de voorwaarden, bevelen tot aanhouding,... en desbetreffend elk relevant PV of stuk over te maken via de klassieke weg (mail/papier).⁵²
- Indien wettelijk mogelijk een bevel tot voorlopige aanhouding te bevelen conform artikel 65, § 4 MSS II-wet, namelijk indien de veroordeelde de fysieke of psychische integriteit van derden ernstig in gevaar brengt.

Opgepast! De wet voorziet dat enkel de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de veroordeelde zich bevindt, deze bevoegdheid heeft.

Richtlijnen inzake de voorlopige aanhouding

Het is aangewezen om in het bevel tot voorlopige aanhouding in de motivering te specificeren op welke wijze de feiten die hebben geleid tot een 'ernstige aantasting van de fysieke en psychische integriteit van derden' ook impliceren dat het aanwijzingen betreffen van een door de veroordeelde strafbaar gepleegd feit of de niet-naleving van de voorwaarde om de slachtoffers niet lastig te vallen/zich niet onmiddellijk te hebben verwijderd na contact, en de nodige documenten ter zake te voegen, zodat de gevangenisdirecteur over de nodige elementen beschikt om de beslissing tot herroeping VIO te rechtvaardigen.

- De bevoegde procureur dient onmiddellijk een afschrift van dit bevel over te maken aan:
  - de procureur van de woonplaats van de veroordeelde
  - het O.M. bij de SUR/SURB indien de SUR/SURB reeds gevat werd
  - de gevangenisdirecteur.

---

invrijheidstelling overbevolking een tijdelijke maatregel is en een beperkt aantal veroordeelden betreft, wordt hierin informatica-technisch niet geïnvesteerd. De meldingen vanuit I+Belgium/JustSignal worden op het niveau van het parket gecentraliseerd via de procureur van de woonplaats van de veroordeelde. Via de melding in de antecedentenfiche wordt ook de opvolging door de andere parketten gegarandeerd.

⁵² Verwezen wordt naar voetnoot 52 en het feit dat een VIO vaak zal worden toegekend aan veroordeelden waarvoor de SUR/SURB niet is gevat en het informaticasysteem GEJO niet is opgestart.

De gevangenisdirecteur voert volgende taken uit:

- neemt een beslissing over de al dan niet herroeping van de vervroegde invrijheidsstelling overbevolking. Indien de veroordeelde is aangehouden dient de gevangenisdirecteur zijn beslissing te nemen binnen de 7 dagen volgend op de aanhouding;
- mededeling van de met redenen omklede beslissing binnen de 24 uur aan de veroordeelde en het Openbaar Minister (dezelfde instanties als supra vermeld) en de SUR/SURB.

3.6.3 Gevolgen van de herroeping

Indien de vervroegde invrijheidsstelling overbevolking wordt herroepen, dient de veroordeelde weer opgesloten te worden. De gevangenisdirecteur nodigt de veroordeelde uit om zich opnieuw aan te bieden in de gevangenis.

De beslissing van de SUR/SURB waarbij ET of BD werd toegekend wordt 'overruled' door de beslissing van de gevangenisdirecteur. De facto komt aan deze beslissing een einde en dit krachtens de wet, die tijdelijk aan de gevangenisdirecteur deze bevoegdheid geeft.

Bij een herroeping van de vervroegde invrijheidsstelling Overbevolking dient de veroordeelde opnieuw opgesloten te worden. De tijd die hij in vrijheid heeft doorgebracht tot aan de beslissing tot herroeping, wordt van het nog te ondergane strafrestant afgetrokken.

Indien de veroordeelde opnieuw ET/BD wil toegekend krijgen tijdens het strafrestant, zal hij daartoe een nieuwe aanvraag moeten indienen bij de SUR/SURB.

4 EVALUATIE

Deze omzendbrief bevat de noodzakelijke werkprocessen om de inwerking van de nieuwe wet inzake de vrijheidsstraffen tot en met drie jaar, op het terrein mogelijk te maken.

Ongetwijfeld zal de praktijk nog bijkomende problemen aan het licht brengen en nopen tot verdere aanpassing en bijsturing van de processchema's en de omzendbrief, ook in het licht van de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

De implementatie van de nieuwe wet wordt verder opgevolgd in de multidisciplinaire werkgroep onder leiding van de beleidscel van de minister van Justitie, het forum waar ook eventuele noodzakelijke wetswijzigingen kunnen aangekaart worden.

Verder zal een multidisciplinaire werkgroep opgericht worden binnen GEJO waar de noodzakelijke aanpassingen aan het ICT-systeem GEJO kunnen besproken worden onder leiding van de functionele projectleider.

Binnen het Openbaar Ministerie zal de werkgroep ad hoc SURB, die opereert onder het expertisenetwerk strafuitvoering, op regelmatige basis worden samengeroepen, zodat de gespecialiseerde magistraten SUR beroepservaringen kunnen uitwisselen en via welke weg structurele problemen kunnen doorgespeeld worden aan het expertisenetwerk strafuitvoering.

Ook binnen het expertisenetwerk strafuitvoering zal de omzendbrief verder besproken en geëvalueerd worden, in overleg met de betrokken externe partners.

5 BIJLAGEN

- 1) model gevangenisbriefje (model voor het Openbaar Ministerie);
- 2) model bevel tot opsluiting (model voor het Openbaar Ministerie);
- 3) Lijst met de arresthuizen per arrondissement/ afdeling;
- 4) Modelformulier 'Verzoek tot toekenning van elektronisch toezicht en/of beperkte detentie – procedure zonder advies directeur';
- 5) Modelformulier 'Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag ET/BD overeenkomstig artikel 29, § 2/1 WER';
- 6) Modelformulier 'Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag voorwaardelijke invrijheidstelling' ;
- 7) Modelformulier 'Inlichtingenformulier in te vullen bij aanvraag voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied';
- 8) Concordantietabel seksuele misdrijven;
- 9) Informatiebrochure voor de veroordeelde ' Veroordeeld tot een gevangenisstraf van 3 jaar of minder? – informatiebrochure over de uitvoering van uw straf';

6 LIJST MET AFKORTINGEN

Wet externe rechtspositie	WER
Strafuitvoeringsrechter	SUR
Strafuitvoeringsrechtbank	SURB
Elektronisch toezicht	ET
Beperkte detentie	BD
Voorwaardelijke invrijheidsstelling	VI
Voorlopige invrijheidsstelling moet verwijdering van het grondgebied of moet uitlevering	VILO
Vlaams centrum elektronisch toezicht/departement de surveillance électronique	VCET/DSE
ICT-applicatie GEJO	GEJO
Vervroegde invrijheidstelling Overbevolking'	VIO

**GEMEENSCHAPPELIJKE OMZENDBRIEF COL 06/2022 VAN DE MINISTER VAN
JUSTITIE, DE MINISTERS VAN DE DEELSTATEN EN HET COLLEGE VAN
PROCUREURS-GENERAAL –**
**1) DE STRAFUITVOERING VAN DE VRIJHEIDSTRAFFEN VAN DRIE JAAR OF
MINDER**
2) VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING OVERBEVOLKING

SYNTHESE

1. ALGEMENE LEESWIJZER

Punt 1 Geeft een overzicht van de verschillende wetswijzigingen

- ! Aanbeveling om een gecoördineerde versie van de wet te gebruiken !

Punt 2 Geeft toelichting over de nieuwe wetgeving inzake:

- de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder (**zie punt 2.1.**)
- de vervroegde invrijheidstelling wegens overbevolking (**zie punt 2.3.6**)

- Het is aanbevolen dit deel te lezen om een algemeen zicht te krijgen op de nieuwe regelgeving inzake de strafuitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar en minder.
- De magistraten met dag/nachtdienst dienen specifiek kennis te nemen van de delen inzake het bevel tot opsluiting (procedure vanuit vrijheid) en de voorlopige aanhouding (vervroegde invrijheidstelling wegens overbevolking) (zie infra vermeldingen in kader).

Punt 3 Betreft de concrete processchema's en afspraken met de andere betrokken partners

- Dit deel is bestemd voor de personen specifiek belast met de materie van de strafuitvoering: de gespecialiseerde magistraten verbonden aan de strafuitvoeringsrechtbanken, de burelen strafuitvoering van de parketten/parketten-generaal en de referentiemagistraten strafuitvoering.

Punt 4 De evaluatie en verdere opvolging van de omzendbrief

2. VRIJHEIDSSTRAFFEN VAN DRIE JAAR EN MINDER

De belangrijkste vernieuwingen van de nieuwe wetgeving in hoofdlijnen: (meer uitleg en details kan via de verwijzing gemakkelijk teruggevonden worden in de omzendbrief).

A. *De bevoegdheid voor de strafuitvoering is overgeheveld van de uitvoerende macht (toepassing van de ministeriële omzendbrieven) naar de rechterlijke macht.*

B. *Datum inwerkingtreding: 1 september 2022*

MAAR gefaseerd (**zie punt 2.2.**) :

vanaf 1.9.2022: vrijheidsstraffen met een totaal van meer dan 2 jaar tot en met 3 jaar
vanaf uiterlijk 1.9.2023: ook voor vrijheidsstraffen van twee jaar of minder.

MAAR belangrijke overgangsbepaling:

Er is een ruime uitdovende overgangsperiode voorzien, waarbij de ministeriële omzendbrieven nog van toepassing blijven.

De nieuwe wet is slechts van toepassing op veroordeelden die *uitsluitend* een vonnis/arrest uitvoeren voor vrijheidsstraffen van drie jaar of minder (voorlopig 2 jaar) uitgesproken na 1 september 2022 die in kracht van gewijsde zijn getreden.

- indien samen ten uitvoer gebracht met vonnis/arrest daterend van voor 1.9.2022 → ministeriële omzendbrieven blijven van toepassing
- indien veroordeelde reeds in strafuitvoering zit (detentie/elektronisch toezicht (ET)/beperkte detentie BD) → ministeriële omzendbrieven van toepassing

Omgekeerd wanneer de nieuwe wet van toepassing is en later een vonnis ten uitvoer wordt gebracht daterend van voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet → nieuwe wet blijft van toepassing.

De veroordeelde kan ook steeds schriftelijk verzoeken om toepassing te maken van de nieuwe wet.

Voor meer uitleg, ook inzake de andere overgangsbepalingen (**zie punt 2.2.**)

C. *Voor de vrijheidsstraffen van 3 jaar en minder koos de wetgever voor een vereenvoudigde procedure:*

<i>Vrijheidsstraffen tot en met drie jaar</i>	<i>Vrijheidsstraffen boven de drie jaar</i>
Bevoegd: alleenzettelende strafuitvoeringsrechter (SUR)	Strafuitvoeringsrechtbank (SURB): strafuitvoeringsrechter + assessoren
Schriftelijke procedure in principe tenzij SUR zitting noodzakelijk acht	Tegensprekelijk debat ter zitting
Facultatief advies O.M.	Verplicht advies O.M.

Richtlijnen inzake het facultatief advies O.M. (**zie punt 3.2.**):

Er dient verplicht een schriftelijk advies uitgebracht in volgende gevallen:

- In alle dossiers waarin de bodemrechter een effectieve gevangenisstraf van meer dan 18 maanden heeft uitgesproken;
- Bij veroordelingen voor bepaalde misdrijven (los van de strafmaat)
- In specifieke gevallen: TBS en wettelijke herhaling (los van strafmaat/onderliggend misdrijf)
- In functie van de hangende procedure voor de strafuitvoeringsrechter.

D. Voor de vrijheidsstraffen van 3 jaar of minder zijn er twee verschillende procedures:

1) de procedure vanuit vrijheid (artikel 29, § 2/1 WER)

2) de procedure vanuit detentie

* * * *

1) DE PROCEDURE VANUIT VRIJHEID (ZIE PUNT 2.1. EN PUNT 3.3.)

Kenmerkend voor deze procedure is dat de veroordeelde ‘vanuit vrijheid’ kan wachten op de beslissing van de strafuitvoeringsrechter tot toekenning ET/BD.

Voorwaarden:

- Van toepassing op veroordeelden die onmiddellijk in de tijdsvoorwaarden zijn voor aanvraag ET/BD. Abstractie makend van de dossiers met voorlopige hechtenis, zijn dit de vrijheidsstraffen met een straf totaal tot en met 18 maanden;
- Seksuele en terroristische misdrijven, en tekenen van gewelddadig extremisme zijn uitgesloten van deze procedure;
- Enkel voor veroordeelden die zich spontaan in de gevangenis hebben aangeboden na ontvangst gevangenisbriefje (niet na bevel tot vangenneming, O.A., uitlevering,..)
(**zie punt 3.3.1.1.**)

Procedure:

- Na inschrijving in de gevangenis kan de veroordeelde onmiddellijk een schriftelijk verzoek ET/BD neerleggen op de griffie van de gevangenis;
- Van rechtswege (krachtens de wet) krijgt hij opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf tot de beslissing van de SUR over ET/BD en bij toekenning ET tot aansluiting enkelband
- Responsabilisering van de veroordeelde die zelf zijn dossier dient samen te stellen (modelformulier ontwikkeld – ook mogelijk online in te vullen - gevoegd aan omzendbrief)
en binnen de 15 werkdagen neer te leggen op de griffie van de SUR;
- De gevangenisdirecteur geeft GEEN advies
- Voor O.M. facultatief advies (zie richtlijnen supra)

Bevel tot opsluiting (art. 29, §2/2 WER) (zie punt 2.1. en punt 3.3.1.13):

Het Openbaar ministerie:

- pdk binnen rechtsgebied waar veroordeelde zich bevindt
- gespecialiseerd OM SURB

kan tijdens de periode van opschorting van de tenuitvoerlegging:

- periode vanaf neerlegging verzoekschrift ET/BD tot uitspraak van de SUR
- periode uitspraak van de SUR maar nog niet in kracht van gewijsde
- periode beslissing SUR toekenning ET tot moment van aansluiting enkelband

een bevel tot opsluiting bevelen indien:

- veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke en psychische integriteit van derden (idem als bij de voorlopige aanhouding)
- er onttrekkingsgevaar is (bijkomende grond)

Anders dan bij de voorlopige aanhouding is het bevel tot opsluiting een autonome beslissing van het O.M., die niet dient te worden voorgelegd of bevestigd door de strafuitvoeringsrechter.

Richtlijnen O.M. (zie punt 3.3.1.13) – model bijlage 2 omzendbrief.

- Wanneer de veroordeelde ET kreeg toegekend en nadien een aanvraag doet tot VI of een VILO (vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied), gebeurt dit ook zonder advies van de gevangenisdirecteur, wordt de responsabiliseringsgedachte doorgetrokken en dient de veroordeelde derhalve zelf het dossier samen te stellen. Ook hiervoor is telkens een modelformulier ontwikkeld. (zie punt 3.3.2)

2) DE PROCEDURE VANUIT DETENTIE (ZIE PUNT 2.1. EN PUNT 3.4.)

Al de veroordeelden die niet vallen onder de procedure 'vanuit vrijheid', worden bij uitvoering van de vrijheidsstraf in detentie genomen. Zij vragen hun strafuitvoeringsmodaliteiten vanuit detentie aan en blijven opgesloten in afwachting van de beslissing van de strafuitvoeringsrechter.

Procedure:

- Neerlegging verzoekschrift voor strafuitvoeringsmodaliteit op de griffie van de gevangenis
- Gevangenisdirecteur stelt dossier samen en geeft advies
- O.M. facultatief advies (zie richtlijnen supra).

3. OPTIMALISATIE VAN HET WERKPROCES

- Er is een uniform procesverloop uitgetekend voor de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen door het O.M. (zie punt 3.1.3.):

- Voorafgaand dient door de diensten strafuitvoering een aantal handelingen te worden gesteld, teneinde te verzekeren dat de vrijheidsstraffen zoveel mogelijk samen worden uitgevoerd;
- Rationalisatie werkwijze en uniform verplicht te gebruiken model gevangenisbriefje – model bijlage 1 omzendbrief.

- Nieuw is de automatische oplading van gegevens in GEJO (zie punt 3, 3.1.1. in fine en 3.1.2.)

Alle communicatie/overdracht van stukken voor de vrijheidsstraffen gebeurt via de ICT-applicatie GEJO, voor de vrijheidsstraffen van drie jaar en minder werd dit uitgebreid met een 'luik 5'. Via een webservice tussen MaCH/ HBCA⁵³ en GEJO worden de metagegevens (persoonsgegevens van de veroordeelde – gegevens inzake het vonnis – vonnisuittreksel – vonnis/arrest⁵⁴) v automatisch opgeladen in GEJO (dashboard GEJO) , dewelke gebruikt kunnen worden bij de aanmaak van het dossier van de veroordeelde in GEJO, zodat dubbele input wordt vermeden.

4. VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING OVERBEVOLKING (AFGEKORT VIO) (ZIE PUNT 2.3.6 EN PUNT 3.6)

- De MSS II-wet voert in het kader van de overbevolking de tijdelijke maatregel in van vervroegde invrijheidstelling 6 maanden voor het strafeinde.

- Datum inwerkingtreding: 18 augustus 2022.

- Tijdelijk: maatregel loopt tot 31 augustus 2023, eventueel verlengbaar bij KB tot 31 december 2024.

- Inhoud is analoog aan de vervroegde invrijheidstelling tijdens de coronacrisis maar nieuw is dat de maatregel ook wordt uitgebreid voor veroordeelden onder ET.

- De gevangenisdirecteur kent de vervroegde invrijheidstelling toe indien voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden.

Toepassingsvoorwaarden:

- De veroordeelde bevindt zich op zes maanden voor strafeinde en heeft toelaatbaarheidsdatum VI bereikt
- Kan niet worden toegekend tijdens periode van zes maanden na een herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit
- Veroordeelde moet beschikken over een onderdak en voldoende middelen van bestaan
- Bepaalde categorieën zijn uitgesloten

⁵³ Nog niet gerealiseerd

⁵⁴ Nog niet gerealiseerd: de vonnissen en arresten dienen voorlopig nog manueel opgeladen

Toekenning/herroeping VIO

- Toekenning VIO: hieraan worden enkel de volgende algemene voorwaarden verbonden (dus geen bijzondere geïndividualiseerde voorwaarden):
  - geen strafbare feiten plegen
  - de slachtoffers niet lastig vallen en zich onmiddellijk verwijderen van de plaats waar de veroordeelde een slachtoffer ontmoet
- Herroeping VIO: de gevangenisdirecteur kan enkel de beslissing VIO herroepen in twee gevallen:
  - bij ernstige aanwijzingen dat de veroordeelde het verbod op het plegen van strafbare feiten niet heeft nageleefd. Het wordt niet vereist dat er een in kracht van gewijsde veroordeling is tussengekomen.
  - de veroordeelde de voorwaarde inzake het slachtoffer niet heeft nageleefd.

Procedure:

- Toekenning VIO door de gevangenisdirecteur
- Het Openbaar Ministerie wordt onmiddellijk van de beslissing VIO in kennis gesteld, meer bepaald:
  - pdk waar veroordeelde woon-of verblijfplaats heeft
  - OM SUR/SURB indien reeds gevat + in dit geval nodige documenten opgeladen via GEJO
  - parketten met straf in uitvoering
- DG EPI registreert beslissing VIO in I+ Belgium waardoor melding wordt gemaakt in ANG maar doet geen verdere opvolging.
Vandaar afspraak dat DG EPI bij de registratie ook bevoegde parket voor opvolging registreert, namelijk pdk van de woonplaats van de veroordeelde

Opvolging binnen O.M.:

- Pdk van de woonplaats van de veroordeelde:
  - Registreert VIO in de antecedentenfiche van de veroordeelde, zodat ook de opvolging door andere diensten binnen O.M. kan verzekerd worden
  - Krijgt de geautomatiseerde meldingen toe vanuit I+ Belgium
- Iedere dienst bij O.M. die melding krijgt van nieuw gepleegde feiten, beslissingen tot veroordelingen, het niet-naleven van voorwaarden, bevelen tot aanhouding,... licht de gevangenisdirecteur hiervan onverwijld in, met voeging van de relevante stukken/PV's via de klassieke weg (mail/papier).
- Indien wettelijk mogelijk wordt een bevel tot voorlopige aanhouding uitgevaardigd (zie onder).

Bevel tot voorlopige aanhouding (art.65, §4 MSS II- wet van 30 juli 2022) (zie punt 2.3.6. en punt 3.6.2.):

Het Openbaar Ministerie:

- enkel pdk binnen rechtsgebied waar veroordeelde zich bevindt
- NIET het gespecialiseerd O.M SURB

kan tijdens de periode van de vervroegde invrijheidstelling overbevolking

een bevel tot voorlopige aanhouding bevelen indien:

- de veroordeelde de fysieke en psychische integriteit van derden ernstig in het gevaar brengt.

Richtlijnen O.M. (zie punt 3.6.2.)